

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmkowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 128

Poznań, piątek dnia 18 marca 1932

Rok XXVII

Kult wielkich ludzi

W ostatnich tygodniach, szczególnie w związku z ustawą o szkolnictwie, mowa była więcej, niż kiedykolwiek, o kulcie wielkich ludzi. Jaki jest nasz do tego zagadnienia stosunek?

Nie jesteśmy bynajmniej zasadniczymi wrogami kultu wielkich ludzi. Przeciwnie, mamy dla niego właściwe zrozumienie. Kult taki jest społeczeństwu, szczególnie żywiłom młodszemu potrzebny. W ten sposób czyni się zadość potrzebom serca, a można nawet działać wybitnie pedagogicznie. Ale pod następującymi warunkami:

Wielcy ludzie muszą być istotnie wielkimi. Nie wystarcza talent w tym czy innym jednostronnym kierunku; nie wystarczają wogóle właściwości ściśle tylko umysłowe. Musi w rachubę wchodzić typ wielkiego człowieka, którego istotną wielkość — duchową i moralną w szerokim znaczeniu tego słowa — mówi sama za siebie. Człowiek prawdziwie wielki nie popisuje się swoją wielkością, nie przeciwstawia jej na każdym kroku małości czy rzekomej małości innych, a już w żadnym razie nie wynosi siebie ponad zbiorowość społeczną, ponad naród, nie umie dla własnego narodu mieć pogardy. Człowiek prawdziwie wielki szanuje siebie i świadom jest tego, że szacunek dla siebie samego zaczyna się od szacunku dla swego narodu.

I człowiek istotnie wielki nietylko nie mówi, ale i nie myśli o sobie; składa on ze swego „ja” całopalną ofiarę na ołtarzu służby idei. Jego „ja” roztapia się w idei, w idei wielkiej, nieśmiertelnej. Cele przemijające nie są drogowskazem, a namiętności, skłócone elementami nienawiści, nie są bodźcem, nie są źródłem siły i twórczości ludzi wielkich.

Powiedzieliśmy, że wielkość ludzi wielkich mówi sama za siebie. Mówi swą treścią wewnętrzną. Mówi bez sztucznej propagandy, bez taniej reklamy, a tem bardziej bez narzucania kultury, społeczeństwu takimi czy innymi metodami przymusu. Metody tego rodzaju ubliżają prawdziwie wielkim ludziom. Prawdziwie wielcy ludzie odnoszą się do nich z pogardą.

Wymowny przykład fałszywego kultu fałszywych wielkości, szerzonego fałszywymi metodami nacisku, to to, czego świadkami byliśmy przed wojną z kultem Wilhelma. Kult ten zawałił się w dniach rewolucji z trzaskiem w dwadzieścia i cztery godziny. I nic nie pozostało po nim i po szumnym jego splendorze. Ścisłej mówiąc, pozostała rzecz jedna: pozostała śmieszność.

Jeżeli chodzi o stosunki w Polsce, to obóz narodowy jest ogłębny i umiarkowany w kulcie wielkich ludzi. Wolimy w każdym razie kult wielkich idei, choć oddajemy zasłużonym i wodzom, co im się należy.

Ani wytwarzanie histerji, ani narzucanie społeczeństwu kultu takich czy innych osobistości nie jest budowaniem trwałych podstaw przyszłości. Przy-

Dzisiejsze posiedzenie Senatu

Warszawa, 18. 3. (Tel. wł.) Na posiedzeniu Senatu przyjęto bez dyskusji polsko-turecką konwencję handlową i nawigacyjną, ustawę o Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, ustawę o dostarczaniu książek i druków dla celów biblij. i rejestracji, zezwolenie na obciążenie hipotec. Fundacji Kórnickiej, ustawę o dodatkowym kredycie na rok bieżący na rzecz walki z bezrobociem, ustawę o dodatkowych kredytach na wydatki emerytury cywilnej i wojskowej, ustawę o utworzeniu przedsiębiorstwa monopolu tytoniowego, a wreszcie nowelę do ustawy o orderze Białego Orła.

Dopiero przy tej sprawie wywiązała się wymiana zdań. Sen. Kopczyński (PPS) w przemówieniu swoim podkreślił, że odznaczenia nie chroni-

ły odznaczonych przed wyczynami, które obniżają godność ludzką.

Marszałek: Przywołuję pana do porządku. Ordery nadaje Prezydent Rzeczypospolitej.

Sen. Kopczyński: Ale Prezydent następczych czynów nie powodował. Czy panowie w obecnym położeniu kraju nie mają większych kłopotów nad zmianę kapituły orderu?

Referent sen. Perzyński: W mechanizmie państwowym są wielkie i drobne sprawy i może się tak zdarzyć że jeżeli popsuje się drobna sprężynka, to cała maszyna może stanąć.

Ustawę przyjęto bez zmian, poczem marszałek Raczekiewicz wygłosił przemówienie reasumujące dorobek sesji budżetowej i zapowiedział, że uda się do p. Prezydenta, aby złożyć mu sprawozdanie z sesji. (w)

Odrzucenie reformy wyborczej we Francji

Paryż, 18. 3. (PAT). Izba deput. kontynuowała w ciągu nocy dyskusję nad projektem reformy wyborczej. Odrzucono 229 głosami przeciw 227 projekt poprzednio przyjęty przez izbę, następnie odrzucony przez senat, poczem ponownie podjęty przez komisję. Projekt ten przewidywał jednorazowe głosowanie, czynne i bierne prawo wy-

borcze kobiet oraz przymus głosowania.

Następnie Izba przyjęła 152 głosami przeciw 111 tekst uchwalony przez senat, przewidujący utrzymanie dwukrotnego głosowania, odrzucający czynne i bierne prawo wyborcze kobiet oraz przymus głosowania.

Jak hitlerowcy przygotowywali zamach

Szczegóły, podane przez pruskie ministerstwo spraw wewnętrznych — Zasadzenie hitlerowców

Berlin, 18. 3. (PAT). Według komunikatu pruskiego ministra spraw wewnętrznych szczegóły przygotowania puczu hitlerowskiego przedstawiają się następująco:

W dniu 13 marca oddziały szturmowe i t. zw. formacje ochronne narodowych socjalistów znajdowały się w ośrodku pogotowiu. Oddzielne przygotowania zarządzane zostały przez naczelną komendę szturmówek hitlerowskich już na jakiś czas przed wyborami prezydenta Rzeszy.

W okręgu holsztyńskim oddziały szturmowe otrzymały rozkaz zaopatrzenia się w prowiant na dłuższy czas w przewidywanym marszu na Berlin. Policja stwierdziła m. in., że w Wandsbeck (Śląsk) na krótko przed 13 marca komenda oddziałów szturmowych wynajęła w miejscowych włościach kwatery na pomieszczenie większych formacji. W dniu wyborów prezydenta Rzeszy w okręgu holsztyńskim zauważono większe przesunięcia szturmówek hitlerowskich.

O poważnym charakterze przygotowań świadczy deklaracja, którą na zebraniu komendantów szturmowych w Szlezewiku złożył jeden z przywódców hitlerowskich. Domagał się on jak najszybszego uruchomienia rezerw dla uzupełnienia oddziałów szturmowych, które muszą być ściągnięte do większych miast dla poparcia akcji policyjnej przeciw komunistom. Oddziały te otrzymały broń z magazynów policyjnych

Łącznie z temi przygotowaniami narodowi socjaliści wznieśli nielegalną działalność w szeregach policji pruskiej, występując z wezwaniem nieprzeciwdziałania z bronią w ręku wystąpieniom oddziałów szturmowych. W związku z tem pozostają aresztowania oficerów policji berlińskiej Langego i

jego współtowarzyszy. Lange przyznał się do wydania hitlerowcom planu rozlokowania policji oraz magazynów broni i amunicji.

Wbrew uroczystemu zapewnieniu Hitlera, że nie ma nic wspólnego z akcją wyrotową — mówi dalej komunikat — policja wykryła szereg magazynów broni, należących do oddziałów szturmowych. Komunikat wylicza wykryte większe magazyny broni w Einbeck w Salzwedel (Stara Marchja) i Pinneberg (Holsztyn), ponadto u poszczególnych członków hitlerowców skonfiskowano większą ilość broni.

W dalszym ciągu komunikat przytacza treść wykrytego dokumentu, stwierdzającego istotny plan obsadzenia Berlina przez oddziały szturmowe przy poparciu prowincjonalnych oddziałów. Niektóre z tych oddziałów w Pile otrzymały rozkaz rekirowania samochodów prywatnych, zapasów żywności oraz magazynów broni, przeznaczonych dla obrony kraju. W poszczególnych miejscowościach detaszowane oddziały szturmowe miały aresztować przedstawicieli miejscowych władz i opanować objekty użyteczności publicznej, drogi i środki komunikacyjne. Wszystkie te wystąpienia miały być wywołane jakoby koniecznością walki z komunistami.

Królewiec, 18. 3. (PAT). Sąd dożański w Braniewie skazał 6 hitlerowców na karę więzienia od 1 do 6 mies. za noszenie broni w dniu wyborów prezydenta Rzeszy.

Królewiec, 18. 3. (PAT). Jako epilog głośnego napadu bojówki hitlerowskiej na obywateli polskich Dawida i Różę Abkwiewiczów w Królewcu, odbyła się rozprawa przeciw 3 sprawcom tego napadu. Napastnicy zostali skazani na 4, 3 i 2 mies. więzienia.

Kontrofensywa przeciw Hitlerowi

Oddawna już krążyły pogłoski o tem, że na wypadek zwycięstwa Hitlera w wyborach prezydenta Rzeszy, zwolniony jego urząd „pucz” celem całkowitego ujęcia władzy w ręce przez Partję Narodowo - Socjalistyczną. Wiadomo też było, że hitlerowcy posiadają duży wpływ w niektórych pułkach Reichswehry i w policji, oraz że ich „Sturmabteilungen” zaopatrzone są obficie w broń.

Obecnie, po wyborach niedzielnych, w których zwyciężył Hindenburg, obóz kanclerza Brüninga uznał za stosowne przejść do kontrofensywy wobec tej akcji hitlerowców. Na czele kontrofensywy stanął premier pruski Braun, będący zarazem jedną z czołowych jednostek niemieckiej Socjalnej Demokracji. Na rozkaz pruskiego ministerstwa spraw wewnętrznych policja — jak już doniosły depesze — dokonała niespodziewanych rewizji w Berlinie i we wszystkich większych miastach Prus. Ogłoszony po tych rewizjach komunikat urzędowy stwierdza, że wykryto plany mobilizacyjne hitlerowców, dotyczące otoczenia Berlina ze wszystkich stron i zajęcia stolicy Rzeszy. Komunikat donosi następnie o wykryciu dużych składów broni, którymi rozporządzały hitlerowskie oddziały szturmowe zwłaszcza w Pruszech Wschodnich, Szlezewiku, Holsztynie, Hanowerze i Brandenburgji. Najlepiej i najszczegółowiej opracowane plany mobilizacyjne narodowych socjalistów miano wykryć — rzecz ciekawa — na pograniczu polskiem, w Pile, stolicy prowincji „Grenzmark Posen-Westpreussen”.

Hitlerowcy ze swej strony zaprzeczają twierdzeniom o przygotowywanym przez nich „pucz” i utrzymują, że skoszarowanie członków „Sturmabteilungen” w okresie wyborów miało właśnie na celu uniknięcie starć ulicznych z członkami innych ugrupowań. Jak już podkreślił nasz korespondent w depeszy, zamieszczonej w dzisiejszym porannym wydaniu naszego pisma, prawda leży zapewne pośrodku. Hitlerowcy — jak się zdaje — opracowali plan ujęcia władzy siłą na wypadek, gdyby w razie zwycięstwa Hitlera w wyborach prezydenckich objęcie przezeń tego stanowiska napotkało na czynny opór ze strony lewicy.

Czy kontrofensywa premiera Brauna przyniesie spodziewane rezultaty w postaci zahamowania dalszego wzrostu ruchu hitlerowskiego — niewiadomo. Wykaże to drugie głosowanie na prezydenta Rzeszy w dn. 10 kwietnia, a następnie wybory do sejmiku pruskiego i szeregu innych sejmów krajowych w dn. 24 kwietnia.

Jest rzeczą charakterystyczną, że pragnąc zmniejszyć liczbę głosów narodowych socjalistów, popieraną głównie przez żywiłom młodszą, t. zw. Partja Gospodarcza, należąca do koalicji rządowej, postawiła w sejmie pruskim wniosek o podwyższenie minimalnego wieku wyborców z 20 na 25 lat. Wniosek ten jednak nie ma szans przejścia, gdyż do uchwalenia jego wymagana jest większość conajmniej dwóch trzecich głosów, a tymczasem socjaliści ze względów zasadniczych wypowiedzieli się przeciw niemu, choć niewątpliwie zależy im również na zredukowaniu liczby mandatów Hitlera.

Powrót do pracy

Sosnowiec, 18. 3. (PAT). Po uchwaleniu zaprzestania strajku delegacji C. Z. G. udali się do poszczególnych kopalń, gdzie zawiadomili robotników o decyzji i wezwali ich do powrotu do pracy.

szłość należy do tych, których dewiza: twarda służba sprawie publicznej i

ofiarnie zaparcie się siebie, — prawda i prostota.

Samorząd miejski w projekcie rządowym

Przemówienie posła Piestrzyńskiego w komisji administracyjnej Sejmu

Na wtorkowym posiedzeniu komisji administracyjnej Sejmu w toku dyskusji ogólnej nad projektem ustawy samorządowej zabrał głos m. in. poseł Piestrzyński, który omawiał postanowienia, dotyczące ustroju miast. Poseł Piestrzyński zbił mniemanie, jakoby formy, zaproponowane przez projekt rządowy, oznaczały przeniesienie na teren całego państwa ustroju istniejącego obecnie w województwach zachodnich Polski.

Niewątpliwie projekt wzoruje się na systemie, obowiązującym w b. dzielnicy pruskiej, ale, wprowadzając szereg nowych, drastycznych postanowień, całkowicie go wypacza.

Radę miejską w nowym projekcie

Przedewszystkiem projektowany system wyborczy gotów prowadzić do rozproszenia rad miejskich, a w każdym razie do utrudnienia tworzenia w tych radach większości. Tymczasem doświadczenie w województwach zachodnich uczy, że istnienie określonych większości w radach miejskich było jedną z głównych przyczyn zdrowej gospodarki, prowadzonej w samorządzie miejskim tej dzielnicy. Zresztą również w kołach zwolenników projektu rządowego wysuwany system wyborczy budzi duże wątpliwości i wskazuje się tam właśnie na niebezpieczeństwo rozproszenia reprezentacji gminnej. Powoływanie się na konieczność usunięcia polityki z samorządu byłoby w zasadzie słusne, gdyby było przez wszystkich stosowane, ale jest to cel w praktyce nieosiągalny. Wybory zawsze będą miały charakter polityczny, dlatego też dla fikcyjnego celu nie należy wprowadzać systemu wyborczego, który gotów uczynić z rad miejskich ciała nieskoordynowane i niezdolne do pracy.

Mówca w dalszym ciągu żąda wyjaśnień, dlaczego uzasadnienie projektu rządowego wypowiada się przeciwko zasadzie Montesqujsa o podziale władzy. Czynniki one to dla uzasadnienia zniesienia prezydium rad miejskich. Tymczasem projektowany ustrój organizacji miejskiej opiera się właśnie na bardzo silnym przeciwstawieniu władzy zarządzającej — władzy uchwalającej. Poza tem zarówno art. 31, który mówi o zadaniach magistratów, jak i art. 51, który daje im prawo wstrzymywania wykonania uchwał rady, nadaje jednak magistratowi do pewnego stopnia charakter izby wyższej. Magistrat według projektu w bardzo małym stopniu będzie istotnym zarządem miasta. A jeszcze dalej idzie art. 80 projektu, który pozostawia w dwóch zachodnich województwach system dwuzłobowy. Otóż jeżeli w ustroju miejskim mają być dwie izby, magistrat i rada miejska, to musi być również dwóch przewodniczących.

Zagadnienie „zawodowości”

Jeszcze gruntowniej wypacza projekt rządowy system obowiązujący na zachodzie w odniesieniu do magistratów. Wprowadza poprawa instytucję nieznaną w innych częściach Polski, mianowicie „zawodowych” członków magistratu, zwanych właściwiej na tutejszym terenie „płatnymi” członkami magistratu. Nic nie mamy przeciwko wprowadzeniu zawodowości do instytucji miejskich, ale projekt rządowy właśnie tę zawodowość samorządu miejskiego gotów wytepić. Podaje on pod tak ostrą kontrolę członków magistratu, że mało kto z ludzi poważnych i z chęcią inicjatywy odważy się zaryzykować swoją karierę w tak niepewnym przedsięwzięciu.

Zdobycie stanowiska członka magistratu zależy może od egzaminu, od roku próby, następnie od zatwierdzenia, a wreszcie w taki sposób wprowadzony członek magistratu może być każdej chwili odwołany bez sądu dyscyplinarnego. Jeśli chodzi o zatwierdzenie, to praktyka obowiązująca już systematycznie na terenie ziem zachodnich, jasno wskazuje, w jaki sposób ten warunek będzie stosowany.

Mówca przytacza tutaj stale niezatwierdzenie przez władzę nadzorczą na terenie województwa poznańskiego członków magistratów; przypomina, że w Poznaniu istnieje 7 stanowisk magistratu nieobsadzonych wskutek niezatwierdzenia jego członków, że jeden z wybranych członków magistratu od roku nie wie, czy jest zatwierdzony, czy też nim nie jest, wreszcie, że istnieje w magistracie m.

Poznań niespotykany wypadek komisarycznego „niepłatnego” członka magistratu. To niezatwierdzenie odbywa się ze względów wybitnie politycznych. Wystarczy, że głosują na jakiegoś kandydata narodowcy, aby nie został zatwierdzony. W Gnieźnie zdarzył się wypadek, że wybrano członkiem magistratu zwolennika rządowego, wybitnego zresztą społecznika, lecz nie został on zatwierdzony chyba tylko dlatego, że głosowali za nim narodowcy. W Poznaniu nie zatwierdza się nawet takich członków magistratu, którzy od lat już tam pracowali i za którymi wypowiedziała się cała rada miejska bez względu na przekonania polityczne. Mówca stwierdza, że nie mówi tego ze względu na interes swego obozu, gdyż tego rodzaju postępowanie wywołuje tak wielkie rozdrażnienie, że obóz narodowy może z tego tylko ciągnąć korzyści, ale dlatego, że praktyka taka szkodzi samorządowi i sprawie publicznej.

Projekt rządowy nie ogranicza się tylko do zatwierdzania członków magistratu, ale zastrzega dla władzy nadzorczej możliwość odwołania ich bez sądu dyscyplinarnego. Otóż w tym wypadku mamy już całkowite wypaczenie systemu, obowiązującego na ziemiach zachodnich. Przypomina to zresztą uzasadnienie projektu, które mówi, że nie można było usunąć członka magistratu w b. dzielnicy pruskiej bez „przewlekłego postępowania dyscyplinarnego”. Projekt rządowy uważa to postępowanie dyscyplinarne widocznie za rzecz nienormalną. My zaś uważamy to za rzecz nie tylko normalną, ale wprost podstawową i zasadniczą. Bez zapewnienia stałości członkom magistratu, bez dania im pewności, że będą mogli spokojnie rozwijać w ramach ustaw samodzielnej inicjatywy, nie przyciągnie się fachowców oraz ludzi poważnych do samorządu i projekt nie osiągnie tego, aby wprowadzić do pracy samorządowej „zawodowość”, o co rzekomo chodzi.

Państwo i samorząd

Na projekt rządowy nie patrzymy z punktu widzenia liberalnego, nie przeciwstawiamy samorządu państwu. Stoimy na gruncie celowości administracyjnej. Lecz albo uznaje się za korzystne z punktu widzenia administracyjnego, by sprawy lokalne załatwiały miejscowe czynniki, a w takim razie należy dać tym czynnikom warunki samodzielnej pracy, czego projekt nie czyni, albo się tego nie uznaje, a wówczas lepiej wogóle znieść samorząd i rozciągnąć administrację państwową na gminy. A poza tem albo uznaje się, że jest rzeczą pożyteczną, aby bezinteresowny czynnik obywatelski przyciągał do pracy publicznej, a w takim razie trzeba go do tej pracy zachęcić, a nie odstraszać takimi przepisami, jakie są zawarte w projekcie rządowym.

Jeśli chodzi o nadzór, to Klub Narodowy uznaje konieczność istnienia nadzoru państwowego. Ale wydaje się rzeczą niewłaściwą, aby te same formy nadzoru obowiązywały dla gmin wiejskich, co dla większych a zwłaszcza wielkich miast. Mówca szeroko tu omawia perypetie, jakie co-rocennie przechodzi miasto Poznań ze swoim budżetem. Gmina ta może mieć tylko tę satysfakcję, że znajduje w dużym stopniu zrozumienie dla swego stanowiska u władzy odwoławczej, t. zn. w ministerstwie spraw wewnętrznych, które w znacznej mierze przywracało dotychczas jej postanowienia wbrew stanowisku władzy nadzorczej. Wreszcie należy się zastanowić, kto ma nadzór wykonywać. Poseł Piestrzyński uważa, że błędem ustawy jest odsunięcie w cień sądownictwa administracyjnego, które w myśl art. 73 powinno być nareszcie rozbudowane i mieć charakter dwustopniowy taki, jaki obowiązuje na terenie ziem zachodnich i jak tego wymaga konstytucja. Odpowiednio zorganizowanemu sądownictwu administracyjnemu należałoby powierzyć znaczną część nadzoru nad samorządem. Władza nadzorcza według projektu ma powoływać się na jej opinie izb wojewódzkich, w których jednak czynnik obywatelski jest w mniejszości. Właściwą nadrzędną władzą samorządową na terenie ziem zachodnich byłyby wydziały wojewódzkie.

Szkola obywatelska

Samorząd ma być szkołą obywatelską. Ma wyrabiać w narodzie po-

Do ostatniego prania przedświątecznego

kupuje każda przezorna i oszczędna gospodyni tylko

Proszek i Mydło Regera

w oryginalnych opakowaniach z znakiem ochronnym.

Pw 11 505/6 - R. 1511

czucie odpowiedzialności za sprawę publiczną. Poczucie to jest konieczne zwłaszcza ze względu na niebezpieczeństwa, jakie czekają naród polski ze strony zewnętrznych przeciwników zachodnich, gdzie poczucie obywatelskie jest silnie rozwinięte. Naród powinien nauczyć się sam walczyć o swoje interesy. Otóż odpowiedzialność wyrabia się wówczas, gdy istnieje pewna samodzielność i gdy motorem działania człowieka nie jest poczucie strachu, lecz ambicja twórczej inicjatywy. Wreszcie nie możemy zapominać, mówiąc o ustroju miast, o samem zagadnieniu ich rozwoju, który w ciągu długich wieków był zaniedbany i co stało się jedną z przyczyn naszego upadku. W interesie narodu leży, aby miasta w Polsce rozwijały się jak najlepiej. Lecz dlatego trzeba dać im prawne możliwości tego rozwoju. Jednolita konstrukcja ustroju dla gmin wiejskich i miejskich jest z tego powodu niewłaściwa, a zwłaszcza największe miasta w Polsce powinny się rządzić odrębnymi

statutami, dającymi im samodzielność.

Projekt ustawy jest wyrazem stałego dążenia każdej biurokracji do rozciągnięcia swoich wpływów. Ustawa jest robiona dla wygody biurokracji. Pytanie tylko, kto tę wybudowaną biurokrację opłaci. W Sejmie tę sprawę musimy rozpatrywać z innego punktu widzenia, musimy więcej dbać o samorząd, o społeczeństwo, a mniej o biurokrację.

W okresie ciężkiego kryzysu wszelkie gwałtowne reformy są niewłaściwe już choćby z powodu kosztów, jakie pociągają. Dlatego Klub Narodowy stoi na stanowisku, że należy ograniczyć się do spraw najniezbędniejszych, do poprawienia tego, co istotnie wymaga naprawy, a pozostawienia w spokoju tych urzędów, które naogół dobrze funkcjonują. Dlatego jesteśmy zdania, aby nowych przepisów samorządowych nie rozciągać na województwa zachodnie, pozostawiając tam ten ustrój, który dziś obowiązuje.

Dalsze obrady komisji administracyjnej

W czwartek zrana obradowały: komisja konstytucyjna, gdzie B. B. przedłożył dalsze dyskusje nad rozmaitemi swoimi pomysłami, oraz komisja administracyjna, gdzie w dalszym ciągu toczyła się debata szczegółowa nad projektem ustawy samorządowej.

Przedyskutowano art. 4 i 6. Do art. 4 zgłosił pos. Rymar (Kl. N.) trzy poprawki w sprawie granicy wieku, potrzebnego dla biernego prawa wyborczego, określając wiek na lat 24, w sprawie skreślenia ust. 4, wymagającego specjalnych kwalifikacji dla członka wydziału powiatowego, oraz w sprawie dyspensy, jakaby minister miał prawo udzielać od znajomości języka polskiego w słowie i piśmie od członków rad miejskich i powiatowych. Wnioski te popierali pp. Rymar i Wierczak, a częściowo i pos. Rżóska z B. B. Zwalczali je pp. Pacholczyk z B. B., wicemin. Korsak i nac. Podwiński. Pp. Sommerstein i Zahajkiewicz domagali się zniesienia wszelkich uprawnień dla języka polskiego, w innych punktach zaś godzili się ze stanowiskiem Kl. Narod. Pos. Bożusławski (lud.) poparł stanowisko Klubu Narodowego.

Art. 5 nie wzbudził wątpliwości, ale do art. 6 pos. Dzierżawski (Kl.

Nar.) zgłosił trzy poprawki. Artykuł ten nakłada przymus na przyjęcie mandatu radnego oraz godności sołtysa i podsoltysa, na opornych nakłada grzywny i podwyższone podatki. Klub Narodowy żądał zniesienia przymusu przy nominacji na sołtysa, zastępcy i przy wyborze do ciał wykonawczych, a godził się na pozostawienie przymusu tylko do tych członków rady, którzy kandydatury swoje do radnych dobrowolnie zgłosili. Sprzeciwił się też klub podwyższaniu podatków w drodze karnej, godząc się na pozostawienie drobnych grzywnien za uchylenie się bez uzasadnionej przyczyny od udziału w obradach rady.

Stanowisko Klubu motywowali pp. Dzierżawski i Rymar. Popierał je pos. Bogustawski i Sommerstein, zwalczał zaś delegat rządu p. Podwiński. Do głosowania nie doszło. Na tem przerwano posiedzenie, a przewodniczący zapowiedział następne posiedzenie dopiero podczas sesji następnej.

Dość należy, że w komisji konstytucyjnej pos. Car złożył wniosek, aby dla przedyskutowania organizacji samorządu komisje administracyjna i konstytucyjna odbyły wspólne posiedzenia.

Zestawienia... imieninowe

Krakowski „Głos Narodu” donosi:

Otrzymujemy wiadomości z powiatów o wielkiej ruchliwości pp. inspektorów szkolnych w związku z imieninami p. min. Piłsudskiego. Wszędzie nakaz oficjalnych uroczystości, „akademii”, dekorowania portretów, nawet iluminacji (!).

Nasz korespondent z Dąbrowy koło Tarnowa zestawia przy tej sposobności 2 okólniki tamtejszego inspektora: jeden wydany przez niego na imieniny p. Prezydenta Mościckiego, — drugi zaś na imieniny p. min. Piłsudskiego. Jest między nimi wielka różnica... Okólnik o imieninach p. Prezydenta wydany został w dniu 28 stycznia, więc na 3 dni przed imieninami, — okólnik o imieninach p. min. Piłsudskiego w dniu 28 lutego, t. zn. na 3 tygodnie. Okólnik pierwszy nadszedł do szkół w sam dzień imienin, skutkiem czego nie było już mowy o obchodach w ten dzień, drugi zawczasu, żeby przygotowania można było porobić... Okólnik pierwszy zarządza skromne obchody; drugi zaś nakazuje uroczystości od rana do wieczora, a wieczorem nawet iluminację szkoły.

Korespondent nasz zupełnie słusznie zapytuje, czy takie postawienie sprawy zgadza się z „wychowaniem państwem”? Istotnie, państwo, to — organizacja. A naczelnie miejsce w tej organizacji zajmuje Prezydent Rzeczypospolitej.

Znamienny list ks. Świeykowskiego

Ks. prałat Świeykowski, znany działacz narodowy i społeczny z Gorlic nadesłał do redakcji „Głosu Naro-

du” w Krakowie następujące znamienne pismo:

„Ponieważ po zrzeczeniu się przemień obywatelstwa honorowego miasta Gorlic dwie moje prośby do rady miejskiej, wystosowane o usunięcie z placu przed kościołem parafialnym tablic, noszących nazwę: „Plac Księdza Świeykowskiego” zostały całkowicie zignorowane zmuszony jestem tą drogą wezwać radę miasta Gorlic do zastosowania się do powyższego mego, jak najbardziej kategorycznego życzenia. Jako bowiem wolny obywatel Rzeczypospolitej Polskiej a wolność ową zapewniła mi jeszcze na szczęście dotąd prawnie obowiązująca konstytucja, mam prawo domagać się, aby nazwiska mego nie nadużywano wbrew mej woli.

„Zresztą sama lojalność (nie wobec państwa, ale wobec „sanacji”) żąda, aby na wzór rady przybocznej rządzącej miastem Lwowem także i rada miasta Gorlic nie nadawała placom i ulicom nazwisk wrogich rządzącej obecnie „sanacji”. Toż przecie „wzoraższe wielkości wobec dzisiejszych wielkości zginęły — jak to na ostatnim posiedzeniu gorlickiej rady miejskiej zaznaczył radny Blech — i zostaną dziś na placu jedynie bohater-skie wielkości w rodzaju „Djabła Zwycięscy”. A więc jest otwarte źródło, z którego czerpać mogą natchnienie dzisiejsi „patrioci” przy nadawaniu nazw placom i ulicom”.

Wyratowanie lotnika

Paryż, 18. 3. (PAT). Okręt „Ile de France”, będący w drodze do Nowego Jorku wyratował w okolicy Hawru francuskiego pilota Vanloera, który przelatując nad statkiem wypadł do morza z samolotu.

Oporozumienie gospodarcze nad Dunajem

Powrót Tardieu do Paryża — Pesymistyczne głosy angielskie — Projekt tekstu zaproszenia — Manewry niemieckie

Paryż, 18. 3. (Tel. wł.) Dziś powrócił z Paryża do Genewy premier Tardieu. Przewidziane są tu dalsze rozmowy dyplomatyczne na temat projektu współpracy gospodarczej państw naddunajskich.

Prasa francuska omawiając powyższy projekt i sondując możliwości jego realizacji stwierdza, że naogół napotkał na szereg przeszkód, które w znacznym stopniu utrudniają już obecnie pierwsze próby porozumienia.

London, 18. 3. (Tel. wł.) W tutejszych kołach oficjalnych również odnosi się sceptycznie do realizacji projektu, jakkolwiek zasadniczo sprzeciwu nie ma co do możliwości takiego rozwiązania kwestji zagadnienia gospodarczego w tej części Europy.

Prasa angielska Gdzie uparczywie twierdzi, że w kołach oficjalnych w tym kierunku nie powzięto jeszcze żadnych wiążących uchwał. Koła rządowe w dalszym ciągu zastanawiają się nad całokształtem projektu francuskiego.

"Times" donosi, że wiadomości jakoby rząd angielski przychylił się do projektu francuskiego są nieścisłe. W kołach rządowych raczej obecnie wstrzymują się jeszcze od dania wiążących przyrzeczeń a ponadto istnieje prawdopodobieństwo, że całość powyższego zagadnienia będzie dokładnie omówiona na osobnych konferencjach pomiędzy przedstawicielami czterech głównych państw Francji, Anglii, Włoch i Niemiec.

Paryż, 18. 3. (PAT). Uzgodniony

między premierem Tardieu a min. Simonem projekt tekstu zaproszenia, które ma być skierowane do 5 państw naddunajskich, zawiera trzy tezy:

1) Otwarcie tymczasowych kredytów pozwalających 5 krajom naddunajskim odczekać spokojnie na przeprowadzenie planu i porozumiewanie się między sobą w sprawie traktatów handlowych o charakterze preferencyjnym. 2) Reforma finansowa i kontrola budżetów 5 państw pod nadzorem komiteu finansowego Ligi Narodów. 3) Długoterminowa pomoc finansowa.

Paryż, 18. 3. (PAT). W artykule przetelefonowanym z Genewy, Pertinax uważa, że Tardieu nie wydaje się zbity z tropu z powodu kontrmanewru niemieckiego.

Ci, którzy znają politykę niemiecką i sprawy Europy centralnej, nie wątpili ani przez chwilę, że dyplomacja niemiecka poruszy niebo i ziemię, aby wstrzymać inicjatywę Francji, mogącą raz na zawsze pogrzebać wszelkie marzenia pangermanistyczne.

Bukareszt, 18. 3. (PAT). Rząd niemiecki za pośrednictwem posła w Bukareszcie zaproponował Rumunii wprowadzenie w życie z dniem 20 bm. umowy handlowej między obu państwami na zasadzie preferencji.

Rząd rumuński nie zajął dotychczas stanowiska wobec tej propozycji, którą opinia publiczna przyjęła źle, dopatrując się w niej manewru przeciwko współpracy krajów naddunajskich.

Masowe wypowiedzanie pracy na G. Śląsku

Katowice, 18. 3. (Tel. wł.). Rada zakładowa huty „Paldon” rozpatrywała obniżkę płac od 10 do 20 proc. i w wyniku tych obrad zawiadomiono wczoraj załogę, liczącą 1200 robotników, o wypowiedzeniu wszystkim pracy na 1 kwietnia.

W Hucie „Laura” na 31 b. m. wymówiono pracę całej załogę w liczbie 1480 osób. Tak samo wymówiono pracę robotnikom w kopalni „Florentyna”.

U komisarza demobilizacyjnego odbyła się konferencja w sprawie redukcji 1500 górników w kopalniach „Gothardt”, „Paweł” i „Knurów”. Zarząd kopalni „Szarłota” wypowiedział pracę 1200 robotnikom. (w)

Obniżenie stopy dyskontowej

Wiedeń, 18. 3. (PAT). Rada główna austriackiego Banku Narodowego postanowiła obniżyć stopę dyskontową z 8 na 7 proc. a równocześnie podnieść opłaty przy dyskoncie weksli z 1/8 na 3/8 proc. w stosunku rocznym w tym celu, aby zapobiec nadmiernej napływowi weksli.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 18. 3. 1932.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71,3 kg (121 f w h); 2) żyta pomorskiego 69,95 kg (119 f w h); 3) pszenicy poznańskiej 74,8 kg (127 f w h); 4) pszenicy pomorskiej 74,35 kg (126 f w h); 5) jęczmienia poznań i pom.: a) 64 do 66 kg. b) 68 kg; 6) owsa poznań i pom. 43,55 kg. (74 f w h).

Ceny transakcyjne.

Żyto 95 tonn par. Poznań 24.75
Uspodobienie stałe
Pszenica 30 tonn par. Poznań 25.00
Uspodobienie spokojne.

Ceny orientacyjne.

Pszenica 24.50 - 25.00
Uspodobienie spokojne.
Jęczmień 64-66 kg. 20.50 - 21.50
Jęczmień 68 kg. 21.50 - 22.50
Uspodobienie spokojne.
Jęczmień browa.owy 23.75 - 24.75
Uspodobienie spokojne.
Owies 20.75 - 21.25
Uspodobienie stałe.
Mąka żytnia 65% wł work. 37.00 - 38.00
Uspodobienie stałe.
Mąka pszenna 65% wł work. 37.50 - 39.50
Uspodobienie stałe.

Otręby żytnie 15.00 - 15.50
Otręby pszenne 14.00 - 15.00
Otręby pszenne (grube) 15.00 - 16.00
Rzepak 32.00 - 33.00
Gorczyca 30.00 - 35.00
Wyka latowa 22.00 - 24.00
Peluszką 24.00 - 26.00
Groch Victoria 23.00 - 26.00
Groch Folgera 30.00 - 34.00
Lubin niebieski 11.50 - 12.50
Lubin złoty 16.00 - 17.00
Seradela 30.00 - 32.00
Koniczyna czerwona 160.00 - 210.00
Koniczyna biała 320.00 - 460.00
Koniczyna szwedzka 130.00 - 150.00
Koniczyna żółta odluszczone 170.00 - 170.00
Przelot 260.00 - 300.00
Tymoteusz 40.00 - 55.00
Rajgras angielski 45.00 - 50.00
Ogólne uspodobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 45 tonn, pszenicy 15 tonn, jęczmienia 15 tonn, ziemniaków fabrycznych 750 tonn, mąki żytniej i pszennej 630,600 kg.

Uwagi: Owies biały niezadeszczony ponad notowania.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe Sprawozdanie Targowe Komisji Notowania Cen

Poznań, dnia 18. 3. 1932.

Spędzono: wołów 4, buhajów 10, krów 24, świń 563, prosiąt 143, cieląt 563, owiec 11 razem 1318 zwierząt.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90 1/4 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk niem w dewizach — zł. gotówką — zł. za 100 guld. w dewizach 173.61 do 173.87 zł. gotówką 173.27 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 18. 3. 1932.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana; obroty były nieco ożywione, przyczem kursy były również utrzymane. Z pożyczek państwowych płacono nadal za 5% Poż. konwers. 39%, zaś z pożyczek komunalnych handlowano w mniejszej ilości 8% obl. m. Pozn. z roku 1926 i 1929 po 92% bez notowania. Z

Nikt z cierpiących

na reumatyzm, podagrę i bóle nerwowe nie powinien wątpić w możliwość swego uzdrowienia, gdyż już wiele cierpiących odzyskało przy pomocy Totalu swe zdrowie. Tabletki Totalu bowiem skutecznie zwalczają te niedomagania, wstrzymując nagromadzanie się kwasu moczowego, który, jak wiadomo, jest przyczyną tych cierpień. Nieszkodliwe dla serca, żołądka i innych organów. Spróbujcie i przekonajcie się sami, lecz żądajcie we własnym interesie tylko oryginalnych tabletek Totalu. We wszystkich aptekach. **nr 9207**

papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 8% listami dol. starami po 69%, natomiast płacono za 4% listy zast. konwert. 29%, w końcu oddawano 6% listy żytnie po 12 1/2-13.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych ofiarowano Bank Polski po 85. W obrotach nieoficjalnych poszukiwano 4% Premjówki dol. po 47 oraz 3% Poż. bud. po 27.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papier procentowy:

(Kurs w procentach nominału):

5% Pożyczka konwersyjna 39% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 69% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kred. 29% P.

(Kurs w złotych).

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 12.75-13.— O.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I. em. 85 — O.
Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 18. 3. 1932.

Wzloty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.90; sp.: 8.92; kup.: 8.88.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Gdańsk	173.95	174.98	173.52
Holandja	359.85	360.75	358.95
London	32.39	32.52	32.22
Nowy Jork			
czeki	8.916	8.936	8.896
Nowy Jork			
kabel	8.921	8.941	8.901
Paryż	35.13	35.22	35.04
Praga	26.41	26.47	26.35
Szwajcaria	172.70	173.13	172.27
Włochy	46.55	46.48	46.02
Berlin	212.35		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

5% póź konw. 39.00
5% póź kolejowa 36.50 37.00
4% póź dolarowa 48.00 48.25
6% póź dol. 60.50 59.00
7% póź stabil. 57.25 57.50
Tendencja słabsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski 84.50
Starachowice 6.75
Zieleniewski 10.00
Haberbusch 80.00
Tendencja niejednolita.

PLÓDY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 18. 3. 1932.

Pszenica march. 75-76 kg. 245.00-247.00
Tendencja słabsza.
Pszenica march. 70-71 kg. 227.00-229.00
Tendencja słabsza.
Pszenica jara 78-79 kg. 249.00-251.00
Tendencja słabsza.
Żyto march. 72-73 kg. 194.00-196.00
Tendencja słabsza.
Żyto rosyjskie cif Berlin tr. i sp 195.00
Tendencja słabsza.
Jęczmień brow 182.00-189.00
Tendencja stała.
Jęczmień pastewny i przemysłowy 169.00-177.00
Tendencja stała.
Owies march 154.00-161.00
Tendencja słabsza.
Mąka pszenna 30.75-34.50
Tendencja ledwo utrzymana.
Mąka żytnia 70% 26.75-27.90
Tendencja spokojna.
Ospa pszenna 10.80-11.10
Tendencja ledwo utrzymana.
Ospa żytnia 10.40-10.70
Tendencja spokojna.
Groch Victoria 19.00-26.00
Groch drobny jadalny 21.00-24.00
Groch pastewny 15.00-17.00
Peluszką 18.50-18.50
Bób 15.00-17.00
Wyka 16.00-19.50
Lubin niebieski 11.00-12.00
Lubin złoty 15.0-17.00
Seradela nowa 33.00-38.00
Kuchy lniane 37% 12.50
Kuchy z orzecha ziemnego 13.50-13.80
Kuchy mielone (mączka) 13.20-13.40
Wytłoki suche parytet Berlin 8.60-9.70
Śróć Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg 12.10-12.30
Śróć Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin 12.90
Płatki ziemniaczane 16.90-17.30
Ogólna tendencja słabsza.

Zawierucha na Dalekim Wschodzie

Posiedzenie t. zw. komitetu dziewiętnastu — Różnica zdań pomiędzy przedstawicielami Chin i Japonji

Genewa, 18. 3. (PAT.) Szwajcarska Ag. Tel. donosi:

Komitet 19. zebrał się popołudniu pod przewodnictwem Hymansa na pierwsze posiedzenie publiczne, na którym obecni byli również przedstawiciele Japonji i Chin.

Hymans zakomunikował zebranym, że kroki nieprzyjacielskie w Szanghaju zostały zawieszono i rozpoczęto rokowania o rozejm.

Delegat Japonji Sato zakomunikował o rokowaniach w Szanghaju w ostatni poniedziałek. Pomimo jeszcze pewnych różnic poglądów min. Sato wyraził nadzieję, że rokowania będą mogły zakończyć się pomyślnie w najbliższych dniach.

Delegat chiński Yen protestuje przeciwko temu, że Japonja przy rokowaniach o rozejm wysuwa polityczne warunki, gdy tymczasem Liga Naro-

dów bez jakichkolwiek zastrzeżeń zarządziła przerwanie kroków nieprzyjacielskich.

Przew. Hymans oświadczył, że całe zgromadzenie Ligi podziela tę opinię, że jednak rozumie ono żądania Japonji jako propozycję, a nie jako warunki polityczne, coby istotnie stało w sprzeczności z rezolucjami zgromadzenia Ligi. Do tego oświadczenia Hymansa przyłączył się min. Sato. W tym samym duchu wypowiedział się następnie Boncour.

Min. Sato skierował następnie do przewodniczącego Hymansa oraz do członków komitetu 19. zapytanie, jak wszyscy wyobrażają sobie dalszy tok prac. Czy komitet ma zamiar dawać dyrektywy dla rokowań, odbywających się w Szanghaju, czy też pragnie tylko być au courant tych rokowań.

Projekt porządku obrad konferencji w sprawie zawieszenia broni — Sprzeciw Chin

Genewa, 18. 3. (PAT.) Sekretarjat generalny ogłasza telegram chińskiego min. spr. zagranicznych, donoszący o spotkaniu z posłem japońskim Szigemitsu w obecności przedstawicieli 4 mocarstw.

W czasie tego spotkania ustalono projekt porządku dziennego na konferencji w sprawie zawieszenia broni. Projekt przewiduje:

1) Wojska chińskie mają pozostać na obecnych pozycjach do czasu późniejszych decyzji; 2) Wojska japońskie mają wycofać się do koncesji międzynarodowej, gdzie były przed incydentem; ewakuacja ma nastąpić progresywnie; 3) Komisja mieszana z udziałem członków neutralnych stwierdzi wzajemne wycofanie się wojsk. W

Trudności w pertraktacjach — Konflikt między Japonją i Sowiecami — Atak na Mukden?

Paryż, 18. 3. (PAT.) Ostatnie depesze donoszą o trudnościach, na jakie napotykają półrządowe negocjacje, odbywane w Szanghaju między Chińczykami a Japończykami pod egidą ministrów pełnomocnych Francji, Wielkiej Brytanji, Stanów Zjednoczonych i Włoch.

W pertraktacjach tych chodzi o zastąpienie obecnego stanu rzeczy regularnym rozejmem. Delegacja chińska, składająca się w obecnej chwili z wiceministra spraw zagranicznych Kuo-Tai-Szai oraz z dwóch generałów armji 19. okazuje wielką chwiejność w obawie napaści ze strony radykalnych grupowań politycznych. Zwłaszcza kantonczycy mają prowadzić akcję obstrukcyjną, a cała ich prasa domaga się wznowienia jak najdalej posuniętego oporu. Rząd nankijski ukrywa się poza plecami Ligi Narodów.

t. zw. „nocie dodatkowej” stwierdza się, iż żadne kwestje zasadnicze nie będą poruszane.

Warunki te mają być zatwierdzone przez oba rządy. Poza tem ze strony Japonji zgłoszono żądanie, ujęte w „nocie dodatkowej”, aby Chiny zagwarantowały wykonanie listu mera Szanghaju w sprawie zaprzestania bojkotu Japonji.

Telegram donosi dalej, że min. japoński zgłosił pewne poprawki do punktu trzeciego, według których komisja mieszana będzie miała za zadanie czuwać nad strefą ewakuowaną. Chiński minister oświadcza, że zarówno „nota dodatkowa” jak i poprawki japońskie są nie do przyjęcia.

Paryż, 18. 3. (PAT.) Zebrała się komisja spraw zagranicznych izby deputowanych, celem wysłuchania dłuższego exposé posła Bergery w sprawie konfliktu japońsko-chińskiego.

Bergery podkreśla, że jego zdaniem — istnieje ukryty stan wojenny między Japonją a Sowiecami. Dla potwierdzenia swych wywodów przytoczył szereg faktów, dodając przytem, że taki stan rzeczy popierany jest i aprobowany przez niektóre państwa Europy centralnej.

Szanghaj, 18. 3. (PAT.) Według informacji ze źródeł chińskich ochotnicy przygotowują się jakoby do odebrania Mukdeny Japończykom.

Główne siły wojskowe podobno zgrupowano pod miastem, a w Mukdenie ogłoszono stan oblężenia. Miasto robi przygotowania do obrony. W różnych dzielnicach ustawiono armaty.

Wyglądanie samorządów

Senat przyjął wczoraj m. in. nowelę do ustawy o finansach komunalnych. Przeciw noweli przemawiał w imieniu Klubu Narodowego sen. Głabiński:

Pierwsza kategoria zmian, zawartych w tej noweli, dotyczących uzupełnienia różnych braków, uproszczenia i lepszej kontroli, szczególnie nad pożyczkami, jest naogół uzasadniona i pożądana. Ale nie tak samo się rzecz ma z drugą kategorią zmian, zmierzającą do innego podziału dochodów, jakie dziś związki pobierają.

Zamiast związkom komunalnym, miastom i gminom dać nowe dochody, nowela odbiera im niektóre dochody i to ważne. Utworzono fundusz pożyczkowy - zapomogowy nie w drodze parlamentarnej, lecz w drodze rozporządzenia Prezydenta w r. 1927. Fundusz ten jest niewątpliwie pożądanym, ale wiadomo, że w dzisiejszych czasach wszystkie gminy pragnęłyby z niego korzystać, co jednak będzie niemożliwe, pomimo zwiększenia go o kilkanaście milionów. Będzie on mógł pomóc tylko niektórym gminom, a o tem rozstrzyga komitet, zależny od rządu. Na rzecz tego funduszu związki komunalne mają odstąpić część swoich dochodów, niezależnie od tego, czy same będą z niego korzystały, czy nie. Wyniesie to ma 20 proc. dodatków od podatków konsumcyjnych i monopoli, prócz tego fundusz otrzymał ma cały dochód z dodatku do podatku spadkowego. Także związkom komunalnym w b. zaborze pruskim odbiera się część ich dochodów tak, że w konsekwencji np. miasta będą musiały podnosić dodatek do podatku od nieruchomości. W ten sposób nie można regulować spraw samorządowych, ani spraw ich finan-

sów. Trzeba było odłożyć to do czasu, kiedy się ostatecznie ustali stosunek finansów państwa do finansów samorządu, bo dziś jest to przedwczesne.

Takie postępowanie równa się powolnemu wyglądzaniu samorządów. Można mieć rozmaite opinie o samorządach, można być zwolennikiem centralizacji i usunięcia, albo ograniczenia samorządów, ale to musi być najpierw postanowione, musi się wiedzieć, czego się chce, ale zgóry je wyglądzają i dopiero na przyszłość pozostawiają odpowiednio unormowanie stosunków samorządowych, to jest niewłaściwe. Są zarzuty, że samorzady robiły za wielkie inwestycje, ale wiem z własnego doświadczenia, że bywało to i w tym czasie, kiedy urzędowali komisarze rządowi, np. we Lwowie w 1927 r.

Reprezentant rządu w komisji przyrzekał nam, że rząd jest na drodze do odciążenia związków samorządowych, do odjęcia im pewnych obowiązków, dotychczas tego nie widzimy, a przeciwnie, np. w dopiero co uchwalonej ustawie o cmentarzach, samorzady otrzymują nowe obowiązki. Także ustawa o ściąganiu danin publicznych, świeżo uchwalona, zagraża samorządom, bo wprawdzie ma ona na celu planowość w egzekucjach, ale w praktyce planowość będzie się w ten sposób urzeczywistniała, że egzekutor będzie ściągał przede wszystkim podatki państwowe, a związki komunalne będą czekały. Za nowelą głosować nie będziemy.

Referent, sen. Szarski (B. B.), podzielił opinię sen. Głabińskiego, mimo to zarówno on, jak i klub B. B., głosował za przedłożeniem rządu.

Walki wewnętrzne w „Strzelcu“

Jak już donosiliśmy, p. Antoni Anusz ustąpił ze stanowiska prezesa zarządu głównego „Związku Strzeleckiego“, a jego miejsce zajął p. Stpiczyński, b. redaktor sławetnego „Głosu Prawdy“.

O przyczynach tej zmiany donosi katowicka „Polonia“ co następuje:

„Ustąpienie p. Antoniego Anusza doszło do skutku na tle walki wewnętrznej, jaka od dłuższego czasu trwa w organizacji „Strzelca“. Ściera się tam mianowicie wpływy dwu grup, z jednej strony t. zw. grupy społecznej, z drugiej zaś t. zw. grupy komendanckiej. Na czele pierwszej stał aż do chwili swego ustąpienia p. Antoni Anusz, na czele drugiej zaś pułk. Rusin. Tęm tej wewnętrznej walki jest chęć uniezależnienia się komendanta głównego „Strzelca“, a w ślad za nim komendantów okręgowych, od kontroli i wpływów czynnika społecznego przez zarząd główny organizacji, oraz przez zarządy okręgowe. Jednym słowem walka wojskowych, względnie pseudo-wojskowych z „cywilami“. Doszło już do tego, iż każde koło „Związku Strzeleckiego“ posiada dwie kasy, jedną zależną od komendanta, oraz drugą, którą dysponuje prezes zarządu.

„Niewątpliwie fermenty, których wyrazem jest ustąpienie p. Antoniego Anusza jeszcze przed terminem walnego zjazdu „Związku Strzeleckiego“, znajdują swój wyraz na tym zjeździe, o ile do tego czasu komendanci nie posuwają niewygodnych sobie prezesów lokalnych zarządów organizacji“.

Ciągle niepewni

Pisma obozu rządowego doniosły dnia 17 marca b. r., że p. Wojciech Stpiczyński, który od dłuższego czasu zszedł z pola dzienikarstwa, objął po rezygnacji p. Antoniego Anusza pełnienie obowiązków przewodniczącego Związku Strzeleckiego. Równocześnie ogłosił p. Stpiczyński („Express Poranny“ nr. 76) obszernie rozważania p. n. „Druga Przeszłość“, w których przypomina, jak to zachęcał lewicę do roboty na rzecz p. Piłsudskiego w latach 1923, 1924 i 1925, aż trzeba było zrobić przewrót, a po przewrocie Brześć, oraz zaznacza, że obecnie ponownie przestrzega. Wynurzenia te i ostrzeżenia odsłaniają ciągle niepokoje i myśli o dalszych t. zw. rozgrywkach w obozie pomajowym.

Z przypomnień p. Stpiczyńskiego zajmujące jest, że w listopadzie 1923, gdy był rząd prawicowo-środkowy pod przewodnictwem Włosa, a wówczas już

także z udziałem Dmowskiego, Korfańskiego i A. Chłapowskiego, pisał p. Stpiczyński w swym „Głosie Prawdy“:

„Sytuacja jest dostatecznie dojrzała, by państwowo myśląca lewica wypracowała program i formę współpracy, obliczonej na dłuższą metę, gdyż dłuższy stan bierności zaprowadzi nas niechybnie w wir niebezpiecznych walk wewnętrznych. Szerokie masy budzą się i domagają jasnych wytycznych nietylko zapewnień, że czuwamy“.

Właściwie mógłby p. Stpiczyński przypomnieć nietylko, co w listopadzie 1923 z tej strony pisało, ale także i to, że urządzono w Krakowie ruchawkę i strzelaninę do 8 pułku ułanów, a kto i jak to robił, zostało oświetlone w rozprawie b. więźniów brzeskich.

Przypomina dalej p. Stpiczyński swoje nawoływania z marca 1924, gdy p. Wł. Grabski z trudem i w spokoju stronnictw zajmował się naprawą skarbów:

„Co znaczy ta cisza, ten bezwład: to majaczenie o pojednaniu z endecją ludzi, zdających sobie z zupełną dokładnością sprawę z gwałtownej, pałacej konieczności powrotu do władzy Józefa Piłsudskiego?“

Przykład jest dobrze dobrany. Istotnie, ile razy nastawało uspokojenie stronnictw dla umożliwienia ważnych prac, ze strony obozu p. Piłsudskiego macono. Takich przykładów można przytaczać setki, ale ten, z chwili zakładania Banku Polskiego i wprowadzania złotego, jest doskonały.

Nawoływania na chwilę obecną zaś zaczynają się od takich uwag:

„Gdy ani przewrót majowy, ani Brześć nie są dostatecznie wymownymi dla stronnictw opozycji lewicowej wskazaniem, że nie odnalazły swej właściwej roli w Polsce niepodległej...“

Ważniejsze jest stwierdzenie, że obóz pomajowy swą właściwą rolę w Polsce niepodległej znalazł w... przeprowadzaniu, wykonaniu i pochwalaniu Brześcia.

A po zaznaczeniu, że przestróg poprzednich nie słuchano, zakończenie brzmi:

„Jeśli podobny los spotka przestroję drugą, przed kontynuowaniem dzisiejszej taktyki, konsekwencje nie omieszkają zapukać do bram winowajców“.

Wszystko to razem wzięte świadczy jedynie, że przewrót majowy nie może, po sześciu latach, wyjść z przewrotu w ustalenie się, że mu to dolega, że żyje w ciągłym niepokoju, że ustawicznie knuje zamysły jakichś nowych gwałtów i rozgrywek w złudnej nadziei, że... zaostrzenia są ustalaniem się.

St. St.

Mądry szef.

Wszystko pokrecone
Co? Głowa boli?
Dlaczego więc Pan! nie zażyje
tabletki oryginalnej Aspiriny?

Przeciwko bólom głowy, zębów i kończyn, przeciwko reumatyzmowi, grypie i wogóle wszelkim zaziębieniom zawsze najlepiej pomagają niezawodne tabletki Aspirin. Na każdej tabletki i na każdym opakowaniu (po 20 lub 6 tabletek) znajduje się krzyżowy napis BAYER, który stanowi markę ochronną oryginalnej Aspiriny. Do nabycia we wszystkich aptekach.

Cofnięcie zapisu

Pisma warszawskie donoszą:

W biurze generalnego sekretarjatu Komitetu Floty Narodowej, mieszczącym się w gmachu ministerstwa przemysłu i handlu a będącym obecnie w stadium likwidacji, złożona w dniu 11 marca rb. oświadczenie p. Kornacka, występująca z upoważnienia i na podstawie pełnomocnictwa, otrzymanego od p. Marji Jelskiej w sprawie cofnięcia zapisu, jakiego w testamentie swym dokonała na rzecz Komitetu Floty Narodowej p. Marja Jelska.

W testamentie swym p. Marja Jelska zapisała na rzecz Komitetu cały swój dość znaczny majątek; oczywiście suma legatu nie jest znana, albowiem testament mógł być otwarty i wykonany dopiero po śmierci testatorki. Cofnięcie zapisu umotywowano testatorka tem, iż z komitetu ustąpił musiał gen. Zaruski, do którego miała ona niezachwiane zaufanie.

Po ostatnich znanych wydarzeniach na tle likwidacji komitetu i po ustąpieniu gen. Zaruskiego, który nie chciał dopuścić, by fundusze przeznaczone na budowę floty zużyto na inne cele, testatorka nie wierzy w osiągnięcie celów przez komitet wzgl. przez instytucję, która obejmie jego funkcje po likwidacji komitetu.

Kawalerowie orderu „Orla Białego“

Komisja konstytucyjna Senatu przyjęła wczoraj bez zmian ustawę o ustanowieniu orderu Orła Białego, którą referował sen. Perzyński (B. B.). Na żądanie sen. Głabińskiego przedstawiciel prezydium rady ministrów wymienił kawalerów orderu: są nimi: Józef Piłsudski, Stanisław Wojciechowski, Wojciech Trąpczyński, Wincenty Witos, Wład. Grabski, biskup Łoziński, prof. Balcer, arcybiskup Kakowski, Józef Haller, Ignacy Paderewski, Ignacy Mościcki.

Zajścia antyżydowskie w Szczucinie i Wąbrzeźnie

Dnia 16 b. m., w Szczucinie (ziemia łomżyńska) doszło do zajść antyżydowskich. Według komunikatu urzędowej Polskiej Agencji Telegraficznej i w jej oświetleniu zajścia miały przebieg następujący:

„W godzinach przedpołudniowych, w dniu odbywającego się w Szczucinie jarmarku tłum chłopów ze wsi okolicznych, rozagitowanych przez przywódców Stronnictwa Ludowego, uzbrojonych w koła i drągi począł rozpręcać przybyłych na jarmark, rozrzucając ich stragany. M. in. tłum napadł na stragany żydowskie, rozbijając i obalając je, przyczem raniono nożami dwóch straganiarzy. Oddział policjantów w sile 11 ludzi obrzucono kamieniami. Następnie demonstranci otoczyli 4 policjantów, usiłując ich rozbroić, wobec czego ci ostatni dali salwę w powietrze. Policja rozproszyła demonstrantów i zlikwidowała zajście aresztując kilku z nich. Wszyscy zostali odstawieni do dyspozycji władz sądowych. W godzinach południowych

zapanował zupełny spokój. Przywódca aresztowano.

„Słowo Pomorskie“ donosi z Wąbrzeźna (Pomorze): W dniu wczorajszym w czasie kwartalnego jarmarku kramnego doszło do rozruchów. Około godziny 15,30 tłum ludzi zaczął nacierać na stragany handlarzy, szczególnie Żydów. Stragany zostały zdemolowane, a wyłożone w nich towary nacierający tłum począł rozkradać.

Władze bezpieczeństwa przystąpiły do tłumienia rozruchów. Skonsygnowane na dzień ten oddziały policji z powiatu zaczęły tłum rozpędzać przy pomocy pałek gumowych.

W ciągu pół godziny policja opanowała sytuację, ale jarmark został równocześnie zakończony.

Aresztowano 10 osób, w tem 8 zamiejscowych.

644 207 bezrobotnych w Berlinie

Ostatnie zestawienia stanu bezrobocia w Berlinie wykazują na dzień 1 marca b. r. pierwszy od szeregu miesięczny spadek bezrobocia o 7 987 osób. Liczba bezrobotnych w Berlinie wynosiła na dzień 1 marca 864 207, a zatem blisko trzy razy więcej, niż ogólna liczba bezrobotnych w całej Polsce.

Informacje w sprawie zabaw tanecznych w czasie Wielkiego Postu

Sekretarjat Generalny Archidiecezjalnej Ligi Katolickiej (Gniezno—Poznań) informuje na zapytania, że: 1) Zabawy taneczne są w czasie Wielkiego Postu przez Kościół zakazane — także w dzień św. Józefa 19 marca; 2) również państwowa władza administracyjna wydała w tym przedmiocie zupełnie wyraźne zakazy: (Wojewoda poznański, L. dz. 6365/26 II.).

Protest organizacj — przeciw zabawom tanecznym

Otrzymujemy poniższy apel od podpisanych organizacj:

Dowiadujemy się z różnych stron, że 19 marca w dzień św. Józefa a w przededniu Wielkiego Tygodnia urządzi się zabawy taneczne. Przypominając wyraźny zakaz Kościoła urządzanie zabaw tanecznych w Wielkim Poście, stwierdzamy z bólem, iż deptanie tego przykazania, kościelne jest publicznym zgorszeniem, poniżaniem lekceważeniem uczuć katolickich i prowokacją kary Bożej w czasach już dostatecznie ciężkich. Katolików wzywamy serdecznie i usilnie, aby nie idąc na zapowiedziane zabawy, dali tęsamem wyraz swej świadomości religijnej.

Związek Kapłanów Unitas (Gniezno—Poznań) — Związek Sodalicyj Marjańskich (Gniezno—Poznań) — Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej — Archidiecezjalna Liga Katolicka — Związek Katolickich Towarzystw Robotników Polskich — Związek Młodzieży Polskiej — Katolicki Związek Polek w Poznaniu — Związek Kobiet Pracujących — Związek Młodych Polek — Katolicki Związek Abstynentów — Związek Towarzystw Dobroczynności Caritas.

Zebranie „Starego Przemysłu“

Dziś, w piątek, 18 marca, o godz. 8-mej wieczorem odbędzie się w sali Zw. Tow. Kupieckich przy ul. Zwierzynieckiej 12 zebranie miesięczne Tow. Przemysłowego, na którym ciekawy wykład „O znaczeniu Targów Poznańskich“ wygłosi p. dyr. M. Krzyżankiewicz.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Polityka i banki we Francji

W żadnym bodaj kraju łączność i współpraca kół finansowych z rządem nie jest tak bliska i ścisła, jak we Francji. Zmiany, zachodzące w życiu politycznym naszej wielkiej sojuszniczki, często tłumaczą się zmianami zaszłymi w świecie paryskiej finansjery. Najlepszym tego dowodem jest fakt, iż ustąpienie Brianda ze stanowiska ministra spraw zagranicznych było w dużej mierze wynikiem ogromnych przeobrażeń w polityce wielkich banków paryskich.

Struktura banków francuskich jest zupełnie specyficzna, niepodobna do bankowości w innych państwach. Po dziś dzień istnieje we Francji klasyczny podział na banki oszczędnościowe, depozytowe („de dépôt”) i handlowe („des affaires”).

Banki depozytowe gromadzą oszczędności społeczeństwa, są do przesady ostrożne, a jednocześnie niezmiernie wpływowe. Im to zawdzięcza Francja, że ma tak dobrą sytuację finansową, a przede wszystkim ogromne rezerwy w gotówce. Francuskie banki depozytowe stronią od imprez międzynarodowej finansjery; pod względem politycznym przedstawiają element wybitnie prawicowy. Meżem całkowitego ich zaufania jest Tardieu.

Do drugiej grupy banków, mianowicie do banków handlowych, należą przede wszystkim nadające ton, trzy wielkie banki żydowskie: Rotszylda, Banque de Paris et de Pays-Bas oraz Banque Lazard Frères. Najwybitniejszą głową tej grupy jest naturalizowany Żyd węgierski Horace Finały. — Otóż, do niedawna, banki te, zajmując się interesami francuskimi na terenie Niemiec i niemieckimi na terenie Francji, prowadziły politykę wyraźnie pro-niemiecką. One to popierały głównie Brianda i jego politykę w stosunku do Niemiec, i one to dawały duże fundusze, za które robiło się na terenie Francji propagandę polityki zbliżenia z Niemcami za wszelką cenę, a więc i za cenę ustępstw.

Czasy się jednak zmieniły. Nastąpiło załamanie się zaufania do Niemiec, pod wpływem znanych a rozlicznych przyczyn (hitleryzm antysemitki, historia z „Anschlusssem”, ukryte zbrojenia, nadmierne pożyczki udzielane Bolszewji, faktyczna niewypłacalność Niemiec itd.). Suma kapitałów francuskich, pracujących w Niemczech, spadła z około 20 miliardów franków do 600 milionów franków.

Równocześnie z początkiem załamania się zaufania do Niemiec przyszyły bardzo głęboko sięgające zmiany w dyktandach banków. „Lazard Frères” wzięły na swego naczelnego dyrektora p. Serruys, b. prezesa komitetu ekonomicznego Ligi Narodów, człowieka o przekonaniach prawicowych, zaś „Banque de Paris et de Pays-Bas” powołał na stanowisko prezesa swej rady, p. Moreau, długoletniego gubernatora Banku Francuskiego, o przekonaniach skrajnie prawicowych.

Równoległe ze zmianami personalnymi nastąpiła zmiana orientacji politycznej wielkich banków „handlowych” Paryża: Briand zaczął tracić grunt pod nogami, aż wreszcie w grudniu ub. r. ze śmiercią Loucheura — ostatniej jego ostoji — znalazł się zupełnie osamotniony.

Tak więc polityka Tardieu znajduje całkowitą aprobatę obydwu grup bankowości francuskiej, a także i ciężkiego przemysłu, w szczególności komitetów: hutniczego i górniczego (Comité des forges oraz Comité central houillier). Dodajmy, że francuskie koła finansowe i gospodarcze nie zapominają o znaczeniu propagandy prasowej, czego drobnym przejawem jest nabycie przez „Comité des forges” najpoważniejszego dziennika politycznego „Temps” i wpłynięcie na zmianę kierunku „Matina”.

Sytuacja obecnego gabinetu francuskiego jest więc wyjątkowo silna. Postaramy się zobrazować w następnym feljetonie, jak po mistrzowsku Tardieu umie korzystać z silnej swej pozycji.

Krótkie informacje gospodarcze

— W tych dniach rozpoczęły się w Rzymie rokowania w sprawie zawarcia traktatu handlowego jugosłowiańsko-włoskiego.

Scalenie podatku obrotowego

Wkrótce ukaże się rozporządzenie ministra skarbu, które będzie pierwszym krokiem na drodze do przekształcenia wielofazowego podatku obrotowego na jednofazowy, pobierany u wytwórcy towaru. Obejmie ono artykuły monopolu tytoniowego, spirytusowego, solnego i loterii państwowej, od których począwszy od 1 kwietnia rb. monopole będą pobierały 4 procent wynagrodzenia prowizyjnego, w chwili wydania towaru odbiorcy, oraz 10 proc. dodatek i dodatek komunalny 1 procent, razem więc 5,4 procent prowizji. Ta niezwykle krótka treść rozporządzenia nasuwa szereg wątpliwości, których przy tak skomplikowanej sprawie jest wiele.

Przedewszystkiem trzeba stwierdzić, że scalenie podatku przemysłowego od obrotu tytoniem, spirytusem, solą i losami loterii państwowej jest niewątpliwie udogodnieniem dla skarbu państwa, głównie z powodu wcześniejszego wpływu podatku, nie ma jednak dla życia gospodarczego tego znaczenia, jakie by miało scalenie podatku w odniesieniu do innych artykułów, przechodzących przez większą ilość faz obrotu i stanowiących główny przedmiot obrotu większej ilości przedsiębiorstw. Rozporządzenie to więc może być uważane za pożądane, o ile będzie ono istotnie pierwszym krokiem w kierunku scalenia podatku obrotowego, za którym pójdą szybko dalsze.

Przechodząc do szczegółowych postanowień projektu należy podnieść, że przy artykułach monopolu tytoniowego nasuwa się uwaga, iż wedle obecnego systemu, to jest przy obliczaniu podatku po upływie roku gospodarczego, a więc wtedy, gdy już jest jasnym, ile hurtownik osiągnął prowizji, zarówno ze sprzedaży hurtowej jak i detalicznej, wymiar podatku od prowizji nie napotykał na trudności. Obecnie Dyrekcja Monopolu Tytoniowego ściąganie podatek od prowizji udzielonej hurtownikom, jednak będzie to naturalnie wymierzone od całej prowizji, gdyż zgóry nie można wiedzieć, ile hurtownik odstąpi ze swej ilości towaru detalicznie wraz z prowizją, a ile sam sprzeda detalicznie. — Praktycznie więc hurtownik zapłaci obecnie podatek zgóry, tak jakby sam wszystko sprzedał detalicznie, chociaż detal u hurtownika wynosi w stosunku do całego obrotu zasadniczo bardzo mało, a w myśl intencji powołanego rozporządzenia będzie wynosił jeszcze mniej, niż dotychczas. Natomiast detalista żadnego podatku obrotowego nie zapłaci, wskutek czego scalenie będzie w rzeczywistości podwyżką podatku dla hurtownika, któremu nie wolno, ani uszczuplać prowizji, ani podnosić ceny towaru, a więc przerzucić podatek. Nie może być kwestji, że projekt dotyka niepomiernie hurtowników, którym i tak ostatnio znacznie zmniejszono prowizję, powinien więc być zmieniony o tyle, aby dopuszczał przerzucenie części podatku na detalistę.

Pomija wreszcie projekt okoliczność, że sprzedaż wyrobów monopolu tytoniowego połączona jest zazwyczaj ze sprzedażą znaczków pocztowych, stemplowych i blankietów wesłowych, wobec czego, praktycznie rzecz biorąc, należałoby sprzedaż i tych artykułów poddać scaleniu, albo też wogóle zwolnić od podatku obrotowego wymierzanego indywidualnie przedsiębiorstwa sprzedające głównie wyroby objęte scaleniem a obok nich — w nieznacznych rozmiarach, n. p. do 25 procent obrotów znaczki pocztowe i stemplowe. Indywidualny wymiar, wskutek nikłych rozmiarów tych obrotów, powodowałby większe koszty niż ewentualne wpływy podatkowe.

Jeżeli projekt pomija scalenie podatku od sprzedaży znaczków, to tem bardziej niema podstaw do traktowania sprzedaży losów narówni z innymi artykułami monopolowymi. Podczas, gdy sprzedaż wyrobów tytoniowych, spirytusowych i soli ma charakter podobny do komisji, to sprzedaż przez Dyrekcję Loterii Państwowej losów kolektorom nie ma nic wspólnego z komisem. Wedle obowiązującego ustawodawstwa kolektor nabywa losy na własność i musi je zatrzymać na własność (to jest sam grać), skoro ich nie rozsprzeda. Otrzymaony przez kolektora rabat nie jest przeto komisyjną prowizją. Ponadto kolektor musi się msprzedawać, więc zasadniczo nie może mieć subkolektorów. Z powyż-

szego płyną wnioski: a) prawny — kolektor nie jest komisantem tylko właścicielem towaru, b) gospodarczy — obrót losami w handlu nie jest kilkunastokrotnie tylko jednofazowy (od kolektora do publiczności — niema hurtu i detalu, jest tylko detal, c) finansowy — niema podstaw do wymierzania od obrotu losami 4 procent prowizji od rabatu udzielanego kolektorom. Podatek scalony nie może przenosić przy jednej fazie obrotu 2 procent. — Nadto, o ile chodzi o kupno i sprzedaż losów w instytucjach kredytu krótkoterminowego, w domach bankowych i kantorach wymiany, to instytucje te opłacały dotychczas 2 procent, a od 1 stycznia rb. opłacają 1 procent od prowizji otrzymanej z kolektury, wprowadzenie więc 4 proc. stawki byłoby czterokrotnym podwyższeniem podatku przemysłowego.

O ile chodzi o podział dodatku samorządowego do scalonego podatku przemysłowego, to ogólnikowa zapowiedź, iż sposób podziału dodatku do scalonego podatku na rzecz związków komunalnych ustali osobne rozporządzenie wykonawcze, nie jest zadawalająca, gdyż projekt nie daje nawet

wyrazu ogólnej zasady, że podział ów winien odpowiadać stosunkowi faktycznych wpływów, jakie z tego tytułu przypadały dotychczas na poszczególne związki komunalne. Możliwość przesunięć w podziale dodatku, idących po linii ewent. uszczuplenia dotychczasowych wpływów pewnych miast i gmin na rzecz bardziej uprzywilejowanego potraktowania innych, niewątpliwie mogłaby wywołać szereg niepożądanych następstw. Z tych względów należałoby ustalić w rozporządzeniu, iż podział dodatku powinien odpowiadać stosunkowi wpływów, jakie przypadały na rzecz poszczególnych związków komunalnych w ostatnim 3-leciu.

Projekt wreszcie przewiduje, iż podatek scalony pobierać się będzie dopiero od kwietnia 1932 r. Za czas zatem po ten dzień wymierzy się podatek w sposób normalny. Byłoby pożądanym, ażeby ustanowić termin 2 miesięcy, t. j. do 1 czerwca 1932 r., do którego należałoby wymierzyć podatek normalny od wyrobów monopolowych, od których jeszcze się nie pobiera podatku scalonego, tak aby po upływie tego terminu normalny podatek przemysłowy od obrotu, przy sprzedaży wyrobów normalnych, został definitywnie zlikwidowany. K. M.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) Bank Spółdzielczy Urzędników Polskich Sp. z ogr. odpow. w Poznaniu. W dniu 16 marca br. odbyło się zwyczajne roczne walne zebranie członków Banku Zebranie zagal i przewodniczył prezes rady nadzorczej, p. Kryzan. Sprawozdanie oraz bilans z rachunkiem zysków i strat przedstawił zebraniem członek zarządu p. dr. Szmidt, zaznaczając, że rok sprawozdawczy dla Banku był niepomysłny, wskutek ogólnego kryzysu gospodarczego a szczególnie z powodu obniżenia poborów urzędnikom Bilans zamyka się po obu stronach sumą 331.585,55 zł. Zebrani przyjęli bilans z rach. zysków i strat i udzielili pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej, a straty w sumie zł. 5.721,80 postanowiono odpisać z funduszu rezerwowego. Następnie zebranie upoważniło zarząd i radę nadzorczą do zaciągnięcia pożyczki do sumy pół miliona złotych. Bank liczy obecnie 1519 członków. Ustępujących z rady nadzorczej pp.: Kryzana, Mroczkowskiego, Menzla i Klimka wybrano ponownie a w miejsce p. Iwaszkiewicza wybrano p. Alejskiego. (AW)

(k) Zjazd organizacyjny Związku producentów i eksporterów wyrobów mleczarskich. W dniu 12 bm. odbył się w siedzibie warszawskiej Izby Przemysłowo-Handlowej zjazd organizacyjny Związku producentów i eksporterów wyrobów mleczarskich. Na jeździe przyjęto ostateczny projekt statutu i wyłoniono komitet organizacyjny, który przedstawi statut władzom dla zatwierdzenia i przeprowadzenia wstępnych prac organizacyjnych. Działalnością Związku objęty zostanie cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem Wielkopolski i Pomorza, gdzie istnieje już analogiczne organizacje regionalne. Celem związku jest zjednoczenie producentów i eksporterów wyrobów mleczarskich, koordynacja producentów i eksporterów, popieranie interesów zawodowych, gospodarczych i kulturalnych i podnoszenie poziomu fachowego swoich członków.

(k) Z przemysłu nawozów sztucznych. Sezon wiosenny w przemyśle superfosfatowym zapowiada się bardzo niepomyślnie. Wszystkie polskie fabryki superfosfatu od dłuższego czasu zawiesiły produkcję, minimalne zapotrzebowanie ze strony rolnictwa w wielkim stopniu odbić się nie może na zmniejszeniu zapasów. Dokonane przez kartel w ciągu 2 lat kilkakrotne obniżenie cen superfosfatów nie miało żadnego wpływu na rozmiary spożycia, które począwszy od 1929 r. gwałtownie spada. Przyjmując r. 1929 za sto, zbyt superfosfatu w 1930 r. spadł na 61, a w r. 1931 na 32. W tym samym czasie, przyjmując r. 1929 za 100, obniżeniu uległy ceny: w czerwcu 1930 r. na 93,3, w listopadzie tegoż

roku na 91, w czerwcu 1931 na 82 i w grudniu tegoż roku na 70.

Zbyt krajowych nawozów potasowych osiągnął w pierwszych dwóch miesiącach rb. tylko około 80 proc. zbytu z analogicznego okresu 1931 r. W związku z tem liczyć się należy ze spadkiem produkcji i w tej gałęzi przemysłu.

(k) W sprawie krajowych nawozów azotowych. W związku z ogłoszeniem przez Państwowe Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie i Mościcach cen i warunków sprzedaży nawozów azotowych na sezon wiosenny 1931/32 komunikuje Ministerstwo Przemysłu i Handlu, iż pragnie ułatwić rolnictwu zaopatrzenie się w nawozy azotowe, fabryki państwowe w Chorzowie i w Mościcach ustaliły w ostatnim cenniku ceny nawozów azotowych na poziomie najniższym, na jaki pozwoliły tym fabrykom najdalej w tym kierunku idące możliwości kalkulacyjne. Było to jednak możliwe tylko wskutek tego, że rząd zdecydował się zrezygnować z odpisów amortyzacyjnych w latach 1931 i 1932, dzięki czemu ceny ustalone przez te fabryki stoją na poziomie albo poniżej cen wyznaczonych na identyczne nawozy azotowe przez przemysł azotowy państw innych. Wobec tego, jak również wobec faktu, iż produkcja fabryk krajowych wystarcza na pokrycie całkowitego zapotrzebowania rolników na nawozy azotowe — rząd nie będzie udzielał pozwoleń na przywóz nawozów azotowych z zagranicy.

Z ZAGRANICZY

(z) Stany Zjednoczone w poszukiwaniu rynków zbytu na zboże. Z Waszyngtonu donoszą, iż prezes Związku zbożowego Stanów Zjednoczonych, Jerzy Milnor, wyruszył z Ameryki do Europy w celu zorientowania się czy możliwymby było znalezienie na kontynencie europejskim rynku zbytu na produkcję zboża amerykańskiego. W kwestji podróży Milnora nie ogłoszono żadnego komunikatu oficjalnego, jednak wiadomem jest że przed wyjazdem konferował on z członkami urzędu rolnego i szeregiem ekspertów w kwestji sytuacji zbożowej.

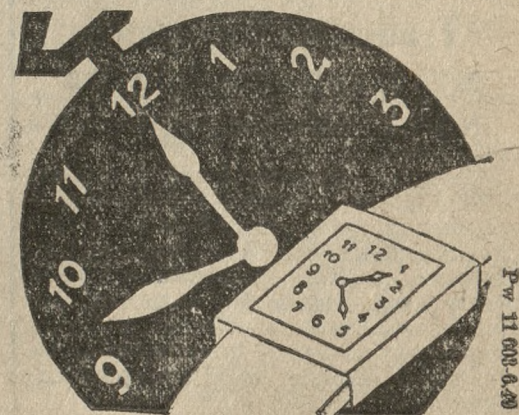
Gleida zbożowo - towarowa

Warszawa 18. 3. Żyto 25 — 25,50, pszenica dworska 28 — 28,50, pszenica zbierana 27,25 — 27,75, owies jednolity 24,50 do 25, owies zbierany 22,50 — 23, jęczmień na kaszę 22,50 — 23, jęczmień browarny 23,50 do 24,50, groch Wiktorja 28 — 34, groch polny jadalny 27 — 30.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

NAJWYTWORNIEJSZE
NAJDOKŁADNIEJSZE
ZEGARKI ŚWIATA

TAVANNES
WATCH CO.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Zdemaskowanie i ujęcie szajki fałszerzy pieniędzy

Falserterze puścili w obieg 20-złotówek na sumę 60.000 zł

W grudniu ub. r. ukazały się na terenie województwa naszego liczne fałszyfikaty 20-złotówek, a przy rozpowszechnianiu ich ujęto w Szamotułach braci Stefana i Marjana Sokołowskich z Czarnkowa. Rozpowszechniali oni fałszyfikaty u kupców i na jarmarkach; podrabiane 20-złotówki dostarczał im kupiec z Czarnkowa Leon Weber, którego też wkrótce aresztowano. Wkrótce potem ujęto w Ostrowie dalszych członków bandy, rozpowszechniającej fałszywe pieniądze a mianowicie: Leona Brauna i niejakiego Kazimierza Webera z Poznania oraz Czesława Golaka z Lubonia.

Przy Wierzbicicach 58 ujawniono niebawem fabrykę fałszyfikatów, która mieściła się w mieszkaniu szofera Jana Najmowicza. Oprócz fałszywych pieniędzy znaleziono tam klisze, druki i wzory służące do wyrobu fałszywych pieniędzy. Również w Ostrowie ujęto kilku członków bandy przy rozpowszechnianiu 20-złotówek.

W dalszych dochodzeniach ustalono, że na czele bandy stał drukarz Józef Thustowski, karany już wielokrotnie za oszustwa i podrabianie pieniędzy, szpiegostwo i komunizm. Thustowski miał doskonale zorganizowanych kolporterów fałszyfikatów, którzy pracowali na pewnego rodzaju prowizje. Po-

chodzi on z Goszczowa w pow. miechowskim. Przybierał nazwiska Józefa Kula, Stanisława Fremera i Stanisława Kaukasa. Thustowski zbiegł wspólnie ze Stanisławem Wojciechowskim, kupcem z Przemysła, który w ostatnim czasie mieszkał w Poznaniu przy ul. Długiej 12 i Walentym Kosmolskim z Poznania (ul. św. Czesława 16). Rozpisano pościg, który w ostatnich dniach dopiero uwięziony został pomyslnym wynikiem.

Wspomnianych trzech zbiegłych fałszerzy aresztowano w Warszawie na pl. Napoleona w chwili, gdy usiłovali oni podjąć list „post restante“, przesłany na nazwisko Wojciechowskiego. Przy fałszywach znaleziono fałszywe legitymacje, książeczkę czekową pewnego banku, pieczęć, gotówkę w walucie obcej itd.

Thustowski według stwierdzeń, dokonanych w dochodzeniach przy pomocy swej bandy, w skład której wchodził 11 osób, puścił w obieg fałszywanych 20-złotówek na sumę 60 tys. złotych. Aresztowanych fałszerzy przetransportują władze śledcze do Poznania, gdzie znajdują się już towarzysze, ujęci w ciągu miesiąca grudnia ub. r.

Proces przeciw fałszerzom i kolporterom pieniędzy toczyć się będzie w Poznaniu. (k)

Katastrofa lotnicza pod Toruniem

Samolot rozbity, dwóch lotników ciężko rannych

Toruń, 16. 3. — W nocy na środę 16 b. m. na lotnisku wojskowym w Toruniu wydarzyła się katastrofa.

Do nocnego lotu ćwiczebno wystartował na samolocie Breguet plut. pilot Barański z obserwatorem podchorążym Kubickim. W chwilę po wystartowaniu, gdy samolot był na

wysokości około 50 m., prawdopodobnie wskutek silnego wiatru, aparat przekoziolkował się w powietrzu i runął na ziemię, rozbijając się doszczętnie.

Obaj lotnicy odnieśli poważne, jednak nie niebezpieczne obrażenia. Przewieziono ich do szpitala wojskowego.

Sprzeniewierzenia w kolejowej kasie w Tczewie

Aresztowanie 4 urzędników kolejowych

Tczew, 18. 3. (Tel. wł.) Podczas ostatniej rewizji w tutejszej kasie stacyjnej okazało się, że zdefraudowano w kasie większą sumę pieniędzy. Aresztowano natychmiast czterech urzędników pod zarzutem defraudacji i fałszowania listy płatniczej. Są nimi Paweł Wysocki, Wincenty Knitter,

Piotr Labon i Stanisław Jakubowski, którego jednak później zwolniono jako niewinnego w tej sprawie. Suma, która została sprzeniewierzona, wynosi 23.255,74 zł. Wszystkie pieniądze oprócz 2000 zł. znaleziono u aresztowanych. Dalsze dochodzenia są w toku. (dt.)

Zuchwałość żydowska

Na Starym Rynku miał miejsce onegdaj wypadek, dowodzący niebawego rozzuchwalenia się żydostwa w Poznaniu. P. Edward Kowalewski, mając jako fotograf zezwolenie odnośnych władz na dokonywanie zdjęć filmowych na ulicach Poznania, wybrał sobie miejsce przy Starym Rynku 40, by na tle ratusza dokonać szeregu zdjęć. W pewnej chwili wyskoczył do p. Kowalewskiego jegomość, który z krzykiem groził fotografowi pałką gumową, jeżeli dalej będzie fotografował. „Ja się z panem załatwię, krzychał Żyd, nie potrzebuję policji. Pan potrzebuje fotografować rycht przed mój sklep. Pan mi psuje interes, fotografuje klientów. Gaj weg, Ty paskudny ganef, ty...” P. Kowalewski, chcąc uniknąć zbiegowiska oddalił się. Zuchwały Żyd nazywa się Margolin. (z)

Trudności finansowe przyczyną samobójstwa

Nasz korespondent w Więcborku (ski) donosi:

Tutejszy obywatel i radny miejski Kabat, lat 60, pozbawił się życia wystrzałem z rewolweru. Powodem rozpaczliwego kroku były trudności finansowe, w które K. popadł wskutek utraty swych udziałów w pewnej instytucji spółdzielczej. Denat, który ostatnio był zastępcą burmistrza, cieszył się w mieście ogólnym poważaniem

Niemcy fałszują polskie pieniądze

W miejscowości Szywnałd na Pomorzu wykryła policja tajną fabrykę monet i złotych. Właścicielami „mennicy“ okazali się Niemcy Walter i Kurt Lechover i Willy Malke. Podczas likwidacji urzędzenia tajnej mennicy znaleziono kilka podrobionych monet, które dołączono do spisane go protokołu. Fałszerzami zajęła się prokuratura. (x)

Samobójstwo rolnika

Rolnik J. Synak, właściciel większego gospodarstwa w Raduni, na Pomorzu opuścił w nocy, gdy domownicy spali, swe mieszkanie i rzucił się do studni, znajdującej się na podwórzu. Rano gdy rodzina udała się na poszukiwanie zaginionego, znaleziono w studni już tylko zwłoki. Przyczyna samobójstwa dotąd nie została ustalona. (x)

KALENDARZYK

Piątek, 18 marca 1932.

Słońce: wschód 6,01 — zachód 18,02 — 12 godzin i minuta.

Księżyc: wschód 12,20 — zachód 4,45 — po pierwszej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska minus 3 st. Cels. — Pogodnie. — Wiatr wschodni. — Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 753 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 5 st.

Cels., najniższa minus 3 st. C.
Kal. rzk.: Gabriel Arch. — jutro Józef.
Kal. słow.: Boguchwał — jutro Bogdan.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka „Pod Złotym Lwem”. Stary Rynek 75. — Apteka Sapiężyńska, pl. Sapiężyński 1. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76. — Apteka „Pod Łskulapem”, pl. Wolności 13.

Łazarz: Apteka „Przy parku Wilsona”. ul. Marsz. Focha 47.

Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 96. — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską”, ul. Dąbrowskiego 76.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego. św. Marcin nr 59. I ptr. udziela porad bezpłatnie. — Kobiety: w poniedziałki od godziny 17—18; mężczyźni: we wtorki od godziny 17—18.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Towarzystwo Przemysłowe (Stary Przemysł).** Zebranie miesięczne odbędzie się w piątek, 18 bm. o godz. 20 w salce Związku Tow. Kupieckich przy ul. Zwierzynieckiej. Referat n. t. „Znaczenie Targów Poznańskich” wygłosi p. dyr. M. Krzyżankiewicz.

— **Oddział Pozn. Związku Rolników z wyższym wykształceniem.** Zebranie dyskusyjne odbędzie się 22 bm. o godz. 17,30 w sali posiedzeń Wielkopolskiej Izby Rolniczej (ul. Mickiewicza 33). Referat na temat: „Choroby wyradzania się ziemniaków i sposoby ich zwalczania metodą amerykańską” wygłosi p. dr. Karol Zaleski.

ZYCIE SOKOLE

— **Tow. Gimn. „Sokół” Poznań II Jeżyce** — oddział piłki nożnej. Dnia 19 bm. odbędzie się pogadanka u p. Bartkowiaka, przy ul. Poznańskiej 25.

WYKŁADY

— **Wykład dr. R. Jakimowicza, dyr. Państw. Muz. Archeol.** w Warszawie o pierwotnym budownictwie drzewnym w dawnej Polsce. odbędzie się dziś o godzinie 20 w sali 22 Collegium Minus.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Pożegnalny wieczór na cześć generała J. Hallera.** Tow. Wyd. „Polska Armia Błękitna” urządza w niedzielę 20 bm. w salach „Resursy Kupieckiej” przy ulicy Zwierzynieckiej 12. pożegnalny wieczór na cześć generałostwa J. Hallerów. Organizacją wieczoru zajęło się Koło Żeńskie. Początek o godzinie 17,30

— **Stow. Młodzieży Polskiej Poznań-Łazarz,** urządza 20 bm. o godz. 19 na nowej sali Wiktoria przy Rynku Łazarzkim nr. 18, wieczornice. W programie występ chóru Kola Starszej Młodzieży pod dyr. druha W. Dorożala i dramat w 3 aktach p. t. „Walka o kresy”. W przerwach koncertuje orkiestra stowarzyszeniowa. Ceny biletów bardzo przystępne.

WYSTAWY

— **Wystawa entomologiczna,** mieszcząca się w auli Państw. Seminarjum Nauczycielskiego przy ul. Fr. Ratajczaka nr. 30, została przedłużoną do środy 23 b. m. włącznie.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z targu.** Dnia 18 b. m. na placu Sapiężyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,40—3,80 zł; masła mleczarskiego 3,80—4,00 zł; twarogu 0,60—0,80 zł; mendel jaj 1,60—1,70 zł; litr śmietany 1,60—1,80 zł; litr mleka pełnego 2,00—2,20 zł; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,40 do 1,60 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,00 do 1,80 zł; cielęciny 1,20—1,40 zł; skopowiny 1,60—2,60 zł; koziny 0,90—1,40 zł; smalcu 2,60—2,80 zł; za drób: kura 2,50 do 4,00 zł; perlica 3,00—3,50 zł; kaczka 3,00 do 5,00 zł; geś 7,00—11,00 zł; para gołębi 1,20 do 1,50 zł; para kuropatew 3,00 zł; królik 1,30—1,60 zł; bażant 4,50 zł; za ryby: 1 kilogram karpia 2,80 do 3,00 zł; lina 3,00—3,20 zł; okonia 1,20—1,60 zł; karasia 2,00—2,80 zł; białych ryb 0,80zienia. (z)

Dla oczyszczenia krwi picie rano przez kilka dni z rządu szklankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”.
nw 9339

do 1,60 zł; sandacza 4,00—5,00 zł; 1 kg. leszcza 2,40 zł; 1 kg. suma 2,40 zł; 1 kg. szczupaka 3,20—3,60 zł; za ryby śnieje 60—80 gr; mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0,30—0,40 złotych; szpinaku 1,60—2,00 zł; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 zł; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg. kalarepy 0,20 zł; 1 kg. marchwi 20 do 30 groszy; brukski 20 groszy; seleru 40—50 gr; pietruszki 30—50 gr; porę 40—50 gr; brukselki 60 groszy; owoce: 1 kg. jabłek 0,60—1,40 zł; żórawin 2,00 zł; owoców suszonych 0,80—2,00 zł; grzybów suszonych 4,00—8,00 zł; 1 kg. świeżych śledzi 0,80—0,90 zł; 1 kg. rabarberu 1,60 do 2,00 zł; 1 pęczek rzodkiewek 40 gr; główka zielonej salaty 30—35 gr. — Ruch duży. Ceny bez zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Cyklista najechany przez samochód.** Na ul. Marszałka Focha, róg ulicy Bukowskiej, samochód P Z 48744, kierowany przez szofera Józefa Kasprzaka (Rynek Łazarzki 1) najechał na wracającego od pracy pracownika warsztatów kolejowych p. Władysława Biskupskiego (ul. Polna 20). Podczas wypadku p. Biskupski odniósł pokaleczenia na nogach i plecach, a rower rozbity został całkowicie. Poranionym zaopiekowało się pogotowie, przewożąc go do mieszkania. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Zgubiony czy skradziony.** Pan Bartłomiej Bibrucki z Kuczkowa w pow. pleszewskim spostrzegł w tramwaju, iż zaginął mu portfel z zawartością 20 zł i paszport na jego nazwisko. Z uwagi na to, że zachodzi możliwość kradzieży kieszonkowej, sprawą zajęła się policja. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— **Rok więzienia za sprzeniewierzenie.** Niejaki A. G., nie posiadający obywatelstwa, stanął jako oskarżony na ławie w Sądzie Okręgowym. Czyny mu się zarzuca, że w latach 1930-31, pracując w charakterze biurowego w firmie C Hartwig od 8 lat, sprzeniewierzył 15315 zł. Kwoty podejmował na podstawie odnośnych wykazów pieniędzy z kasy firmy i wpłacał je do kasy magazynów kolejowych tytułem należności służbowych P. K. P. do właścicieli towarów, znajdujących się w magazynach P. K. P. Firma Hartwig była pełnomocniczką właścicieli owych towarów i po spłaceniu przez swoich zleceńodawców należności do kasy kolejowej, przewoziła towary do poszczególnych odbiorców, likwidując zarazem to, co za nie poprzednio w kasie kolejowej wpłaciła. Zdardało się jednakże, że niektórzy odbiorcy nie mieli gotówki. Wówczas to odwoziło się towary z powrotem na składnicę kolejową, odbierając równocześnie z kasy kolejowej koszty, wpłacone do tejże kasy za poszczególnych odbiorców. Oskarżony z ramienia firmy załatwiał owe spłaty i podejmowanie pieniędzy z kasy kolejowej. W kwietniu 1931 r. kontroler stwierdził, że owe kwoty, zwracane przez kasę kolejową, oskarżony często sobie przywłaszczał. Oskarż. pierwotnie przed dyrektora przyznał się, tłumacząc się tem, że pieniądze zużywał na transakcje giełdowe oraz na zakup lekarstwa dla żony. Przyznał się także i w toku śledztwa przed sędzią śledczym. Na rozprawie jednakże począł wywijać się i zapierał się sprzeniewierzenia. Sąd jednakże na podstawie przesłuchania świadków stwierdził z całą stanowczością winę oskarżonego i zasądził go za to na rok więzienia. (z)

— **Za obrazę sądów.** Organista Józef Brykczy z Imielna pod Gnieznem miał zatarg z miejscowym proboszczem, na skutek którego został zwolniony z posady. Brykczy zwrócił się do sądu, który jednak skargę, pozbawioną rzeczowych podstaw, oddalił. B. organista napisał wtedy obelżywy list do Prezydenta Rzplitej i prezesa Sądu Apeacyjnego z zażaleniem na sąd, który jego sprawę odrzucił. W listach b. organista oskarża sądy o sprzedajność. Za obrazę sądów Brykczy znalazł się na ławie oskarżonych. Sąd, przyznając oskarżonemu okoliczności łagodzące, wymierzył mu karę 4 miesięcy więzienia. (z)

Nasi korespondenci donoszą Z WIELKOPOLSKI

— **Grodzisk.** (Z walnego zebrania Kupców.) Dnia 20 ub. m. odbyło się walne zebranie Tow. Kupców Samodzielnych w Grodzisku. Po sprawozdaniach poszczególnych członków zarządu przystąpiono do wyboru nowych władz. Wybrany został dotychczasowy zarząd, który jest następujący: prezes p. T. Wierzejewski, wiceprezes p. R. Napierała, sekretarz p. Bielczyk, zastępca p. Knoll, skarbnik p. Jankiewicz. Do komisji rewizyjnej weszli pp. Wieloch i W. Beyga.

— (Ze sportu.) W ubiegłą niedzielę odbyły się zawody towarzyskie w piłkę nożną pomiędzy I drużyną Unji z Poznania, zeszlorocznym mistrzem klasy C, a I drużyną Dyskobolji. Wynik 5:0 (3:0) na korzyść Dyskobolji.

— (Przedstawienie amatorskie.) Stow. Młodych Polek wystawia 20 bm. na sali Strzelnicy dramat w 4 aktach pod tytułem „Marja Magdalena”. Czysty dochód przeznaczają się na bezrobotnych.

— (Z walnego zebrania Sokola.) Walnemu zebraniu Sokola przewodniczył p. Wierzejewski. Po przeczytaniu poszcze-

Obrazki z prowincji

Jeden z kursu przeciwgazowego w Wągrowcu, drugi z Jarmarku w Trzemesznie

Wągrowiec, 17 marca.

Tutejszy Czerwony Krzyż urządził kurs przeciwgazowy. W akcji zorganizowania tego pożytecznego niewątpliwie kursu wzięli udział wszyscy bez różnicy przekonań politycznych. Narodowa „Gazeta Wągrowiecka” uważała za swój obowiązek obywatelski akcję tę m. in. poprzeć i w tym celu zamieszczała na swych łamach apele Czerwonego Krzyża, nawołujące do zapisywania się na kurs.

W ub. wtorek odbyło się pierwsze zebranie zgłoszonych słuchaczy, na którym p. r. z drugi dokonywano zapisów. Funkcję zapisywania spełnia nauczyciel seminarium i funkcjonariusz „Strzelca” p. Kempf.

Zebrań w szkole powszechnej przeważnie ludzie młodzi podają swe nazwiska, datę urodzenia, wykształcenie i w końcu przynależność do organizacji...

— Najdul Józef, urodzony...
Przynależność do organizacji?
Obóz Wielkiej Polski.

P. Kempf: To nie jest organizacja!
Głosy na sali: A co to jest?!

P. Kempf: To nie jest organizacja!
Na sali poruszenie. Słychać ironiczne uwagi i sarkania.

P. Kempf prowadzi dalej zapisy, wywołując kolejno następnych. W pewnej chwili przychodzi kolej na słuchacza p. W., który podaje nazwisko, datę urodzenia...

— Ze Związku „Strzeleckiego”!
przerzywa p. Kempf z serdecznym uśmiechem.

Głos z audytorjum: A to co za organizacja? P. Kempf zamilkł. Cisza.

Wreszcie odzywa się zapisany p. W. i powiada: „Nie wiem, czy należę do „Strzelca”.

Na tem skończyło się zebranie

przeciwgazowego kursu. Szkoda, bo to pożyteczna praca.

Dzięki p. Kempfowi będzie pewnie z kursu — figa. (r.)

Trzemeszno, 16 marca.

Ci, którzy byli ub. tygodnia na targu, mieli możność oglądania tragicznego widowiska. Egzekutor urzędu skarbowego wystawił na przetarg dwa konie, zajęte p. M.

Konie cobywada nie były nadzwyczajne, ale nadzwyczajne było zbiegowisko, gdy reflektanci wśród śmiechu podali 50 groszy za sztukę. Wśród śmiechu i dowcipów doszło w końcu do dwóch złotych, lecz amator koni, obawiając się ewent. przybitki, zwał cempredzej.

Egzekutor widząc, że koni nawet za dwa złote nie sprzeda, kazał je wprowadzić do stajni. Lecz nikt się nie znalazł, żeby chciał konie wprowadzić z powrotem do stajni. Pewien robotnik zażądał 10 zł za usługę. Egzekutor znalazł w końcu małego wyrostka, który chciał konie odprowadzić właścicielowi z powrotem. Niestety brama była zamknięta i właściciel koni, p. M. nie chciał ich w żaden sposób przyjąć. Nie pomogły prośby urzędnika, bo brama podwórza już się więcej nie otworzyła, a właściciel koni odpowiedział przedstawicielowi urzędu skarbowego, że konie może zabrać do Mogilna. Egzekutor szukał schronienia dla koni u innych obywateli, lecz tak samo jak magistrat, każdy odmówił stajni. Urzędnik pozostał bezradny, szukając nadal miejsca dla nieszczęsnych koni, które stały uwiązane przy płocie i czekały na mrozie na łaskę losu.

W końcu na prośbę urzędnika jakiś mały chłopiec wziął konie i poprowadził w kierunku Mogilna. (y)

bezrobocia w Śremie urządziła orkiestra J. Borowiaka w pełnej obsadzie 18 muzyków w niedzielę 13 bm o godz. 20 w sali p. Salacińskiej wielki koncert. Sala była po brzegi wypełniona żądnym duchem i obfity program koncertu wywołał w słuchaczach zrozumiałe zadowolenie. Zysk z imprezy przeznaczono na cele pomocy biednym i bezrobotnym miasta Śremu. (w.h.)

— **Środa.** (Wieczór Polskiego Morza.) Staraniem tuł. T. C. L. odbył się wieczór Polskiego Morza. Na program włożyły się: Śpiew chóru „Lutnia”, deklamacje i wykład dr. Bochenka z Poznania.

— (Pożar.) W Nekli w pow. średzkim spłonęła stodoła i chlew na szkodę gosp. Szumigaja. Strata wynosi 8000 zł. (sk)

— **Szamotuły.** (Z życia Hallerczyków.) Placówka tutejsza urzędu dnia 19 marca z okazji imienin swego ukochanego wodza gen. Józefa Hallera uroczyste zebranie dla gości i sympatyków w hotelu „Eldorado”. Początek o godzinie 20,15. (om)

Z POMORZA

— **Chojnice.** (Dziesięciolecie Klubu Żeglarskiego.) 16 bm. obchodził miejscowy Klub Żeglarski dziesięciolecie swego istnienia. W związku z tem odbył się skromny wieczorek towarzyski.

— (Z Czerwonego Krzyża.) W lokalu „Polonia” odbyło się walne zebranie oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża. Powołany na marszałka walnego zebrania p. dr. Łukowicz przeprowadził wybór nowego zarządu, którego obecny skład przedstawia się następująco: pp. dr. Bekowski — prezes, dr. Sobierajczykowa i dr. Borecka — wiceprezesi, Krzemiński — sekretarz, aptekarz Zieliński — skarbnik; ponadto jako członkowie wchodzi do zarządu pp. Stamowa, Pytlíkowa, Hubert, kpt. Sosnkowski, szambel. Sikorska, Bekowska, Krzemińska i dr. Łukowicz. Do komisji rewizyjnej wchodzi pp. dyr. Korzeniowska, dr. Sobierajczykowa i dr. Wrzesiński.

— (Z Związku Pracowników Miejskich.) W ostatnich dniach odbyło się w lokalu p. Skwierawskiego walne zebranie Związku Zawodowego Pracowników Miejskich. Z wyczerpujących sprawozdań członków zarządu zasługuje na wzmiankę fakt, iż tut. Związek wybudował w ub. roku własny dom wypoczynkowy nad rozległym jeziorem charzykowskim. Do nowego zarządu weszli pp. Bessert — prezes, Czarnowski — wiceprezes, Kłos — sekretarz, Gackowski — skarbnik, Kasior — ławnik. Komisję rewizyjną tworzą pp. Buczyński, Redwanówna i Zulański; sąd honorowy tworzą pp. Bessert, Kęsik i Sowacki.

— (Stow. Młodzieży Męskiej.) We Wielu, miejscowości powiatu chojnickiego, rozwinęło się Stowarzyszenie Polskiej Młodzieży Męskiej, pod kierownictwem ks. patrona Mańkowskiego, do tego stopnia, iż liczy 170 członków. Jest to taka cyfra, jaką nawet rzadko które Stow. w mieście może wykazać. (tts)

— **Gzersk.** (Wspaniałe zebranie Stronnictwa Narodowego.) Ub. niedzieli odbyło się na sali p. Brzezińskiego wielkie zebranie Stronnictwa Narodowego, na które przybyło około 300 osób z rozmaitych warstw społeczeństwa naszego miasta. Obradom przewodniczył p. J. Ostrowski, protokół pisał p. J. Butowski, jako ławnicy zasiadali pp. L. Nitka, Kl. Sadowski i Czabania. Referat na temat sytuacji politycznej kraju wygłosił p. red. Matłoz z Pelplina, zaś referat o obecnym stanie gospodarczym kraju i pracach Sejmu wygłosił p. poseł Mazur J. z Grudziądza. Trafne wywody, prelegentów zostały nagrodzone hucznymi oklaskami i okrzykami na ich cześć. Odsłowie hymnu „Boże coś Polskę” zakończono podniosłe i niezmiernie zakłócone zebraniem.

— (O ulżeniu doli bezrobotnym.) W ub. tygodniu wyjechała delegacja z Gzerska, złożona z przewodniczącego Rady Miejskiej p. Zemkiego i członka Magistratu p. Skubickiego, do wojewody pomorskiego, któremu przedstawiła położenie sfer robotniczych i rzemieślniczych naszego miasta, omawiając szeroko kwestję bezrobocia i prosząc o uruchomienie prac doraźnych i o dalsze zasilki pieniężne. Delegacja odbyła także konferencje u starosty w Toruniu i w dyrekcji Lasów Państwowych w Bydgoszczy.

— (Z życia towarzystw.) Ub. niedzieli, na zebraniu Katolickiego Stowarzyszenia Polek wygłosiła p. prof. Władczyna — gen. sekretarka Kat. Stow. Polek na diecezję chełmińska — bardzo ciekawy referat informacyjno-organizacyjny treści.

Tej samej niedzieli, w lokalu hotelu „Metropol” odbyło się ciekawe zebranie miejscowego Koła Związku Inwalidów Wojennych, gdzie omawiano wyczerpująco nową ustawę inwalidzką, przynoszącą krzywdzące skutki dla inwalidów wojennych, wdów i sierot. (tts)

— **Golub.** (Z Straży Pożarnej.) Walne zebranie Straży Pożarnej zgał w obecności około 40 członków wiceprezes p. Antoni Golus, który też w imieniu nieobecnych prezesa p. Ludwika Nowakowskiego zdał sprawozdanie z rocznej działalności. Jak wynika ze sprawozdania zast. naczelnika p. Karola Nozdrzykowskiego, w roku sprawozdawczym odbyło się kilkanaście ćwiczeń, oraz lustracja, przyczem Straż Pożarna w Golubiu otrzymała drugą nagrodę. Dalej zdał sprawozdania gospodarz p. Aleksander Królikowski i sekretarz p. Jan Dolecki. Stan kasy w myśl sprawozdania skarbnika p. Franciszka Golusa, przedstawia się w dochodach 522,21 zł, w rozchodach 474,40 zł — saldo na rok następny 47,81 zł. — Rewizory kasy pp. Kempiański Franciszek i Słęczak Franciszek stwierdzili zgodność ksiąg, poczem udzielono pokwitowania. Przystąpiono do wyboru adjutanta, którym został p. Ludwik Bielawski; porucznikiem wybrano p. Szymona Hugona, siłkawkowymi zostali pp. Wacław Bystrzyński, Teodor Kamiński oraz Ludwik Mueller. Zarząd, jak wiadomo, wybrany jest na trzy lata. Ponadto walne zebranie jednogłośnie mianowało p. Ludwika Wuerza, cehmistrza kominarskiego, mieszkającego obecnie w Toruniu, członkiem honorowym miejscowej Ochotniczej Straży Pożarnej w dowód zasług i uznania za gorliwą pracę około rozwoju Straży Pożarnej. (gh)

— **Grudziądz.** (Z Banku Ludowego.) Na walnym zebraniu Banku Ludowego dyr. Siemiątkowski, zdając sprawozdanie roczne, stwierdza, że rok ub. przyniósł dalsze pogorszenie ogólnej sytuacji gospodarczej i równocześnie dalszy upadek etyki handlowej. Zachodzą coraz częściej wypadki, że dłużnik, nie chcąc płacić swoich długów, przepisuje nieruchomości na osoby trzecie lub ogłasza fikcyjną upadłość. Ten zanik etyki spowodował, że rachunek weksli protestowanych wyrósł do 103 000 zł. Niepewne położenie gospodarcze zmusza bank do posiadania znacznych rezerw kasowych; wynosiły one per 31 grudnia 1931 r. 147 000 zł, czyli około 20 proc. wkładów i rachunków bieżących, dzięki czemu bank stale był w możności wypłacenia każdej chwili wypowiedzianych depozytów. Ogólna suma wkładów utrzymała się na poziomie 1930 roku. Bilans za rok ub. wyraża się w cyfrze 19 mil. zł a suma bilansowa w cyfrze 10 176 000 zł. Czysty zysk wynosi 5610 zł. Po przyjęciu rachunków walne zebranie uchwala maksymalną wysokość kredytu, t. j. 25 000 zł dla każdego członka. Do Rady nadzorczej wybrano pp. meczen. Wysockiego i M. Rucińskiego. (ski)

— **Grudziądz.** (Tajemnicze zniknięcie ziemianina.) Właściciel folwarku Fryderyk Daum w Kobylance Panięńskiej, lat 56, który przed kilku dniami wyjechał w niewiadomym kierunku, nadesłał obecnie list z zawiadomieniem, że wobec ciężkiej choroby, na jaką od dłuższego czasu cierpi, postanowił popełnić samobójstwo. — Prócz tego w drugim piśmie, znalezionym w jego mieszkaniu, D. wydał dyspozycje co do podziału pozostawionego majątku.

— (Strzały w „Trokadero.”) Pomocnik handlowy Jordan, przebywając do rana w nocnym lokalu „Trokadero”, zafiarował stołowemu oddanie w zastaw swego płaszcza, ponieważ nie miał pieniędzy na zapłacenie rachunku. Gdy stółowy odmówił, J. wyciągnął rewolwer i strzelił. raniąc w rękę stojącego obok drugiego stołowego, którego pogotowie ratunkowe odwiozło do szpitala miejskiego. Jordan, korzystając z zamieszania, zbiegł w niewiadomym kierunku.

— (Z mostu do Wisły.) W przystępie zdenerwowania rzuciła się do Wisły nie-

jaka Katarzyna Wojnicka, lat 35, a uchwyciwszy się kurczowo lodu, wołała przeraźliwie o pomoc. Tonącej pospieszył z pomocą szeregowiec Dzidziunko, który z narażeniem własnego życia wyciągnął niedoszłą samobójczynię na brzeg. Dzielnemu żołnierzowi publiczność podziękowała za bohaterki czyn. (ski)

— **Kartuzy.** (Śmiertelny wypadek.) Podczas ładowania słomy na tut. dworcem kolejowym spłoszyły się konie, a znajdujący się na saniach robotnik Czyszka, lat 20, straciwszy równowagę, spadł tak nieszczęśliwie, że doznał złamania kręgosłupa. Cz. zmarł po kilkogodzinnych męczarniach. (x)

— **Nowe n. W.** (Wybuch kotła parowego.) W tutejszej gazowni nastąpiła eksplozja kotła parowego, spowodowana zamarnięciem rur. Budynek wyleciał w powietrze, zaś obsługujący palacz Piotr Działkowski, lat 62, odniósł tak silne obrażenia i wstrząsy, iż w kilku godzinach, nie odzyskawszy przytomności zmarł w szpitalu.

— (Włamanie do kościoła.) W Warlubiu, kościelnej wsi w okolicy Nowego, włamali się onegdajszej nocy nieznani sprawcy do zakrytych kościoła katolickiego, gdzie z szafy na klucz niezamkniętej skradli 1,50 zł gotówki, zaś nie naruszyli znajdującego się w tej szafie cennego kielicha, ani szat liturgicznych.

— (Znowu ujęcie podpalacza.) Pod zarzutem podpalenia swych budynków, w celu zdobycia wysokiej premii asekuracyjnej, został aresztowany i oddany do sądu grodzkiego w Nowem, rolnik Lemański Aleksander z Wielkiego Komórka. Wymienionemu spalila się w maju ub. roku stajnia. Budynek, będące w lichym stanie, szczególnie stajnia i stodoła, były ubezpieczone na 60 000 zł w Tow. Ubezpieczeń „Vesta”. (tts)

— **Świecie.** (Testament Mestwina.) Z inicjatywy miejscowego „Sokoła” odbyła się w środę wieczorem na sali p. Chelstowskiego wielka manifestacja narodowa, ku czci i pamięci 650 rocznicy testamentu Mestwina II — ostatniego księcia pomorskiego, który zapisał za życia po wsze czasy Polsce nasze Pomorze. Wieczornicę zgał prezes Okręgu XI „Sokoła” p. Franciszek Domachowski ze Świecia, witając serdecznymi słowy przybyłych przedstawicieli władz, instytucji i organizacji, oraz licznych gości. Na program składały się występy orkiestry kadry szeregowych floty, pod osobistym kierownictwem p. kapelmistrza Tomaszewskiego; uroczaiszeniem, były deklamacje druchen: Tobolskiej i Maćkowskiej, zaś z wielkim zainteresowaniem wysłuchano treściwie ujętego referatu p. A. Nowickiego z Grudziądza, omawiającego dobitnie znaczenie owego aktu historycznego, wiążącego losy Pomorza z Polską.

— (Z życia towarzystw.) W sobotę odbyło się nadzwyczajne walne zebranie miejscowego Tow. śpiewu im. św. Cecylii; po przeprowadzeniu gruntownej reorganizacji chóru. Prezesem został ponownie ks. dziekan Konitzer, zastępcą p. Paweł Stusiński, sekretarką p. Szczesna, skarbnikiem p. Z. Buczkowski, bibliotekarzem p. Br. Kozłowski.

W niedzielę odbyło się zebranie Stow. Młodych Polek, gdzie po referacie p. nauczycielki Boczkajówny — o potrawach postnych — omawiano sprawę założenia Koła Liturgicznego, komunij św. wielkonocej i sprawę kursu L. O. P. P.

— (Ukaranie włamywacza.) Na sesji wyjazdowej Sądu Okręgowego z Grudziądza, rozpatrywano sprawę Władysława Stachowskiego ze Świecia, oskarżonego o popełnienie przed 4 latami 37 kradzieży i włamań na terenie powiatu świeckiego. W czasie aresztowania zbiegł z więzienia i ulotnił się do Niemiec, skąd po ukaraniu przez władze niemieckie za kradzież, został wydany do Polski, gdzie obecnie dosięgła go karząca ręka sprawiedliwości. Sąd skazał go na 7 i pół lat więzienia a za pomoc jego matkę Juljanę Stachowską i jakąś Marjanę Skolasińską ze Świecia każdą na półtora roku więzienia. W drodze amnestji została wymienionym jedna trzecia część kary darowaną. (tts)

— **Tczew.** (Wykład T. C. L.) W ub. niedzielę odbył się trzeci wykład powszechny, zorganizowany przez T. C. L. Prelegentem był dr. Czesław Frankiewicz, który wygłosił wykład n. t. „Bitwa pod Płowcami”. Na wykład stawilo się dużo słuchaczy.

— (Kradzież.) Śmiały kradzieży dokonali w pobliskim Pelplinie 3 złodzieje, którzy, śpiewając po ulicach, wtargnęli do mieszkania akuszerki p. Iglowskiej i skradli 70 zł. Natychmiast zawiadomiona policja przytrzymała złodziei w pobliskich Ropuchach. Są nimi niejaki Teska, Kaszubowski i Stefański, bez stałego miejsca pobytu. (dt)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na Pomnik Serca Jezusowego: Stefan Nowacki 5 zł; — M. P. za doznane łaski w ubiegłym miesiącu, prosząc o dalszą pomoc, 3 zł; — L. Chmielnikowa, Września, 2 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 476,65 zł

Na Tow. „Caritas”: Marja B. 5 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 316 zł

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

DZIEJE POZNANSKIEGO

Ukazał się tom trzeci i ostatni Historji W. Ks. Poznańskiego Stanisława Karwowskiego, na który z utęsknieniem czekali wszyscy miłośnicy historii Wielkopolski. Posiadamy wreszcie obszerną i szczegółową historję Księstwa, owoc benedyktyńskiej pracy i sumiennosci, rzecz wielkiej wartości, która na długie lata stanowić będzie jedyny obszerny zbiór wiadomości o dziejach ziemi wielkopolskiej w latach niewoli i główne źródło orientacji o potrzebach i przewagach tej ziemi w najciekawszym okresie historycznym. Jak Łukaszewicz zaskarbił sobie pamięć i wdzięczność u potomnych za swoją historję miasta Poznania, tak Karwowski ufundował sobie trwałe pomniki zasługi w sercach Wielkopolan tą wielką pracą, której zakończenie obecnie wydano. Należy się szczerze uznanie nakładcy, p. Józefowi Winiewiczowi, który w tych trudnych czasach tom ostatni wydał (i starannie wydał), jakoteż dyr. dr. Andrzejowi Wojtkowskiemu, który czuwał nad uporządkowaniem i wydaniem trzeciego tomu i napisał do niego doskonałą przedmowę.

Tom III obejmuje lata 1890—1914, systemem chronologicznym po kronikarsku opisane, oraz syntetyczne przedstawienie dziejów kultury wielkopolskiej w drugiej połowie 19 wieku i bibliografję wielkopolską 1848—1913. Na system kronikarski można się zgodzić, nie rosząc z tego powodu żadnych pretensyj do autora, podobnie jak z powodu niewykorzystania wszystkich dostępnych źródeł. — Karwowski był może z powołania heraldykiem. Najcenniejszą częścią dzieła jego są sylwetki zmarłych Wielkopolan, nierówne wprawdzie, ale bardzo pożyteczne i na daleką metę przydatne. Ktokolwiek czyta historję Karwowskiego, winien jednak pamiętać o tem, że korzystać z niej trzeba ostrożnie. Karwowski nie miał perspektywy historycznej. Nie posiadał zmysłu odróżniania rzeczy ważnych od białych. Opisał dokładnie różne wieści i zebrań, a pominął wiele zjawisk zasadniczych lub charakterystycznych. Dla przykładu wystarczy wspomnieć, że uwiecznił osoby przedstawione w r. 1891 cesarzowej Fryderykowej w czasie jej pobytu w Poznaniu (str. 7-8), przy opisie obchodu Kościuszkowskiego w r. 1894 nie zapomniał dodać, że na akademii... wstęp był bezpłatny (str. 45), gdzieindziej notuje skrętnie toasty na rozmaitych ucztach.

Karwowski był historykiem właściwie stanowym: dzieło jego jest — otwarcie mówiąc — historją szlachty wielkopolskiej, a tylko tu i ówdzie pląca się trochę wpływowego mieszczaństwa albo i chłop, patryjarchalnie po głowie głaskany. Karwowski — człowiek mocnych przekonań narodowych, ale równocześnie wyraźnych tendencji społecznych — naświetla jako przejaw ujemny każdy ruch niezgody z jego własnym programem politycznym: przedstawia niekorzystnie ruch ludowy, demokrację i szereg innych zjawisk. Przy opisie procesu toruńskiego — jako że był wrogiem powstań i konspiracji — cytuje Karwowski odezwę 100 obywateli, którzy wzywali młodzież, „aby pracowała nad sobą w każdym kierunku, a nie wdawała się w żadne tajne towarzystwa” (gdyby młodzież tego słuchała, niby z niej nie było), ale — rzecz ciekawa — w nekrologach skwapliwie notuje, że zmarły obywatel należał do tajnych stowarzyszeń młodzieży itp. Jest jeszcze jeden brak w historji Karwowskiego: opisując jakieś ruchy, związki itp., nie stara się przedstawić całości, lecz notuje dane przypadkowe z jednego np. roku, które w oderwaniu nie mają żadnego znaczenia. Ze nawet przy zastosowaniu metody kronikarskiej można było postąpić inaczej, dowodzi np. retrospektywny rozdział o Centralnem Towarzystwie Gospodarczem (str. 277-284). Najgorzej wychodzą na tem sprawy gospodarcze nierolnicze; o rozwoju handlu, przemysłu, spraw robotniczych, o życiu miast nie można z historji Karwowskiego dowiedzieć się niczego ważnego.

Nierówność traktowania wydarzeń uderza na każdym kroku: sprawa

*) Dr. Stanisław Karwowski: „Historja Wielkiego Księstwa Poznańskiego”. Tom III 1890—1914. Poznań 1931. Nakł. Józefa Winiewicza. Drukarnia Uniwersytetu Poznańskiego. Str. XVI. + 454.

Drzymały niecała, obrady nad ustawą o wywłaszczeniu w pruskiej izbie posłów potraktowane krótko, debaty zaś w izbie panów bardzo dokładnie, obalenie Bülowa niezauważone we właściwym czasie itd. Bibliografja, zestawiona na końcu dzieła, miałaby dużą wartość, gdyby chociaż od biedy była kompletna. Przyjąć można syntetyczny rozdział o dziejach kultury, lepszy od reszty, chociaż nie ogarniający całości prac kulturalnych i nierówny w ocenie wartości. Nie brak też błędów formalnych (towarzystwo akcyjne z ogr. por. Nowa Drukarnia Polska, str. 182!). Ogółem trudno opętać się wrażeniu, że dzieło to pisał... ktoś bardzo dawny, i że to może więcej pamiętnik niż historja.

Wskazaliśmy na braki tej bezwzględnie ogromnej pracy, uczyniliśmy to niechętnie, bo tak dziwnie na sercu ciąży dawny obowiązek solidarności narodowej, który nie pozwala kryty-

kować olbrzymiego wysiłku męża, co naród polski i jego ziemię prarodzinną gorąco, gorąco kochał i im pracą swą do ostatniego tchnienia służył. Bo i to dzieło było wielkim czynem państwowym. Tylko nie można — trudno! nie można przyjąć, aby to uważano za pełną historję Wielkopolski, co napisano, za całą, ścisłą, wierną, niewzruszoną historję. Kto pamiętać będzie o zastrzeżeniach naszych, ten z prawdziwym pożytkiem czytać będzie tę pięknie napisaną książkę (któż drugi tak lekkim piśmie piórem historję?), która zasługuje na najszerze rozpowszechnienie. Prędzej historja Karwowskiego doczeka się dalszych wydań, albo stanie się poszukiwanym białym krukiem, aniżeli spodziewać się można nowej, szczegółowej historji Wielkopolski w okresie niewoli. Bo to praca zaiste ogromna.

Zygmunt Zaleski.

Poznań.

ZYCIE KULTURALNE

POZNAŃ KU CZCI ORŁOWSKIEGO

Jutro o 12 w południe odbędzie się w Muzeum Wielkopolskiem uroczyste otwarcie wystawy jubileuszowej prac Aleksandra Orłowskiego. Urządza ją Towarzystwo Miłośników Grafiki w setną rocznicę zgonu znakomitego artysty. (1777—1832). Nasz Dział Kultury i Sztuki poprzedził otwarcie tej wysoce interesującej wystawy obszernym artykułem p. dr. Feliksa Póhoreckiego, zamieszczonym w numerze wczorajszym.

Galerja Sztuki Polskiej. Z Warszawy piszą nam: Przypominamy sobie wystawę z roku 1926 w Zamku i z 1927 r. w Kamienicy Baryczków. Zbiory tam wystawiane — dzieła rewidowane z Rosji i zakupywane od r. 1919 dzieła współczesnego malarstwa polskiego — rozrosły się od tego czasu znacznie. Część tych zbiorów stanowiących własność Państwa zdobi obecnie Zamek Królewski w Warszawie Zamek Wawelski i inne gmachy reprezentacyjne. Z pozostałych utworzona została Galerja Współczesnej Sztuki Polskiej, mieszcząca się w pięknej starej kamienicy Baryczków na Starem Mieście. Otwarcia tej galerji dokonał w tych dniach Prezydent Rzeczypospolitej, w otoczeniu przedstawicieli sfer urzędowych i artystycznych. (pw)

W NAUKOWYM POZNANIU.

Przybył do Poznania dr. Roman Jakimowicz, dyr. Państw. Muzeum Archeologicznego w Warszawie, znawca okresu wczesno-dziejowego ziem polskich. Wczoraj wygłosił na walnym zebraniu naukowym „Polskiego Tow. Prehistorycznego” referat pt. „Osadnictwo wczesno-historyczne na Wołyniu w świetle wykopalisk”. Dziś w piątek o godz. 20 w sali 22 Collegium Minus, odbędzie się bardzo ciekawy odczyt dr. Jakimowicza o „Budownictwie drzewnym w pierwotnej Polsce w świetle wykopalisk w Opolu”, ilustrowany licznymi przezręczkami. Mianowicie odkryto ostatnio w Opolu na Śląsku rezydencje książąt śląskich, które odsłaniają nam nieznaną dotychczas rodzaje budownictwa drzewnego w owych czasach.

O udziale Polski w odrodzeniu Czech mówił w Towarzystwie Polsko-Czechosłowackim, jak już donosiliśmy, prof. dr. Tadeusz Grabowski. Za osnowę posłużyła prelegentowi ogłoszona w języku czeskim (a szczegółowo omówiona na łamach naszego Działu) praca prof. dr. Marjana Szyjkowskiego na temat powyższy. Prof. Szyjkowski zajął się okresem od wieku oświecenia do romantyzmu. W tym właśnie czasie literatura polska oddziaływała na literaturę czeską, budzącą się z zastoju po dwustu latach. Szyjkowski scharakteryzował obszernie działalność Dobrowskiego, Buchmeiera, Jungmanna i Hanki. Związki ich z polską nauką i literaturą zostały poraz pierwszy tak obszernie i wyczerpująco określone, choć niektóre szczegóły mogły być znane i dawniej. Ogłoszenie dzieła przez Czeski Instytut Słowiański, wreszcie zamiar ogłoszenia tej pracy po polsku i po francusku przez Polską Akademię Umiejętności, świadczą o jego wartości. Świadczy to dzieło, że sławistyka polska, opierająca się głównie o lingwistykę, weszła na teren historii literatury, zarzucony u nas prawie doszczętnie.

MUZYKA

Hubermann i trzy „B”. Z Pragi donoszą nam: Bronisław Hubermann, wityny tutaj zawsze entuzjastycznie wystąpił w czeskiej Filharmonji z wieczorem, na którym wykonał z orkiestrą trzy dzieła „Wielkich B”, mianowicie koncert D-dur Beethovena, również D-dur koncert Brahmsa oraz koncert A-moll Bacha. Powodzenie było olbrzymie. Inna rzecz, czy do „Wielkich B” należałoby w istocie zaliczać Brahmsa, idąc za przebrzmiałym trochę szablonem reklamy lat minionych? Przy Bachu i Beethovenie drewniano trochę brzmia okazały skądinąd akademizm Brahmsa. Przy tamtych „B” wygląda brahmsowskie grubo mniejsze... (pm)

W NASZYCH REGJONACH

Z KOPALNI DO LITERATURY

Lubliniec, 16 marca.
Gustaw Morcinek wydał już drugi i ostatni tom swej powieści śląskiej „Wyrąbany chodnik”. Dziełem tem zajmie się oczywiście Dział Kultury i Sztuki w osobnym sprawozdaniu. Już poprzedni zbiór nowel Morcinka „Serce za tamą” wywołał powszechne zaciekawienie kim jest ten świetny znawca życia górników, który zdaje się spełniać marzenie Żeromskiego, wypowiedziane w „Snozbim” „postępie”, aby znalazł się „au”... „czkach, na w ziemi i w ludzkiej śląskiej. Nowa, w kio-wieś Morcinka sprawiedliwa, a to zaciekawienie w jeszcze wyższym stopniu.

Otóż, w związku z tem, trzeba powiedzieć, że kto będzie czytał „Wyrąbany chodnik”, niezawodnie zwróci uwagę na pewne szczegóły z życia Gustlika Wołoszka, który jest bohaterem powieści — szczegóły jakby autobiograficzne. Zaciekawiony niemi, postarałem się sprawdzić je wprost u autora. Udało mi się to, a uprzejmości p. Gustawa Morcinka zawdzięczam kilka momentów z jego „żywoycia”, któremi mogę podzielić się z czytelnikami Działu.

Gustaw Morcinek urodził się i wychował w zagłębiu węglowym między górnkami. Sam jakiś czas pracował w kopalni i był, jak sam mówi, na wozie i pod wozem. Z kopalni uciekł do szkoły średniej, za namową dziewczyny, owej Bronki z „Wyrąbanego chodnika”. Chciał jej zaimponować i em pozyskać. Świat wiedzy i książek przeciągnął go nieprzepartą siłą. Czytał dużo już jako chłopak, porząwszy od „Leśnej różyczki” czyli tajemnicy zebrań (okropna historja w stukilkudziesięciu zeszytach) a skończywszy na Żywotach Świętych Piotra Skargi i „Kwiatkach” św. Franciszka z Asyżu. Ulubionym autorem w prozie dlań był Żeromski. Wpływ jego jest też widoczny w „Sercu za tamą” — i z tego wpływu nie wyzwolił się może zupełnie i w swej najnowszej powieści. Z poetów ogromny wpływ wywierał na Morcinka Słowacki, jego magja słowa, czar melodji wiersza. „Czytałem go” mówi Morcinek „na kopalni, wtedy zniecała oślniło mnie dziwaczne pragnienie, żeby też tak pięknie pisać, jak ten Słowacki — no i już to pragnienie pozostało”.

Potrwało to jednak dość długo nim Morcinek znalazł swą właściwą drogę. Do pisania na dobre skłoniła go Zofia Kossak-Szczucka, jej, jak twierdzi Morcinek, zawdzięcza dużo. „Gdyby nie ona, pisałbym tylko piękne listy dziewczynom!”

Otarłszy się o Makuszyńskiego, dłużej o Żeromskiego, dąży Morcinek, jak powiada, do tego, aby znaleźć siebie. „Teraz szukam swojej drogi, chcę mieć swój styl”. Trudno nie przyznać, że jest do tej własnej drogi na najlepszej drodze. Teraz przygotowuje książkę o Ondraszku, którą nazywa eksperymentalną. Będzie to praca historyczna, wymagająca wielu studjów.

Warto zanotować, że doskonale znawca naszego języka i naszej literatury, tłumacz szeregu dzieł polskich na język francuski: Paweł Cazin zamierza tłumaczyć zbiór nowel Morcinka p. t. „Serce za tamą”.

A. Jesionowski.

Pisma nadesłane

„Encyklopedia Wojskowa”. Tom II. Zesz. 13. Treść: Deklaracja londyńska — Dmitrjew — Adr. Warszawa. Wyd. Towarzystwa Wiedzy Wojskowej i Wojskowego Instytutu Naukowo-Wydawniczego. Adm. Nowolipie 2.

„Zorza”. Nr. 11. Treść: K. Wierczak: „Z Sejmu i Senatu. — Nowe ustawy — Nauka i życie. — Listy z kraju. — Młodzi na wsi. — Co piszą inni. — Kronika krajowa. — Wiadomości zagraniczne. — Ze świata. — K. Junosza: „Pajaki wiejskie”. — Sprawy gospodarcze. — Odpowiedzi Redakcji. — Adr. Red. Warszawa, Al. Jerozolimskie 17, m. 5.

„Taternik”. Zesz. 5—6. Treść: Słowo wstępne. — J. K. Dorawski: „Droga do wielkości”. — J. A. Szczepański: „Zamiast dziejów alpinizmu polskiego”. — J. Maślanka: „Na południowej ścianie Dachsteinu”. — J. A. Szczepański: „Rzecz o Meije”. — J. Golcz: „Mummery-Raynall-Reguin”. — Grupa Grande Ruine. — J. Golcz i K. Narkiewicz-Jodko: „Dwa sprawozdania”. — Polskie pierwsze wejścia w Alpach. — Materiały do historii alpinizmu polskiego. — Wyprawa alpejska S. T. P. T. T. — Sprawy sekcji. — Notatki. — Z piśmiennictwa. — Adr. Red. Kraków, ul. Potockiego 8.

SZKOLNICTWO

Skala inteligencji dziecka. Uczestnicy seminarjum Psychologii Wychowawczej Uniw. Warszawskiej, pod kierownictwem prof. S. Baleya, opracowali nowy przekład tekstów Bineta — Termmana. Testy są to, jak wiadomo, zadania, które badający daje badanemu, a na podstawie dodatniego lub ujemnego ich rozwiązania określa skalę inteligencji. Testy Termmana ułożone są dla dzieci od lat trzech do osiemnastu. Dla każdego roku przeznaczono jest kilka test. Rozwiązanie wszystkich uważane jest za osiągnięcie rozwoju, odpowiadające danemu wiekowi. Za rozwiązane testy dalszych lat dodaje się odpowiednią ilość miesięcy za każdy. Nowy przekład testów Bineta — Termmana trzyma się bardzo ściśle oryginału i jest zaopatrzone w uwagi z pracy Termmana pt. „The Measurement of Intelligence”. „Skalę inteligencji”, zaopatrzoną w tablice pomocnicze wydała starannie Książnica-Atlas. (sc)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Polacy pod Gdańskiem 125 lat temu. P. Janusz Staszewski, adiunkt Archiwum Państwowego w Poznaniu i stały współpracownik naszego Działu, wygłosił w Gdańsku odczyt pt. „Wyprawa Dąbrowskiego pod Gdańsk w r. 1807”. Prelekcja ta weszła w cykl Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich, jaki urządza Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Kultury w Gdańsku. Przedstawiając zajęcia Gdańska przez wojska napoleońskie, podkreślił prelegent, że uczestniczyli w tem bardzo silnie formacje polskie, a wogóle całe Pomorze zostało wtedy zajęte przez wojska polskie. Na odczyt przybył zastępca komisarza generalnego Lalicki, liczni urzędnicy polscy z rady portu, dyrekcji kolejowej, profesorowie gimnazjum oraz przedstawiciele polskiej inteligencji zawodowej.

ROZWÓJ MUZEUM CZARTORYSKICH

Z Krakowa donoszą nam:

O żywej działalności Muzeum Czartoryskich w r. 1931 świadczy wydane świeżo roczne sprawozdanie, z którego wynika, że kryzys nie przyniósł żadnego na szczęście uszczerbku tej ważnej instytucji. Do zbioru biblioteki wpłynęło 208 tomów m. in. 12 cennych rękopisów. Poza tem niektóre części Archiwum Domowego Ks. Czartoryskich będą przesunięte do zbioru rękopisów biblioteki. Muzeum zyskało 18 nowych okazów, odrestaurowano salę t. zw. „Dywanów”, ulepszone Zbrojownię i salę „Namiotu” oraz zwiększone bezpieczeństwo zbiorów. Personal naukowy instytucji stanowią nadal: dyrektor dr. M. Kukiel, konserwator muzeum dr. St. Komornicki, kustosz muzeum dr. M. Jarosławiecka — Gąsiorowska, kustosz Biblioteki dr. K. Buczek; bibliotekarz dr. K. Lepszy; asystenci biblj. pp. L. Nowak i J. Szczudło. Zespół ten pracuje w dalszym ciągu nad katalogami naukowymi i inwentaryzacją zbiorów. W bibliotece wydano do użytku naukowego 3091 rękopisów i 2011 książek więcej niż w r. z. Zwiększyła się także liczba odwiedzin w Muzeum (3250). Grup zwiedzających było 708 (w tem 203 szkoły). Oprócz tego studjowali w bibliotece uczeni zagraniczni z różnych stron Europy, z Ameryki, z Persji, zwiedzali Muzeum licznie cudzoziemcy i goście rządu polskiego. Wielu uczonych polskich i obcych otrzymało drogą korespondencji liczne informacje, fotografie dokumentów, kopje itd. Cieszyć się trzeba, że muzeum Czartoryskich które oddaje nieocenione przysługi nauce polskiej specjalnie w zakresie historii i filologii i jest jedną z ważniejszych placówek kultury narodowej, rozwija się pomysłnie. (kt)

Książki nadesłane

„Skala inteligencji Bineta — Tennau”. Tłumaczyli uczestnicy Seminarjum Psychologii Wychowawczej U. W. pod kierownictwem prof. Stefana Baleya. Cz. I. Tekst. Cz. II. 28 tablic. Lwów-Warszawa 1932. Książnica-Atlas.

Bandyci — wbrew woli

Tragiczna brygada — Artysta-rozbójnik — Trudny problem

Od czasu ostatniego ustąpienia armji chińskiej z Mandżurji, wojska japońskie zabraly się z całą energią do oczyszczenia kraju tego z „bandytów” chińskich. — Ktoś ci groźni rozbójnicy, występujący w tak wielkiej liczbie, całe pułki regularnych wojsk mikada od wielu już miesięcy, zmuszone są toczyć z nimi długotrwałe, żaźnię walki?

Na pytanie to odpowiada korespondent wojenny jednego z pism zagranicznych w sposób następujący: Wskutek ofensywy japończyków na Chinchou, trzecia chińska brygada kawaleryjska stacjonująca w okolicach Tszangwu, odcięta została całkowicie od reszty armji. Wojsko to już od czterech miesięcy nie otrzymywało żołdu i pozostawało „na utrzymaniu” miejscowej ludności. Brygada, o której mowa, liczy przeszło tysiąc ludzi i jest przeważnie pod wsiach. Wobec odwołania oddaleniu od linii

W Tszangwu spotkałem korespondenta, który opowiada o tym, że w czasie ostatniego spotkania z bandytami, korespondent — komendanta — pierwszy chwycił białym wianem jego trochę rozczarowany. Głośny śmiech robi wrażenie raczej artysty aniżeli oficera. Jego wykład przypominał mi typy cyganerii, spotykane w Paryżu na Montparnasse. Jego długie kucze włosy przylegały szczególnie do głowy, a gdy nagle energicznie potrząsnął, podnosiły się i powiewały jak kłosa targane wichurą. Przygnębienie malowało się na smagłej twarzy komendanta. — „Japończycy nazywają nas bandytami — rzekł po dłuższym milczeniu — lecz oni właśnie zmusili nas stać się rozbójnikami. Z trzech stron jesteśmy otoczeni; pozostaje nam tylko droga na Jehol. Tam też pójdziemy, stoczmy jeszcze jedną bitwę o głódzie i chłódzie. Od wielu miesięcy ja i moi oficerowie żyjemy z resztek naszych osobistych pieniędzy, gdyż z kwatery głównej już dawno nie otrzymujemy ani broni ani amunicji, nie mówiąc już o jakimkolwiek prowiancie! Japończykom poddać się nie możemy — oni pardonu nie dają... Ludności cywilnej też już dość się naprzykrzyliśmy,

stanowiąc dla niej stałe niebezpieczeństwo... Co mamy robić? Chętnie zabralibyśmy się do pracy, lecz nikt nam pracy nie da. Nazywają nas bandytami — i teraz rzeczywiście nimi jesteśmy. Ponieważ kwatery główna w Pekinie o nas nie dba, muszą miejscowi kupcy się nami opiekować. Jak ta „opieka” wygląda? Oto starszyzna gminna otrzymuje codziennie wykaz potrzebnych nam ilości: ryżu, paszy i pieniędzy; rozkłada się to na poszczególne kupców i gospodarzy. Wiemy, że są to wielkie ciężary, zwłaszcza w tych czasach kiedy handel zamarł — ale innego wyjścia nie mamy”.

Od siebie dodaje korespondent, że owi bandyci groźniej wyglądają, aniżeli są w rzeczywistości: pudełko papierosów szklanka herbaty zamieniają tych „strasznych rozbójników” w niezmiernie miłych ludzi. Jedynie nie należy wspominać Japończyków... Nienawidzą ich całą duszą, co jest zresztą zrozumiałe, gdyż dzięki okupacji japońskiej pozbawieni zostali nie tylko chleba i dachu nad głową, ale i w ogóle jakiegokolwiek ostoji życiowej Liga Narodów, rozwiązując Japończykom ręce w stosunku do „bandytów chińskich” — zdaniem wspomnianego korespondenta — nie orjentowała się widocznie w rzeczywistym stanie rzeczy, skutkiem czego wytworzyć się może sytuacja, zagrażająca spokojowi ludności miejscowej przez szereg lat. Ta ostatnia bowiem z jednej strony zmuszona jest dawać „bandytom” schronienie, za co znów z drugiej strony srogo karana i prześladowana jest przez wojskowe władze japońskie. Zatem istotny „ciculus vitiosus” — problem nierozwiązalny!

Walka z temi konnymi bandami rozbójniczymi jest w rzeczy samej niezmiernie trudna — kończy sprawozdawca wojenny — tembardziej, że ci, postawieni za nawias życia, ludzie, są na wszystko zdecydowani. A przecież nie ulega wątpliwości, że woleliby oni porzucić swe niebezpieczne rzemiosło i stać się znów pożytecznymi członkami społeczeństwa.

Kr.

...powinszować takiego snul

- A jednak najważniejszej rzeczy brak jeszcze.
- Mianowicie?
- Posagu bez żony.

„Gorzkie żale”

jako oratorjum

Na pierwszej tegorocznej publicznej audycji Państwowego Konserwatorium, która odbędzie się w nadchodzący wtorek o godz. 20 w Auli Uniwersytetu, wykonane zostanie po raz pierwszy w Poznaniu najnowsze oratorjum krakowskiego kompozytora Kazimierza Garbusińskiego pod tytułem „Gorzkie żale”. Popularny tekst gorzkich żalów ujął kompozytor w formę oratorjum przeplatając zwrotki chórowe z solowymi i z interludjami orkiestrowymi. W wykonaniu tego dzieła religijnego biorą udział orkiestra symfoniczna i chór konserwatorium pod dyktando p. Zygmunta Łatoszewskiego oraz soliści: p. Strońska (sopran), p. Czechowska (alt), pp. Kielczewski (tenor) i Chruszczyński (bas). Te same zespoły wykonają ponadto niezwykle ciekawą kompozycję ks. dr. Gieburowskiego p. t. „Magnificat”, w której partję solo sopranu odśpiewa znakomita nasza artystka p. Marja Janowska-Kopczyńska.

Z pobytu w katordze

Sekretariat generalny Archidiecezjalnej Ligi Katolickiej zwraca uwagę na wykład, który wygłosi w niedzielę Palmową na sali Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego 1 o godzinie 5.30 popoł. p. Lenardowicz na temat: „Z pobytu w katordze na Wypschach Solowickich i o życiu Rosji na wolności”. Wstęp 50 gr.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Sobota dnia 19 marca 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 10.50 (Warszawa); godz. 11.45 (W); godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pieniężnej; godz. 16.10 (W); godz. 16.30 płyty gramofonowe; godz. 17.35 pieśni legionowe i narodowe (wyk. ork. wojskowa); godzina 18.05 (W); godz. 19.10 — 19.30 odczyt; godz. 19.30 płyty gramofonowe; godz. 19.45 (W); 20.00 (W); godz. 21.35 (W); godz. 22.00 (W); godz. 23.00 sygnał czasu, kom. sport i polityczne; godz. 23.15 muzyka taneczna z cukierni „Polonia”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka ze Lwowa; godz. 12.45, 13.35 i 14.45 muzyka z płyt; godz. 15.15 wiadomości wojskowe dla wszystkich — omówi i odpowiadzi u dzieli I. Targ; godz. 15.25 „Przegląd wydawnictw periodycznych”; godz. 15.50 muzyka z płyt; godz. 16.10 odczyt z cyklu dla maturalistów szkół średn. (Dział „Historja”) pt. „Kultura średniowiecza” — prof. Henryk Paszkiewicz; godz. 16.30 muzyka z płyt gramofonowych; godz. 17.10 odczyt; godz. 17.35 „Instrumenty i głos ludzki” z objaśnieniami dr. Alicji Simonowej; godzina 18.05 program dla dzieci; godz. 18.30 pieśni żołnierskie; godz. 18.50 rozmaitości; godz. 19.15 skrzynka pocztowa rolnicza; godzina 19.35 płyty; godz. 20.00 na widokregru; godzina 20.15 muzyka polska i pieśń żołnierska w wyk. ork. pod dyr. Ś. Nawrota, z udz.: pp. Zmigrod-Fedyczkowska (sopran), Demar - Mikuszewski (tenor) i L. Urstein (akomp.); godzina 21.55 dodatek prasowy; godzina 21.55 komunikaty; godzina 22.00 utwory Chopina w wyk. Mikołaja Orłowa; godz. 23.00 muzyka taneczna z kawiarni „Georges”.

Programy zagraniczne, Huizen (1875 m) 20.40 koncert muzyki lekkiej; **Paryz** (1724 m) 21.45 wieczór wesoly (Śpiew); **Koenigs-wusterhausen** (1635 m) 20.00 tr. koncertu z Berlina; **Daventry** (1554 m) i **Londyn** (261

m) 20.30 „Zemsta nietoperza” J. Straussa tr. I aktu z op. z Manchesteru; **Motala** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.15 muzyka wojskowa; **Budapeszt** (550 m) 20.25 koncert orkiestry, następnie muzyka cygańska; **Ryga** (524 m) 21.30 muzyka taneczna; **Wiedeń** (516 m) 19.00 koncert Julj. Manena i wied. orkiestry symf., 20.00 tr. z Berlina; **Praga** (488 m) 21.00 koncert pop. muz. wojskowej; **Beromuenster** (459 m) 20.00 „Święta Elżbieta” orat. na solo, chóry, i ork. Haasa tr. z Berna; **Rzym** (441 m) 20.45 tr. z teatru; **Bukareszt** (394 m) 20.00 utwory fortepianowe, 21.10 ork. bałajkowa.

Niedziela, dnia 20 marca 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 10.00 tr. mszy polowej z pod gmachu D. O. K. VII; godzina 10.45 tr. przemówienia gen. Andrzeja Galicy z balkonu Esplanady przy pl. Wolności; godzina 12.00 sygnał czasu; godz. 12.05 odczyt rolniczy pt. „Zakładanie i użytkowanie pastwisk” (wygl. p. Z. Stranz); godz. 12.25 odczyt roln. pt. „Oświatowe znaczenie właścicieli kół doświadczalnych” (wygl. dr. Karłowska); godz. 12.45 wykład dla gospodyń pt. „Nawożenie sadów” (wygl. p. Z. Makowski); godz. 15.00 nabożeństwo pasyjne z katedry pozn.; kazanie (wygl. ks. prałat Kłos; chór katedralny śpiewa pod dyr. ks. dr. Gieburowskiego; godz. 16.20 chór VII Szkoły Powszechnej (dyr. p. W. Musiał); godz. 16.40 (W); godz. 16.55 gawęda podchorążacka org. przez Szkołę Podchorążych w Jarocinie; g. 17.15 (W); g. 17.30 „Chwila morską” (sprawa morską w Polsce przed-rozbiorowej), odcz. org. przez korpor. akad. „Gdynia” przy W. S. H. g. 18.00 koncert chóru męskiego „Hasło” pod dyr. prof. St. Kwaśnika; godz. 18.30 arje operowe w wyk. W. Kędziorówny (sopran), prof. M. Sauer (akomp.); godz. 18.45 koncert klubu mandolinistów „Lira” pod bat. K. Schliemanna; godz. 19.25 płyty; godz. 19.45 słuchowisko i koncert z Warszawy; godz. 21.40 (W); godzina 22.40 sygnał czasu, kom. sport i polityczne.

Warszawa (1412 m) godz. 10.00 tr. nabożeństwa z Krakowa; godz. 12.15 tr. z Filharmonji Warsz. Międzynarodowego Konkursu pianistycznego im. Chopina; godz. 14.00 „Uprawa wiosennych ziemniaków” — prof. Witold Staniszkis; godz. 14.20 koncert dla rolników; wyk.: Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota i Leopold Dworakowski (skrzypce); godz. 14.40 „Pierwsze wiosenne roboty w polu” — prof. Stefan Biedrzycki; godz. 15.00 dalszy ciąg koncertu; godz. 15.55 program dla dzieci: a) „Co się dzieje na świecie” (radiotygodnik dla dzieci starszych) w opr. J. Milewskiego, b) feljton prof. A. Janowskiego pt. „Niezwykłe przygody Janka wędrowniczka”; godz. 16.20 płyty gram.; godz. 16.40 „Przegląd czasopism Kobiecych” p. Marja Ankiewiczowa; godzina 16.55 płyty gram.; godzina 17.15 „Tajemnice astrologii” — dr. Feliks Burdecki; godz. 17.30 „Wiadomości przyjemne i pożyteczne”; godz. 17.45 koncert popołudn.; wyk.: Reprez. Orkiestra Pol. Państwowej pod dyr. A. Sielskiego oraz I. Gieraltowska (sopran), (akomp.) L. Urstein; godz. 19.25 płyty gram.; godz. 19.45 słuchowisko; godzina 20.15 koncert popularny; wyk.: Ork. P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego, Adelina Czapska (sopran) i L. Urstein (akomp.); godzina 21.55 kwadrans literacki; Władysław Reymont „Wspomnienie z lat dziecięcych”; godz. 22.10 recital fortepianowy Heleny Morsztynówny; godz. 22.45 wiadomości sportowe; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne, Kowno (1935 m) 19.35 „Hugenoci” op. Meyerbeera; **Huizen** (1875 m) 20.55 koncert ork.; **Paryz** (1724 m) 20.00 koncert z płyt z przerwami, w których podawane są komunikaty sportowe, prasowe i różne, 23.30 muzyka taneczna; **Koenigs-wusterhausen** (1635 m) 20.00 tr. opery z Langenbergu, **Daventry** (1554 m) i **Londyn** (261 m) 22.05 koncert ork.; **Motala** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 19.30 tr. koncertu religijnego z katedry, 22.00 muzyka lekka; **Budapeszt** (550 m) 19.45 słuchowisko 21.50 koncert; **Ryga** (524 m) 21.05 koncert pop.; **Wiedeń** (516 m) 18.00 „Pierścień Nibelungów” — III część: „Goettersdaemmerung” op. Wagnera; **Praga** (488 m) 20.00 rzeczy wesole; **Beromuenster** (459 m) 20.00 koncert organowy; **Rzym** (441 m) 20.45 koncert orkiestry; **Bukareszt** (394 m) 21.15 muzyka rumuńska.

Marcowe słońce

Jeszcze mróz trzyma, jeszcze zima trwa, a tu już martwić się trzeba o słońce, o jego na naszą cerę oddziaływanie, o opalanie się!

Czy to nie przedwcześnie? — spytaicie. Bynajmniej. „Marcowe słońce zdradnie bywa”. I jak jeszcze! Blaski wczesnego wiosennego słońca, powiedzmy zimowego jeszcze, odbite czasem od śniegu, mają olbrzymią siłę. Nigdy nie jest tak łatwo opalić się, jak właśnie w marcu. Nie znaczy to wcale, aby w marcu siedzieć w domu, nie wychodzić na powietrze i słońce. Przeciwnie! Jak najwięcej, powietrza, słońca, ruchu, to bowiem stanowi o naszym zdrowiu i energii życiowej.

Słońce, którego lecznicze działanie przy pewnych chorobach jest bardzo wielkie, dla innych chorób jest zębne. Zanim więc zdecydujemy się na dłuższe przebywanie na słońcu i korzystanie z kąpiei słonecznych, musimy mieć zapewnienie lekarza, że nam to nie zaszkodzi.

Opalać się, czy nie opalać się? O tem zdecydować każda pani sama. Dla pewnych typów cera twarzy „creol” nadaje się świetnie, podnosi urodę, podkreśla piękność karnacji. Istnieje natomiast cały szereg osób, które opalają się na czernono, nierównno, i u których przy pierwszych działaniach promieni słonecznych występują piegi. Dla tych ostatnich opalanie się jest rzeczą niewskazaną. Dla równego, pięknego opalania się należy stosować olejki migdałowe czy orzechowe, które zabezpieczają równocześnie od oparzenia skóry, przykrego i bolesnego. Stojąc naświetlani systematycznie, po czynając od 5 minut, otrzymamy już w marcu odcień skóry ciemny. Żadne jednak środki nam nie pomogą, jeśli, posuwając chęć opalenia się za daleko, zbyt długo będziemy przebywać na słońcu, wówczas napewno wystąpi przykre i bolesne oparzenie skóry.

Miejsce oparzone nigdy nie moczyć i nie zmywać, stosować łagodne i czyste tłuszcze lub delikatne kremy. Bezwarunkowo przy pierwszych objawach oparzenia, zacerwienia i bolesności, przetrwać naświetlania aż do zupełnego wyleczenia. W wypadkach cięższych, gdy ukażą się bąble i pęcherze, należy zwrócić się do lekarza.

Co robić, aby się nie opalić, zwłaszcza gdy z tytułu obowiązku czy pracy zawodowej musimy dłużej przebywać na słońcu? Nie jest to sprawa zbyt skomplikowana. Przy codziennych zabiegach toaletowych należy położyć na twarz odpowiednią warstwę kremu, następnie dobrze przypudrować. Krem jak i puder wytworzą niewidoczną warstwę izolacji, która powstrzyma ostre działanie promieni wiosennego słońca. A potem, gdy codziennie słońce stanie się bardziej natarczywe, wiążymy kapeluszem lub parasolką ostonić twarz, szyję i ramiona. Gdy jednak mimo to pokaże się lekkie przyciemnienie naskórki, będziemy wówczas stosować środki wybielające: mydła cytrynowe i kremy ogórkowe.

A potem, gdy słońce zamieszka u nas na dłużej i nie jak dziś na parę godzin tylko wyjrzy, zjawi się nowy kłopot, po-

wód trosk i zmartwień wielu pięknych pań... piegi.

Ale to w tej chwili pieśń przyszłości. Jeszcze nie dziś i nie jutro... Renee.

Rozbudowa Rzymu

(KAP) Jak wiadomo, Mussolini zakreślił dla Rzymu bardzo szeroki plan rozbudowy. Znane są jego słowa, wypowiedziane do pierwszego gubernatora Rzymu: „Za lat pięć Rzym wzbudzać będzie podziw u wszystkich narodów; stanie się on obszernym, jasnym, uporządkowanym, potężnym jak za czasów cesarza Augusta”. Realizując ten plan rząd włoski przystąpił do olbrzymich prac w obrębie miasta. Również prawy brzeg Tybru, t. zw. miasto Leona, gdzie znajduje się także Watykan, ulegnie wielkiej przebudowie. Stara Città Leonina otrzyma przedewszystkiem nowy most przez Tyber. przez co uzyska wygodną komunikację z położonemi po drugiej stronie rzeki częściami miasta. Bardzo oryginalnym jest projekt przywrócenia przejścia pomiędzy Watykanem a Zamkiem św. Anioła, t. zw. korytarza Aleksandra, które jest obecnie zakryte.

Nowy, trzeci Rzym, ma się rozwijać, zgodnie z zapowiedzią Mussoliniego, wzdłuż Tybru poprzez wzgórza aż do morza tyreńskiego.

Kasa chorych dla zwierząt

Zamiatowanie dla zwierząt w Niemczech znalazło ostatnio swój wyraz w fakcie założenia w Berlinie normalnej kasy chorych dla zwierząt. Instytucja ta pod nazwą „Thierag” funkcjonuje tak samo, jak każda inna kasa chorych, t. j. nie tylko zabezpiecza zapisanym do niej zwierzętom opiekę weterynaryjną i bezpłatne leczenie na czas choroby, ale dostarcza lekarstw, środków właściwego pożywienia, porad co do właściwej hodowli, a nawet zajmuje się „pogrzebami” padłych zwierząt. O popularności tej instytucji świadczy fakt, iż mimo niedługiego jej istnienia liczy ona już dzisiaj około 15 000 członków, t. j. oczywiście właścicieli zwierząt, którzy ubezpieczyli swych wychowauców, począwszy od papug, a skończywszy nawet na krowach.

Jedzenie na scenie jako reklama

W niektórych teatrach paryskich przy końcu przedstawienia podaje się aktorom kolację na scenie. Sceny te mają na celu reklamowanie menu jednej z restauracji, znajdujące się w bliskości teatru. Kolacja na scenie wpleciona jest zrećnie w akcję, tak, iż nie wywołuje ona wrażenia przerwy w grze. Sprytny restaurator nie zawiodł się w swych obliczeniach i frekwencja w jego restauracjach wzrosła znacznie, gdyż widok smacznie jadających na scenie aktorów podnieca apetyt widzów.

Szczyt postępu.

— To nadzwyczajne wprost, jakie postępy poczyniła technika w ostatnich dziesięcioleciach: telegraf bez drutu, proch bez dymu, pojazdy bez koni... z

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Cnoty męskie

Zarzuca się często kobietom, że naśladowują mężczyzn i z tego tytułu wytyka im się brak własnej inwencji, wzgl. zaniedbywanie rozwoju różnych pierwiastków kulturalnych, czysto kobiecych. Warto więc zastanowić się nad tem, czy należy, lub czy nie należy naśladować mężczyzn? Raczej, określając rzecz ściślej, czy istnieją pewne właściwości męskie, które trzeba przyswoić kobietom celem podniesienia poziomu kulturalnego i etycznego całego społeczeństwa. Odpowiedź wypadnie pozytywnie.

Trzeba koniecznie, i jaknajpóźniej postarać się o to, żeby społeczności kobiecej zaszczyścić szereg cnot męskich, bez których istnienia właśnie wśród kobiet upadek cywilizacji zachodniej jest nieunikniony.

Jeżeli bowiem ingerencja kobiet we wszystkie dziedziny życia jest coraz większa i cofnąć się już nie da tak, jak nie da się cofnąć żadna faktyczna zdobycz życiowa, wówczas należy pomyśleć o jednym już tylko, żeby mianowicie kobiety współdziałające dziś więcej, niż kiedykolwiek w ewolucji społecznych form życiowych, posiadały pewne pierwiastki normatywne, pozwalające im na kształtowanie życia w kierunku konstruktywnym i po linii prowadzącej wzwyż.

Na to, żeby kobiety stanęły na poziomie swego zadania nie wystarczą różne właściwości zwane „kobieciemi”, szczególnie, że te właściwości nie zostały jeszcze przeskolone na nowym terenie pracy i mogą w wielu wypadkach raczej utrudniać, niż ułatwiać działalność, raczej trzeba po wzory sięgnąć do świata mężczyzn, którzy wyprzedzili nas w pewnych dziedzinach i stąd posiadają już wypróbowane ustosunkowania się do pewnych sytuacji i właściwości, ułatwiające im działanie.

Jak dotąd osławione i ośmieszane naśladowanie mężczyzn polegało przede wszystkim na bezkrytycznym i zupełnie powierzchownym powtarzaniu różnych form zewnętrznych, nie raz zupełnie zbędnych, a często bardzo niewygodnych i nieestetycznych. Można by prawie powiedzieć, że na początek kobiety częściej naśladowały męskie wady, niż cnoty, zapewne dlatego, że strona negatywna bardziej rzuca się w oczy i łatwiejsza jest do powtórzenia, a może i dlatego także, że czasy powojenne nie sprzyjały rozwojowi cnot wogóle i że wraz z upadkiem kultury coraz mniej jest dokoła wzorów prawdziwych i pięknych cnot męskich.

Honor, solidarność, rycerskość

W życiu zawodowym, organizacyjnym i towarzyskim trzy są cnoty, które bezwzględnie hodować i propagować należy: honor, solidarność i rycerskość. I niestety trzeba przyznać ze wstydem, że właśnie kobiety bardzo często nie rozumieją doniosłości i piękna i nawet praktycznych stron tych trzech cnot i stąd kultura współczesna upada nie w ostatnim rzędzie i z współwiny kobiet. Kwestja honoru łączy się najściślej z poczuciem odpowiedzialności za swoje czyny i za swoje słowa, nie jest równoznaczna z obraźliwością, ale jest głęboko ugruntowana w poczuciu godności osobistej i w tem, że człowieka szanuje się nie tylko w sobie, ale także w bliźnim. Honor to nie pusta formułka zewnętrzna, ale to prawo, które obowiązuje wszystkich ludzi nawet wówczas, gdy znajdują się poza zasięgiem jakichkolwiek innych praw krajowych, czy międzynarodowych. Honor to jedna z najpiękniejszych zdobyczy cywilizacyjnych, to potęga ujarzmiająca bestję w człowieku, to zarazem praktyczna norma, umożliwiająca współzycie ludzi między sobą. Są jednakże kobiety, które kwestji honorowych zupełnie nie rozumieją, nie chcą, a może i nie mogą, wskutek atawistycznego obciążenia. Wydaje im się, że wyraz honor łączy się z krwawym pojedynkiem wywołanym drobną przewiną towarzyską, i wskutek tego w stosunkach kobiet między sobą i w ich ustosunkowaniu się do mężczyzn w życiu organizacyjnym i zawodowym brak tej kulturalnej normy, której czerpać innym zastąpić nie można. Kobiety, nie potrzebując personalnie ponosić odpowiedzialności za swoje czyny i słowa, bezkarnie uwłaczają cudzemu honorowi,

traktując rzecz każdą na platformie uczuciowej. Odwoływanie się w tym wypadku do sądów państwowych jest bezcelowe, gdyż musiałby chyba powstać osobny trybunał dla ubliżających sobie wzajemnie kobiet.

Druga cecha, przechodząca u mężczyzn niejednokrotnie do rzędu cnot heroicznych, to solidarność. Kobiętom brak solidarności na każdym polu i w każdej sytuacji życiowej. Zdawałoby się, że organizacje zawodowe, że kluby towarzyskie, że wreszcie partje polityczne potrafią tak związać ze sobą kobiety, że będą one popierały się wzajemnie niezależnie od jakiegokolwiek chwilowego interesu osobistego, niezależnie od chwilowej korzyści. Niestety jednakże, jak dotąd solidarności tej nie widać. Kobiety nie lubią słuchać kobiet, nie lubią ulegać ich wyższości, od ścisłej łączności wolą zawsze frondę. A przedewszystkiem niema w kobietach zdrowego odruchu solidarności, który spotyka się u mężczyzn, poczynając od chłopców, bawiących się na ulicy. Kobieta, zauważywszy, że inna kobieta znajduje się w trudnej sytuacji, czy w odosobnieniu, nie staje solidarnie przy niej, raczej czeka z zaciekawieniem na moment jej kompromitacji i klęski. Kobiety muszą zawsze walczyć indywidualnie, stąd szybko zdzierają siły tam, gdzie solidarne postępowanie odjęłoby im trud i zabezpieczyło zwycięstwo.

Wreszcie rzadko spotyka się u kobiet postawę rycerską. Niejeden mężczyzna, posiadając władzę, zdobywa się na wspaniałomyślność względem tych, którzy władzy tej ulegać muszą. Kobieta w stosunku do innych, słabszych od siebie kobiet, lub do takich, które znajdują się do niej w stosunku zależności, wykonuje władzę swoją bezwzględnie i stara się o to, żeby każda osoba odczuła to i była zmuszona się przystosować. Być może, że jest to psychoza wielowiekowej zależności, ale niema w tem gestu, niema wspaniałości rycerskiej, która nawet najslabszemu przeciwnikowi daje szansę rozwinięcia swoich sił.

Wskazania dla młodzieży żeńskiej

Wśród młodzieży żeńskiej coraz częściej wyczuwa się potrzebę przedstawienia swojej postawy psychicznej na nowe, inne tory. Nowa społeczność kobieca rozumie już swoje braki, lecz jeszcze nie potrafi im przeciwdziałać. Szuka gwałtownie nowych pierwiastków — myli się niejednokrotnie chwytając formę miast treści. Jest więc rzeczą tych, którzy mają wpływ na młodzież i tych, którzy wychowują dzieci, żeby od lat najwcześniejszych zaszczycać kobietom trzy cnoty, będące dotąd tylko właściwością najlepszych z pośród mężczyzn, mianowicie: honoru, solidarności i rycerskości.

Zebranie uroczyste

Przyjacielskiego Związku Studentek U. P. „Ogniwo”

W niedzielę 13 bm. odbyło się Zebranie uroczyste Przyjacielskiego Związku Studentek „Ogniwo”. Zebranie to było poświęcone nowemu projektowi ustawy małżeńskiej. W szczelnie zapelnionej sali 18 Coll. Minus panował nastrój podniosły i uroczysty. Obok licznie reprezentowanego świata studenckiego, zauważyć można było szereg osób ze społeczeństwa starszego i przedstawicieli prasy.

Zebranie rozpoczęło się przemówieniem Jego Magnificencji Pana Rektora Prof. Dr. J. Sajdaka. W krótkich a serdecznych słowach wyraził Jego Magnificencja swą radość, iż „Ogniwo”, skupiające w swem gronie żeńską młodzież akademicką, wystąpiło śmiało w obronie zasad katolickich. W zastępstwie Jego Eminencji Ks. Kardynała Prymasa Hłonda zabrał głos ks. prałat Prądzyński. W przemówieniu swem zaznaczył, iż spełnia polecenie Ks. Prymasa, który mimo wielkiego zainteresowania się i szczerzej przychylności dla „Ogniwa” nie mógł przybyć na Zebranie. Następnie zyczył Dostojny Prelegent studentkom zrzeszonym w „Ogniwo”, aby zawsze stały na straży godności kobiety katolickiej i Polki. Oba przemówienia nagrodzono długotrwałymi oklaskami. W dalszym ciągu następowały recytacje „Ślub Winicjusza i Ligji” Sienkie-

wicza i „Psalm Nadziei” Krasieńskiego, w wykonaniu koleżanki Aleksandry Rydlewskiej. Sam dobór materiału jak i sposób wygłoszenia stały na wysokim poziomie artystycznym. Z kolei wygłosił p. mecenas E. Szeib referat p. t. „Nowy projekt ustawy małżeńskiej”, który określił ze stanowiska prawniczego w interesujących i głębokich wywodach.

W drugim referacie na temat „Małżeństwo w świetle nauki Kościoła katolickiego” wykonał kolega Jan Tarnowski na podstawie nauki Kościoła i Encykliki Piusa XI „De Casti conubii”, dlaczego katolik musi zwalczać nowy projekt ustawy małżeńskiej. Następnie odczytała przew. „Ogniwa”, kol. Róża Marweżanka, deklarację treści następującej:

„My studentki Uniwersytetu Poznańskiego”, zrzeszone w Przyjacielskim Związku „Ogniwo”, oświadczamy, że stoimy niezłomnie na stanowisku katolickim i narodowym. Uważamy, że pierwszym podstawowym obowiązkiem kobiety-Polki jest służba Bogu i Ojczyźnie. W imię tego szczytnego obowiązku będziemy stanowczo przeciwdziałały wszelkim siłom wrogim, które usiłują zniszczyć podstawy bytu i rozwoju Kościoła Katolickiego i Narodu Polskiego. Za nienaruszalną podwalinę budowy społecznej uznajemy rodzinę, to też potępiamy nowy projekt prawa małżeńskiego jako godzący w jej całość. Przrzekamy stać twardo na straży godności kobiety-Polki i ściśle przestrzegać w życiu zbiorowym i prywatnym wskazań zawartych w odwiecznych nakazach Kościoła Katolickiego.”

Referaty jak i deklarację nagrodzono długimi oklaskami. Na zakończenie złożyła przewodnicząca „Ogniwa” podziękowanie ks. Prałatowi, Jego Magnificencji, Panu Rektorowi, p. mecenasowi Szeibowi i koleżdze Tarnowskiemu za przemówienia, wszystkim obecnym gościom, koleżankom i kolegom za łaskawe przybycie.

Zaznaczyć należy, że inicjatywa „Ogniwa” była bardzo szczęśliwa. Uroczyste Zebranie stało się manifestem uczuć katolickich i narodowych żeńskiej młodzieży akademickiej, zrzeszonej w tem stowarzyszeniu, mającym m. i. na celu stać na straży opinii i godności studentki polskiej.

Znaczenie świetlic dla dzieci

Nakładem „Oświaty Polskiej”, organu wydziału wykonawczego Zjednoczenia Polskich Towarzystw Oświatowych, ukazała się rozprawka Zofji Cichockiej z Warszawy p. t. „Świetlice dla dzieci szkolnych”. Nie ulega kwestji, że problem świetlic, w czasach obecnego kryzysu ekonomicznego i moralnego, nabiera pierwszorzędного znaczenia dla wychowywania młodych pokoleń, winien zatem być rozpatrywany tak szczegółowo i rzeczowo jak to czyni w książeczce swojej p. Zofja Cichocka.

Dowiadujemy się między innymi, jak powstały świetlice dla dzieci na terenie b. Kongresówki. Założono je podczas okupacji niemieckiej w latach 1917/18, kiedy to Niemcy zakazali używania elektryczności i gazu w domach prywatnych, a nafta i świece podróżowały. Dzieci szkolne drażniły ten zakaz dotyczył w sposób bardzo dotkliwy, gdyż pozbawiono je w wielu wypadkach, w domach niezamożnych zwłaszcza, możliwości odrabiania lekcji szkolnych. Wówczas to grono pań zorganizowało t. zw. „Zrzeszenie świetlic”, które przetrwało do dziś dnia, zakładając świetlice, czy to w szkołach średnich i powszechnych, czy też w lokalach organizacji społeczno-oświatowych. Świetlice, przeznaczone najpierw dla odrabiania lekcji szkolnych, z biegiem czasu zmieniły charakter, przetwarzając się w kluby. Było tak ze świetlicami dla dzieci ze szkół średnich. Inaczej rozwiązano potrzebę organizacji świetlicowej w odniesieniu do dzieci ze szkół powszechnych, które w dalszym ciągu, nie mając możliwości spokojnego odrabiania lekcji w domu, przychodziły dla nauki do świetlic.

Zasady prowadzenia świetlicy

Urządzenie świetlicy i pozytywne kierowanie nią tak, aby nie popaść w kolizje ze szkołą, rodzicami i społeczeństwem, to zadanie niełatwe. Najczęściej bywa tak, że kierownik rozpo-

czynna pracę w świetlicy z 50-giem dzieci, a po kilku miesiącach zostaje ich 20-ro lub 10-ro. Przychodzi moment zniechęcenia, dzieci i wychowawca czują się źle — świetlica pustoszeje. — Taki sposób rozwiązywania kwestji świetlicy zatem, tj. świetlica pojęta jako dalszy ciąg szkoły — nie da się utrzymać. Wychowawca oprócz kierunku szkolnego powinien dawać dzieciom serdeczność, opiekę, a nade wszystko zrozumienie. Trzeba bowiem zważyć, w jakich warunkach odbywa dziecko swoje lekcje szkolne. „Spotyka się nieraz dzieci w Warszawie — pisze autorka — np. na Woli, odrabiające swe lekcje na białej ścianie w ulicy, w budce z wodą sodową, w sklepie z gazetami na stacji, w jejk. podjazdowej, lub na podłodze, z powodu braku stołu w domu i t. p. Przytoczę przeciętny obrazek z życia dziecka szkoły powszechnej. A więc jedna izba, w której zamieszkuje rodzina, złożona przeciętnie z 6-ciu osób. Bardzo często dla zarobku mieszkają razem sublokatorzy, obcy ludzie — jedna, lub dwie osoby. W takiej izbie znajdują się najwyżej 2 łóżka, najczystszej tapczany, lub sienniki na podłodze, jeden stół, parę stołków, szafa lub komoda. Jedyny stół służy rodzinie do spożywania na nim posiłków i do pracy dla rodziców i dzieci. Dobrze jest, gdy jedno dziecko ma odrabiać lekcje, a jakże często bywa ich dwoje lub troje! Czy dziecko może mieć w domu, w tej jednej izbie, potrzebny mu spokój, gdy najmłodsze dziecko płacze w kolysce, sąsiadka przyszła na pogawędkę lub na kłótnię, klient do ojca — a jeżeli jest to rzemieślnik — albo matka pierze bieliznę, lub szyje na maszynie?” i t. d.

I dalej jeszcze czytamy:

„Najczęściej dzieci odczuwają brak serca, nie tylko w domu, ale właściwie wszędzie. Brzmi to bardzo nieprawdopodobnie w „Stuleciu dziecka”, i szczególnie u nas, gdzie jest tak dużo dzieci, którym rok rocznie uradza się „Tydzień dziecka”. A jednak tak jest. Na mocy swych obserwacji nie mogę powiedzieć, aby dzieci, ogólnie biorąc, były u nas kochane, w całym tego słowa znaczeniu. Traktuje się je w sze-rokich masach jako zło konieczne, czeka się, aby jak najprędzej dały zarobek, a obecnie i w sferach inteligentnych zaczyna się wyczuwać takie nastroje...”

Ząda więc Zofja Cichocka od wychowawcy świetlicy, aby miał serce...

To najważniejszy czynnik prowadzenia świetlicy.

Organizacja

Kierownikiem świetlicy winna być osoba odpowiedzialna, uzdolniona wychowawczo i miłująca dzieci. Świetlica powinna zawierać salę do zabaw i pokój na szatnie. Świetlica nie powinna przypomnieć dzieciom klasy szkolnej. Oprócz nauki przygotowawczej dla szkoły, ważnymi czynnikami są: zabawa, gimnastyka i tańce, gry ruchome, skakanki i t. p.

Oprócz zabaw ruchomych można też uprawiać zabawy t. zw. „ciche”. Dla wywołania momentu społecznego u dzieci dobrze jest zakładać kółka z przewodniczącymi, sekretarzami i skarbnikami. Wychowawca kieruje z daleka i dyskretnie takimi kółkami, dbając o to, aby praca była celowa.

W świetlicach, w miarę możliwości, należy zorganizować dożywianie, które dla dzieci bezrobotnych jest jedynym ich pożywieniem.

Streszczając swoje pozytywne wy-wody dochodzi autorka do konkluzji:

„1. Świetlice powinny być terenem wychowawczym; 2. świetlice powinny być dalszym ciągiem domu rodzinnego; 3. świetlice powinny być, w zakresie wychowania, pomocą rodzinie, społeczeństwu, miastu i państwu; 4. świetlice powinny być terenem wyrobienia dzieci, pod względem społecznym i praktycznym; 5. w świetlicach powinno być dzieciom miło, serdecznie i radośnie; 6. świetlice powinny być miejscem krzewienia uczuć chrześcijańskich w myśl zasad nauki Kościoła katolickiego — dla dzieci katolickich, a dla dzieci innych wyznań, według zasad ich religji.

Gdybyśmy w każdej świetlicy, chociaż częściowo, osiągnęli wyniki pracy zgodnie z omówionymi tu postulatami — wtedy świetlica spełniałaby swoją rolę, dając nam młodzież, uposażoną zaletami, tak niezbędnymi dla naszej Ojczyzny.”

Pomoc dla inteligencji

Odbyło się ważne zebranie Tow. Pomocy dla inteligencji. Po zagajeniu obrad przez p. prezeskę Halinę Hedingerową, ułożono do przewodnictwa ks. radcę Putza, a do protokołu p. Krupikównę. Następnie p. Janikówna odczytała sprawozdanie z działalności Pomocy za r. 1931, a p. prof. Marja Paczkowska przedstawiła sprawozdanie kasowe. Imieniem komisji rewizyjnej referował p. Ziętkiewicz, poczem zebranie udzieliło skarbnicze i zarządowi absolutorjum. W końcu nastąpiły wybory uzupełniające do zarządu, mianowicie jako wiceprzewodniczącą Towarzystwa wybrano p. Wandę Chłapowską, jako sekretarkę p. Krupikównę.

Rok sprawozdawczy zaznaczył się w porównaniu z latami poprzednimi znacznym zwiększonym ruchem w obrębie działalności Towarzystwa. Wyjątkowo ciężka sytuacja gospodarcza dała się odczuć dotkliwie wszystkim warstwom społecznym a najbardziej chyba pracującej inteligencji. Sytuacja ta narzuciła więc Tow. konieczność zwiększenia zasięgu swej działalności, mimo że pogarszające się coraz bardziej stosunki gospodarcze i handlowe wpłynęły na zmniejszenie się o fiarność społeczeństwa.

Akcję swoją na niwie społeczno-charytatywnej Tow. Pomocy oparto na bezpośredniej współpracy z pokrewnymi instytucjami dobroczynnymi jak: pozn. okręg „Caritas”, Komitet Tanich Kuchen, Tow. „Stella”, oraz bezpośrednio łączności ze społeczeństwem. Na szczególną uwagę zasługują wydatki na pomoc ze strony firm: Czepeżyński, Zak. Konkiewicz, Malinowski, Szymański, Klinge, Leitgeber, „Silesja”, Kowalski i Koźlicki, jak również Bank Cukrownictwa, Ubezpieczalnia „Vesta”, oraz cukiernie p. Dobskiego, Fangrata, Józwiaka i „Continental”, którzy swymi hojnymi datkami i pomocą znacznie ułatwiali nam pracę. Do zwiększenia funduszy przyczynili się dochody z urzędowych herbatek i kwest w kawiarniach, które przyniosły ogółem 1.610.42 zł. Prof. Gantkowski wygłosił na rzecz Pomocy cykl wykładów naukowych, które przyniosły 934,80 zł. Dochody również czerpie Pomoc ze składek członków, których jest 130.

W roku sprawozdawczym odbyło się 21 zebrań, na których z całą sumiennością i szczerością rozpatrywano sprawy petentów.

Dla ułatwienia pracy Pomoc dnia 16. 11. 31 podzieliła się na sekcje: 1) Ogólna (opiekowanie się poszczególnymi rodzinami), 2) Kwesty — prezeska p. Adamkova, 3) Rozrywki — p. Solańska, 4) Propagandy — p. Hedingerowa i p. Paczkowska. 5) Szkolna — p. Domagalska. Jednocześnie Komitet dla dobra petentów wystarał się o opiekuna prawnego, którym zgodził się być p. mecenas Pniewski, oraz o opiekuna zdrowia — p. prof. Gantkowski, który przyjmuje w Ubezpieczalni Krajowej w poniedziałki i czwartki między godz. 11 a 12 Biuro przy Fr. Ratajczaka 31 czynne tylko dwa razy w tygodniu. W dniach przyjęcia zgłaszało się przeważnie od 5 do 30 osób, ogólna frekwencja 1930 wizyt.

Na stałej opiece Pomocy znajduje się 125 osób, którym udziela się obiadów, bądźto bonów żywnościowych od 5 do 20 zł. miesięcznie, bądźto zapomóg w gotówce od 10—50 zł. miesięcznie. Poza tem 42 osoby otrzymały zapomogi doraźne. Ogółem zapomóg w naturaljach wydano w sumie zł. 7.062.04, zapomóg w gotówce wydano zł. 2.319.55, porcji obiadów wydano 6.459, szatnia wydała ogółem przedmiotów 450, węgla zakupiono 143 ctr. plus 45 ctr. węgla ofiarowanego, razem 185 ctr., z tego wydano 167, pozostaje 18 ctr., posad za pośrednictwem 17.

Mimo ciężkich warunków materialnych dziełki jednak wielkiej ofiarności społeczeństwa poznańskiego, mogła Pomoc hojnie obdarować zarówno na Wielkanoc jak i Gwiazdkę 69 rodzin i 39 osób samotnych, oraz Zakład św. Kazimierza i Zakład 7 Wdów i 5 Panien razem 108 osób. Specjalne podziękowanie należy złożyć Tow. „Stella”, które obdarowało na gwiazdkę 10 dzieci petentów Pomocy.

Tak się przedstawia w ogólnych zarysach praca Pomocy za rok 1931. Na oko może się wydawać, że wyniki są małe. Gdy jednak wejrzymy głębiej, zauważymy, że trudy i starania Pomocy nie idą na marne. W dzisiejszych ciężkich czasach, kiedy praca jest bardzo utrudniona, przejawia się przez ręce Pomocy moc zubożających, którym w miarę możliwości daje się dach nad głową, utrzymanie, lub jednorazową zapomogę i służy się chętnie radą i pomocą. To też należy się gorące podziękowanie wszystkim tym paniom, które tak ofiarnie i z samozaparciem się, nie szczędząc trudów i ofiar pracują dla dobra ogółu.

Zjazd Kat. Związku Polek

W sali księgarni św. Wojciecha toczyły się w czwartek ub. obrady zjazdu delegowanych Katolickiego Związku Polek. Na intencję obrad odbyła się msza św. w kaplicy św. Józefa, którą odprawił ks. dyr. Marlewski.

Zjazd otworzyła przewodnicząca Zjednoczenia K. Z. P. oraz Związku p. Zofia Rzepecka, niestrudzona działaczka na niwie katolickiej i narodowej. Po powitaniu delegowanych i gości, przedłożyła p. dyr. Sicińska obszerne sprawozdanie, ilustrujące wzmogłą działalność centrali oraz towarzyszy, zgrupowanych w Związku. Kat. Zw. Polek pozostaje w stałej łączności i współpracy z innymi instytucjami oraz organizacjami, a na wszelkich zebraniach porusza się ważne zagadnienia katolickie, społeczne i narodowe. Towarzystwa odbyły w roku sprawozdawczym 460 zebrań z aktualnymi referatami i odczytami, poczem wyróżniły się tu towarzyszy w Środzie, Ostrowie i Borku. Każde towarzystwo rozpatrywało też kwestje małżeńskie i rodzinne. Przy wielu towarzystwach istnieją biblioteki z 19084 książkami, z których skwapliwie korzystają członkinie; przeczytano 41 856 dzieł poważnej treści. Urządzono też cały szereg wystaw darów misyjnych, robót ręcznych, z historii sztuki, tkactwa, urządzano kursy przeciwgazowe itd. Dalej majówki, wycieczki, wieczornice, zebrania towarzyskie, przedstawienia amatorskie itd.

W K. Z. P. pracują gorliwie Stow. Ziemiaków Wlkp., Koło Włościanek, Kat. Tow. Ochrony Kobiet, Zw. Kobiet Prac., Młode Polki, Tow. Pom. Naukowej dla dziewcząt i szereg innych żeńskich organizacyj.

Imieniem komisji rewizyjnej referowała p. Beckerowa. Po dyskusji udzielono zarządowi pokwitowania, poczem p. J. Włodarkiewiczowa wygłosiła bardzo ciekawy referat, w którym plastycznie zilustrowała współczesne życie gospodarcze.

Po dwugodzinnej przerwie odbyły się dalsze obrady. Odczytano nadesłane telegramy, poczem p. dyr. Sicińska przedłożyła program pracy na rok 1932. W toku referatu wszedł na salę ks. bisk. Dymek, którego serdecznie wita p. Rzepecka.

Gen. sekretarka p. Sołtanówna referowała o działalności Zjednoczenia K. Z. P., które pracuje w duchu Akcji Katolickiej. W zrozumieniu konieczności tej pracy, łączy się wszystkie diecezje w kraju, by ujednolicono działalność wydała jak najlepsze plony. Dotąd w Zjednoczeniu grupują się Warszawa, Kraków, Lwów, Wilno, Płock i Poznań. Dalej przylączy się Lublin, Kielce, Pomorze, Łuck, Przemyśl i Pińsk.

Po tych referatach zabrał głos ks. biskup, który mówił o cichej apostołskiej działalności Akcji Katolickiej, poczem zachęcał panie z K. Z. P. do wytrwałej pracy w tej dziedzinie. Praca ta wymaga ofiarności i poświęcenia. Ks. biskup w końcu udzielił uczestniczkom zjazdu swego błogosławieństwa, poczem serdecznie żegnany, opuścił salę.

Przystąpiono do wyborów. Prawem kolejności ustąpiły pp. Rzepecka, Kłowska, Dobrzyńska - Rybicka, Gosieniecka, Kruszonowa, Niegolewska i Brezina. Za wyjątkiem pp. Kłosowej, Gosienieckiej i Kruszonowej, które z ważnych przyczyn ustąpiły, wybrano przez akklamację wszystkie panie ponownie. Poza wymienionymi paniami wchodzi jeszcze do zarządu pp. Suchocka, Sołtanówna, Matuszewska, Słomińska, Beckerowa, Rydlewska, Chłapowska, Kubicka, T. Meissnerówna i Włodarkiewiczowa.

Uchwalono m. in. poniższą rezolucję: „Celem przeciwdziałania szerszemu się przynębieniu, spowodowanemu kryzysem gospodarczym, kobiety, zrzeszone w Katolickim Związku Polek, postanawiają nadal wnosić do rodzin swych i społeczeństwa ducha pogody i mięstwa, czerpanego ze źródeł wiary katolickiej.”

Uchwalono też rezolucję w sprawie małżeńskiej, która ukazała się już w „Kurjerze Poznańskim” i „Orędowniku Wielkopolskim”. Po wnioskach, komunikatach i wolnych głosach, zamknięto obrady zjazdu. (z)

Z różnych stron Polski

Na łono Kościoła katolickiego

Ostatnio w Piaskach Luterskich, pod Lublinem, cała parafia kościoła narodowego w liczbie około 400 osób z księdzem Keszelem na czele przystąpiła do Kościoła Rzymsko - Katolickiego.

Kobieta czy mężczyzna

W tych dniach miała stanąć w Sosnowcu na ślubnym kobiercu nadobna żydóweczka zawierciańska, niejaka R. G. i w tym też celu wybrała się do magistratu po odbiór metryki ślubnej. Jakież było zdziwienie urzędnika i narzeczonej, gdy z metryki okazało się, że „jest mężczyzną”. Ślub panny został odłożony, gdyż ustalaniem płci, a właściwie poprawieniem metryki musi się zająć sąd okręgowy.

Przygotowania Czerwonego Krzyża na wypadek powodzi

Określi i oddziały Polskiego Czerwonego Krzyża na terenie całej Polski poczyniły już, zgodnie z poleceniem zarządu głównego P. K. C., przygotowania do akcji ratunkowej na wypadek powodzi wiosennej. Ak-

cja przygotowawcza postępuje szybko naprzód, tak, że na wypadek powodzi aparat ratowniczy będzie mógł być natychmiast uruchomiony. Oddziały i okręgi P. K. C. nawiązują kontakt z miejscowymi władzami, które będą kierowały akcją ratowniczą w wypadku, gdy kłęska przyberze większe rozmiary.

Ruch statków w porcie gdyńskim

Według ostatnich danych Głównego Urzędu Statystycznego, w miesiącu lutym r. b. zawinęło do portu gdyńskiego 188 statków ogólnej pojemności 159 795 tonn, w tem 58 statków z ładunkiem, oraz 130 statków próżnych. Statki te przywoziły 183 pasażerów. oraz 12 930 tonn towarów.

W tym samym okresie czasu wyszło z portu gdyńskiego również 188 statków ogólnej pojemności 162 304 tonn, w tem 164 statków z ładunkiem, oraz 24 próżne. Statki wywoziły 288 232 tonn ładunku, w tem 255 536 tonn węgla, oraz 351 pasażerów.

24-ta Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W siódmym dniu ciągnięcia 5-tej klasy wylosowano następujące wygrane:

Po 5.000 zł, na nr. nr.: 1613 21623 33000 69 179 79811.

Po 3.000 zł, na nr. nr.: 2812 6657 9167 9167 9508 31419 47898 66871 81420 103729 142542 143267 154601.

Po 2.000 zł, na nr. nr.: 3785 4952 5996 6729 14625 25711 35741 64258 70827 77224 82282 84881 109103 113774 132706 137283 146876 156298.

Po 1.000 zł, na nr. nr.: 3418 6550 6043 6073 7446 8041 11952 14139 14825 17494 26137 32248 33367 44437 53663 54350 54703 56287 61018 66714 68306 72569 72667 82141 82881 86197 99071 106540 115162 116922 117511 122481 122850 127287 130059 130459 136351 150091 153022 153811 155052 158882 158924.

Po 500 zł, na nr. nr.: 462 1080 1241 2618 4546 5334 6794 7108 7384 7419 7886 8148 8371 10797 11119 11241 11645 12920 13304 13678 15551 15694 16287 17588 17629 17812 21050 21481 23177 23938 25394 25879 26431 27085 27433 27486 27949 28782 29195 29151 29328 30320 30872 31141 32475 32972 33437 34281 34730 36381 36652 36800 37502 38361 38416 38474 41548 41073 42931 43693 48180 49046 49967 52360 52938 54130 54726 56885 59152 59848 60504 61210 62313 63303 63813 64804 70826 70356 70058 74003 74725 76363 78144 79275 79857 79882 81232 82733 84411 84306 85219 86734 87817 89324 90223 90872 91553 92861 95212 95115 96930 97930 98765 70303 101817 101308 101329 102232 103451 104106 104577 104804 105762 105546 105563 105319 106039 106910 107426 107144 108237 110464 110464 113061 114583 115930 116310 116751 117495 117030 117261 117292 118785 118823 119841 120168 120770 120942 121150 121509 123151 123636 123650 124849 125392 125616 126741 127854 127291 130172 130649 132059 132415 133005 133812 133871 134400 135093 135259 135488 135492 136500 136899 139797 140611 141494 141603 142185 143721 144328 147538 149619 149827 149835 150624 150817 151138 151278 151961 153792 154720 155040 155779 156991 157757 158053 158121 158322.

Po 250 zł, wygrały numery następujące:

38 52 82 114 91 238 52 328 43 62 476 92 579 624 29 739 817 943 65 1032 39 56 138 50 96 206 67 301 33 54 95 418 39 41 70 526 935 43 62 76 2043 62 109 383 448 62 520 43 75 700 856 91 3039 97 182 296 350 421 29 566 654 76 747 815 4090 110 17 217 37 329 51 90 407 20 502 36 37 329 51 90 407 20 502 36 37 64 73 97 647 72 713 30 5042 211 45 319 62 92 96 435 51 74 89 581 645 91 798 817 26 85 97 6073 80 129 217 29 57 432 41 519 62 610 23 736 39 806 736 39 806 40 53 912 7085 194 241 528 623 34 61 788 885 8155 231 629 66 418 94 502 70 646 55 849 903 9033 73 134 334 53 517 63 952 10149 68 267 314 19 81 677 87 734 803 96 11055 159 215 49 51 68 367 407 89 657 789 977 80 96 12060 116 333 476 86 714 813 25 31 76 923 13041 176 313 61 506 34 685 735 43 79 868 980 94 14007 18 35 83 185 86 284 353 78 451 75 79 94 584 669 777 847 942 15006 25 94 111 46 62 258 61 456 65 617 34 851 994 16092 160 81 245 55 516 34 49 76 720 46 84 93 17060 111 44 59 222 40 71 75 83 338 99 443 534 85 649 752 97 887 89 917 47 18074 95 96 138 248 72 84 303 565 67 76 718 801 7 19 19082 135 78 88 230 386 403 51 534 76 85 609 28 81 82 739 51 67 842 65 92 962 20151 65 273 334 75 78 91 93 465 506 29 32 46 823 26 71 81 907 37 21081 216 53 57 312 44 92 438 74 574 780 830 33 911 26 22000 133 54 99 316 20 479 583 751 822 41 23005 45 99 103 5 88 434 71 536 657 61 744 76 82 89 94 925 38 24070 253 72 371 74 93 410 13 91 506 34 719 90 92 808 922 78 25000 52 278 89 326 48 586 647 50 720 60 91 830 26107 217 27 45 99 342 433 48 57 61 91 525 688 95 735 856 84 982 27060 106 49 54 72 85 260 324 76 99 441 542 59 81 90 618 64 822 936 49 28209 335 467 76 84 98 688 721 89 829 50 81 85 918 48 29065 88 191 201 329 53 412 533 71 641 69 724 36 840 82 909.

30035 72 73 137 45 250 349 87 420 59 63 510 820 34 944 31046 114 52 62 91 251 424 99 611 34 70 803 26 941 94 32109 35 203 395 99 409 582 657 792 33207 68 88 332 431 546 73 657 806 41 58 978 98 34258 518 54 610 72 727 49 808 35022 82 84 205 359 431 56 67 585 95 616 735 841 921 52 36040 79 180 207 305 32 52 511 24 662 73 758 77 845 48 75 927 42 97 37044 217 68 542 49 53 601 20 94 842 65 81 84 999 38142 74 216 53 317 78 540 603 9 77 82 760 70 71 829 90 952 39072 297 371 504 69 70 623 38 40 810 36 940 86 40006 80 104 19 307 416 42 48 81 570 71 634 48 789 873 80 924 41041 162 204 15 80 305 11 13 62 76 92 535 86 612 39 96 737 89 843 88 902 42022 88 135 67 72 88 97 388 495 514 37 775 874 43045 50 228 71 301 27 55 63 76 482 663 766 802 12 960 95 44034 91 135 87 291 335 92 416 80 84 624 38 83 792 45215 303 77 477 93 502 78 661 95 814 908 46093 94 152 65 257 314 29 52

414 47 524 44 77 603 23 750 870 98 919 47197 250 329 481 527 32 49 613 98 715 821 30 96 48052 70 89 103 30 225 32 92 341 86 88 401 8 20 57 63 504 72 62 44 833 939 40 46 58 49037 44 99 172 310 30 33 66 470 87 94 513 653 97 50048 118 80 388 447 518 71 635 40 45 714 38 98 339 924 55 73 51286 350 438 69 94 514 41 81 758 73 860 906 52051 83 102 25 56 226 456 85 593 652 796 804 72 91 935 52 89 53052 587 96 617 702 884 934 54004 45 56 94 116 22 229 315 468 1512 37 80 89 97 792 809 35 931 41 55075 79 126 388 90 404 55 69 89 562 974 56053 223 54 90 359 506 36 45 94 661 700 61 86 818 25 901 3 76 85 94 57000 34 138 362 484 510 38 43 653 57 82 87 741 77 813 45 97 942 58029 52 60 68 92 94 125 268 372 417 548 641 44 66 71 58 721 62 870 922 37 59030 101 26 204 61 95 332 421 56 517 20 642 98 845 946.

60183 243 59 330 466 572 631 725 930 47 69 61020 40 92 93 197 207 29 75 77 320 21 72 485 571 740 94 961 62174 218 68 99 410 24 615 61 606 53 90 99 933 63 67 63088 91 168 371 644 53 701 28 43 64 73 836 64042 222 435 515 51 468 701 15 18 48 898 966 84 65034 135 295 359 92 595 660 757 803 11 24 71 929 66012 43 51 64 198 218 401 542 58 95 612 922 67010 13 67 272 410 94 612 19 49 70 708 25 36 48 57 91 869 75 938 68017 3 033 106 10 15 26 79 238 389 90 492 799 855 900 69022 79 160 7 5376 81 468 503 3 45 90 610 96 757 66 935 70011 47 90 110 25 56 327 35 496 665 66 67 86 745 902 71361 82 531 678 874 966 72092 144 47 262 78 90 387 426 29 544 49 53 55 65 659 92 759 79 803 31 919 69 73350 493 623 798 865 88 926 42 74071 131 290 322 506 36 63 675 710 34 821 77 89 926 82 75075 206 441 85 548 85 88 617 833 90 971 76462 80 95 510 22 846 80 959 77194 301 20 471 89 576 639 742 55 92 338 78018 74 96 174 222 71 335 48 421 41 50 525 674 882 941 79063 433 88 505 662 70 739 80006 43 175 356 448 562 640 817 27 81010 104 38 281 494 559 627 774 820 907 83012 84 85 270 304 418 37 66 565 760 861 93 83017 39 66 234 43 348 88 420 42 552 82 627 713 24 32 833 961 90 84139 76 220 23 97 3 70 489 554 64 669 758 866 74 941 85089 127 56 96 605 78 871 97 905 9 21 92 86000 91 123 42 71 94 233 370 88 528 88 675 716 33 35 840 57 919 33 87141 79 238 42 317 30 52 489 611 12 700 812 972 77 88114 32 62 253 318 96 423 518 45 57 71 644 98 777 91 822 54 94 952 62 86 80900 283 371 481 502 57 660 738 77 852.

90022 78 97 183 242 89 344 50 68 435 503 72 705 62 88 801 8 21 41 65 75 91063 97 181 223 300 26 464 613 63 749 73 860 92108 16 13 85 203 14 27 317 23 86 521 690 700 25 925 93021 45 92 136 288 300 44 405 43 738 967 94055 204 413 691 736 802 95100 9 66 233 205 25 75 734 94 872 89 920 69 91 96026 271 81 94 544 73 606 24 769 97062 123 311 72 579 646 76 97 775 93 93066 130 38 231 87 307 27 476 710 833 936 99011 30 90 228 63 77 303 62 426 39 52 69 522 74 90 924 52 59 93 100139 285 91 344 99 457 74 547 73 602 92 831 87 955 101130 244 348 480 522 45 49 707 12 16 849 76 96 102048 75 87 116 81 86 252 68 380 438 548 657 73 775 76 820 43 971 103168 77 246 82 311 434 85 577 629 54 69 87 851 981 104029 58 167 337 563 642 50 806 68 961 105020 144 48 404 84 517 650 54 801 900 61 106050 58 66 71 104 246 340 402 14 89 692 97 739 875 908

Wstęp bezpłatny, wyjście za opłatą

W jednym z miasteczek Francji wschodniej rozbili swe namioty cyrk wędrowni. Pomimo wszelkie bardzo zajmującego programu, obejmującego też walki pięściarskie, publiczność nie ciągnęła jakoś do cyrku. Zrozpaczony dyrektor cyrku obniżył do połowy ceny wstępu, ale i to nie bardzo pomogło. W końcu więc kazal wywiesić przed cyrkiem ogromne plakaty z napisem: „Wejście bezpłatne!”

Ten środek nareszcie poskutkował. — Wieczorem cyrk był przepelniony. Publiczność bawiła się doskonale, darząc artystów hucznie oklaskami. — Gdy wszakże po skończeniu przedstawienia ruszyła ku wyjściom, zobaczyła tam napisy: „Wyjście jednego franka od osoby!”

Przy każdym zaś napisie stał w groźnej postawie jeden z pięściarzy, którzy uczestniczyli w przedstawieniu. Publiczność więc płaciła bez oporu, a dyrektor cyrku zacierał ręce.

SPORT

Gry sportowe

O mistrzostwo kl. B. W niedzielę na stadionie „ośrodek” odbędzie się następujący mecz: „W. K. S.” i „S. S. S.” (Swarzędz).

W pierwszym kroku koszykówki spotykają się w ośrodku w niedzielę: „Czarni” I i „Ośrodek”, „Czarni” II i „SMP.” I, „Sokol” (Główna) i „Błękitni”, „Kolo Mil. Gier Sł.” i „15 druż. harc.”. Początek o godz. 15.

Hokej na lodzie

W mistrzostwach Europy w Berlinie po licznych nieporozumieniach i targach rozpoczęły się wczoraj spotkania finałowe. Pierwsze wyniki z tej grupy (należą do niej Austria, Czechosłowacja, Niemcy, Szwajcaria i Szwecja) podaliśmy już w rannym numerze. Druga grupa (Anglia, Francja, Lotwa i Rumunia) rozgrywa t. zw. turniej pocieszenia, którego zwycięzca walczy o piąte miejsce z ostatnią drużyną poprzedniej grupy.

Pięściarstwo

Niedzielne zawody „Warty” zapowiadają się bardzo ciekawie; walczy ogółem 12 par. Udział biorą pięściarze „HCP” oraz „Druż. Bł.”. Początek o godz. 20 w sali „ośrodek” przy ul. Marcelesińskiej.

Goplanja wyjeżdża w niedzielę do Łodzi na spotkanie ze „Zjednoczonymi”. Walki odbywać się będą od muszej do północnej włącznie, przyczem w wadze piórkowej startować będzie po dwóch zawodników. Skład „Goplanji” przedstawiać się będzie następująco: Rogowski, Włodarczyk, Walkowski, Lelewski, Radomski, Lewandowski, Kulis, Józkowiak. Najciekawszym spotkaniem będzie walka w piórkowej między Cyranem (Zj) a Lelewskim (G).

Plany „Goplanji”. Na 3 marca przybędzie do Inowrocława „C. W. S.” Warszawa, a na 10. 4. „Goplanja” wyjeżdża do Lwowa, na mecz z Czarnymi.

Piłka nożna

O mistrzostwo klasy A okręgu odbędą się w niedzielę następujące spotkania: o g. 11: na boisku „Sparta” — „Warta” i „Sparta”; o godz. 15 na boisku „HCP” — „Olimpia” i „RKS”. W Ostrowie: o godz. 14.30 — „Ostrowia” i „Legja” (w przedmeczku spotkają się „Ostrowia” II i „OKS”). W Lesznie: o godz. 11 — „Polonia” i „Liga” oraz w Gnieźnie o godz. 15 — „Stella” i „Sokol”.

O mistrzostwo kl. B PZPN grają p. i. w niedzielę: o godz. 11 — „HCP” i „Blask” na boisku „HCP”, „Czarni” i „Cybina”, „Polonia” (Główna) i „Unja” (Pozn), „Polonia” (Pozn) i „Venus” (Gniezno), „Korona” (Poznań) i „Posnania” na boisku „Korony”. O godz. 15 na boisku „Sokola”: „Pogoń” (Poznań) i „Wiktorja” (Jarocin), „Unja” i „Wiktorja” (Poznań) w Kościanie oraz „Sokol” i „RKS” Ib w Rawiczu.

Różne

Datę święta wiosennego ustalono na wczorajszej konferencji delegatów klubów i związków w miejskim Komitecie w. f. i p. w. na dzień 12. 6. Zawody hokejowe o nagrodę komitetu odbędą się w ramach mistrzostw okręgowych, zawody lekkoatletyczne — w dniu 5. 7., a terminy zawodów wioślarskich, gier sportowych i strzeleckich ustalili się później. (wz)

Propagując państw. odznakę sportową, komitet miejski ufundował nagrodę dla klubu, którego członkowie zdobędą do czerwca procentualnie najwięcej odznak. Dla ułatwienia przeprowadzenia próby, od 1. 4. urzędować będzie co sobotę specjalna komisja, a dwa razy w tygodniu na stadionie będzie instruktor i sprzęt do dyspozycji wszystkich tych, którzy chcą trenować do odznaki. Do komisji wyznaczającej nagrodę wchodzi pp.: prez. Ratajski (jako ofiarodawca), prof. Piasecki i dr. Sokołowski i jeszcze dwóch członków wybranych wśród przedstawicieli związków okręgowych. (wz)

Tennis

Amerykańskie mistrzostwa w hall odbywają się w Nowym Jorku z udziałem p. i. Francuzów, z których Borotra bronił tytułu mistrza. W ćwierćfinale przegrał on do Berkeley Bella (Teksas) 2:6, 4:6. W grze podwójnej para francuska Borotra i Boussus przegrała w ćwierćfinale do pary amerykańskiej Aydelotte i Rockefeller w trzech setach 4:6, 6:3, 3:6.

Teatr Wielki

Pożegnalny występ E. Bandrowskiej-Turskiej.

Jutro, w sobotę, w popisowej partii Rosiny w „Cyruilku Sewilskim” pożegna się z publicznością poznańska największa mistrzyni „bel canto” Ewa Bandrowska-Turska. Jutrzejsze przedstawienie w Teatrze Wielkim stanowić będzie największą atrakcję całego sezonu muzycznego w naszym mieście, gdyż słynna artystka, w akcie II arcydzieła Rossiniego odśpiewa kilka koncertowych aryj koloraturowych, którei oczaruje i olśni licznych wielbicieli jej wielkiego talentu. Pozostałe bilety (w cenie od 0,75 do 4,50 zł) do nabycia w Kol. Lot. Państw. p. Langera, hotel Monopol i wieczorem przy kasie. dw 3 056

KRONIKA FILMOWA

Dziś, t. j. w piątek, 18 marca r. b. w kinie „Apollo” DRUGI DZIEŃ wyświetlania monumentalnego arcydzieła religijnego pod tytułem:

ŚW. ANTONI PADEWSKI.

Seanse o godz. 5-tej, 7-mej i 9-tej. dw 3 062

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Kolo Rodzicielskie XII, szkoły pow. Wilda. Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę 20 bm. o godz. 15 w szkole.

— Tow. Obywateli Polaków z Obcym. Zebranie odbędzie się 20 bm. o godzinie 16 u p. Jarockiej, przy ulicy Masztalarskiej 8a.

— Sodalicja Zawod. Pielegn. i Higienistek. Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę 20 bm. o godz. 19.30 na salce biblioteki sodalic. św. Marcina 69, podwórze parter — Tegoz dnia rano o godzinie 8.30 msza św. łącznie z zakończeniem rekolekcji w kaplicy SS. Elżbietanek, ulica Łakowa.

— Związek Czeladzi i Podmistrzów Murarskich. Zebranie odbędzie się w niedzielę 20 bm. o godz. 11.30 w lokalu p. Ograbowiczowej przy ul. Słusarskiej 6.

— Cech Czeladzi Ciestelskich. Zebranie kwartalne św. Józefa odbędzie się w niedzielę 20 bm. w gospodzie przy ul. Masztalarskiej 2. Msza św. odprawiona zostanie w tymże dniu o godz. 9 w kościele Farnym.

Wiosna — słońce — natura pobudzona do życia

to niewyczerpane źródło rozrywek fotoamatora.

Jeżeli nim jeszcze nie jesteś — kup natychmiast

APARAT FOTOGRAFICZNY

we firmie:

FOTO-GREGER

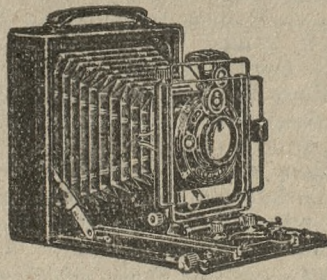
(KAZIMIERZ GREGER)

Poznań 3, ulica 27 Grudnia 18

Największy w Polsce dom wysyłkowy aparatów i przyborów fotograficznych.

Egzystuje w niezmiennych rękach od roku 1910

Obszerne katalogi z poradnikiem (232 str.) na rok 1931/32 za nadesianiem 60 gr. w znaczkach pocztow. na koszt przesyłki

Pw 11 613-11.97

— Sekcja krawiecka przy Z. P. R. dawniej Tow. Cechowej Czeladzi Krawieckiej w Poznaniu. Zebranie plenarne odbędzie się 21 bm. o godzinie 20 na sali 20 Domu Rzemieślniczego, Wały Zygmunta Starego 9.

— Towarzystwo Ogródków Działkowych im. dr. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu przy ul. Bukowskiej urząda w niedzielę 20 bm. o godzinie 14 w Kolonii swej pogadankę wiosenną, połączoną z wykładem o cięciu drzew i krzewów oraz innych robót wiosennych, który wygłosi inspektor Ogródów Miejskich p. Janicki.

— Sodalicja Marjańska Urzędników. Nabożeństwo miesięczne, połączone z przyjęciem komunji św. wielkanocnej, dn. 20 bm. o godz. 20 w kościele OO. Jezuitów wejście ul. Dominikańska.

— Sodalicja Pań Zawodu Kupieckiego — Sekcja Eucharystyczna. Msza św. na intencję sekcji odbędzie się w niedzielę 20 bm. o godzinie 9,15 w kaplicy przy ul. Zielonej 2.

— Związek b. Wychowanek S. S. Urszulanek — Kolo Poznań. Miesięczna msza św. odbędzie się 20 bm. o godz. 10 w kaplicy S. S. Urszulanek, ul. Sporna 6.

— Baczność Powstańcy i Wojacy Okr. I. Wszystkie Tow. biorą gremjalny udział w mszy św. w niedzielę o godzinie 8,30 rano w kościele Najśw. Serca Jezusowego - Jezyce, oraz w akademii pożegnalnej na cześć generała Józefa Hallera w sali Ogrodu Zoologicznego o godz. 12 w południe. Poczty sztandarowe muszą być obowiązkowo.

— Sodalicja Panien Urzędniczek. Zebranie instrukcyjne dla pp. kandydatek i aspirantek odbędzie się w poniedziałek, 21 bm. o godz. 19 przy Piekarach 2, parter.

— Kat. Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu. Zebranie odbędzie się w poniedziałek 21 bm. o godz. 20 na sali Domu Królowej Jadwigi.

KSIĘGI STANU GYWILNEGO

Zgony:

Dnia 17 marca 1932 r.

Władysław Mikołajczak, rzeźnik, 22 l. Józef Ratajczak 1 godz. Stanisław Ratajczak pół godz. Kazimiera Ratajczakówna 15 minut, Aleksander Suszczewicz, cu-

kiernik, 83 l. Cecylja Drewnikowa z d. Dolata, wdowa, 68 l.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Czekoladę kremową Malaga poleca:

A. Piasecki S. A. Kraków
nr 9 285

Wszystko dla wygody Klienteli!

Oto hasło każdego rzetelnego i doświadczanego kupca. Kierując się tem otwiera p. Walerja Patyk, właścicielka znanego powszechnie od lat zgóra 30-tu w Poznaniu i szeroko na prowincji wytworzonego składu cukrów i czekolad przy Alejach Marcinkowskiego 6, filję przedsiębiorstwa przy ul. 27 Grudnia 3.

Firma Walerja Patyk znana jest bardzo szeroko ze znakomitych wyrobów firmowych oraz najlepszych fabrykatów branży czekoladowej w Polsce, jak najmniej z wzorowej obsługi i przystępnej kalkulacji cen.

Firma istnieje od roku 1901 i od chwili jej założenia znajduje się w rękach p. Walerji Patyk, która z wielką umiejętnością i dzięki wysokim zaletom kupieckim, potrafiła zespolic wokolo swego przedsiębiorstwa tak licznych odbiorców, że nie waha się w obecnych dla kupiectwa nader ciężkich czasach uruchomić oddział swej firmy przy głównej arterji naszego miasta, ul. 27 Grudnia 3.

Nowy magazyn, którego otwarcie nastąpi w dniu 19 marca, urządzony jest nowoczesnie i jak nas jego właścicielka zapewnia, zaopatrzone będzie w towar wyborowy, począwszy od tańszych a dobrych gatunków aż do najlepszych wyrobów.

Zycząc obydwom placówkom dalszego pomyślnego rozwoju załączamy nasze serdeczne „Szczęść Boże”.

Dnia 17 marca 1932 r., o godz. 3,45 zrana zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, nasza najdroższa i najukochańsza matka i babka, s. p.

z Bardzkich

Anna Karwatowa

przeżywszy lat 78.

Wichulec, 17. III. 1932, poczta Najmowo, Pomorze.

Nabożeństwo żałobne i złożenie zwłok do grobu rodzinnego, odbędzie się dnia 21 marca w Bobrowie, o godz. 9-tej rano. Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

dw 3061

W czwartek, dnia 17 marca r. b. zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., w kwiecie wieku, po długich i ciężkich cierpieniach, nasza najukochańsza i najdroższa córka, siostra, szwagierka, siostrzenica, kuzynka i ciocia, s. p.

Maryla Jerzykiewiczówna

Sodalis Marjanus

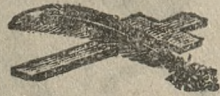
przeżywszy lat 25. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 20. b. m., o godzinie 5-tej z domu żałoby w Kościanie, ul. Poznańska 51, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni

rodzice, rodzeństwo i rodzina.

zw 13 860

Kościan, Mogilno, Pakość, Poznań, Śmigiel, Tczew, Starogard.

Dnia 14. b. m., o godz. 9-tej wieczorem zasnął w Bogu, po ciężkich, cierpliwie znoszonych cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój umiłowany mąż, nasz najdroższy ojciec, s. p.

Józef Fill

Sodalis Marjanus

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 20. b. m., z domu żałoby przy ul. Kilińskiego 9, o godz. 3-ciej po poł. na cmentarz św. Piotra. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w poniedziałek, 21 marca, o godzinie 9-tej w kościele OO. Franciszkanów.

nw 9 411

W ciężkim smutku pogrążeni

Gniezno w marcu 1932 r.

żona, córki i syn.

Dnia 16 marca r. b. zmarł, przeżywszy lat 85, s. p.

Aleksander Suszczewicz

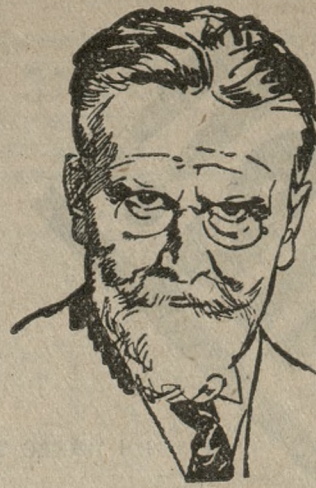
W Zmarłym straciliśmy oddanego byłego Pracownika naszej fabryki i szczerego Przyjaciela. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 19. b. m. po południu, o godz. 4-tej z domu żałoby, ul. Bydgoska (Zakład Opatrzności) na Śródcie.

Cześć Jego pamięci!

Firma „Francois“ fabryka czekolady (właśc. Fr. Gołąbek).

Poznań, 18. 3. 1932 r.

Zakł. Pogrz. Br. Nowak, Poznań, Pl. Nowomiejski 10, tel. 1046

Postępujcie rady lekarza

Prawdziwa bezkofeinowa kawa HAG posiada niezwykłą wartość dla szerokiego rzeszy ludzi cierpiących na serce lub nerwy, wysokie ciśnienie krwi lub dolegliwości organów trawienia i nerek. Nieuniknione przy tych chorobach przepisy dietetyczne nie są mile widziane przez pacjentów, gdyż prawie zawsze zabraniają picia kawy lub mocnej herbaty.

Kawa HAG, prawdziwa bezkofeinowa kawa, jest w takich wypadkach zbawcą w potrzebie. Nie jest ona żadną namiastką ani domieszką, lecz rzeczywiście prawdziwą kawą ziarnistą.

Wszyscy, których nerwy wystawiane są na ciężką próbę wskutek hałasu wielkomięjskiego, pracy zawodowej i niepokoju, jaki cechuje tempo dzisiejszego życia, wszyscy ci nie potrzebują dziś i w przyszłości wyrzekać się picia kawy. Mogą pić kawę HAG w dowolnej ilości i dowolnie mocną, bez obawy o najmniejsze choćby szkodliwe działanie, ponieważ kawa ta pozbawiona jest środka podniecającego: kofeiny. Można faktycznie powiedzieć o kawie HAG:

„Więcej przyjemności i lepsze zdrowie.“

Każda przezorna gospodyni i matka wie z pewnością, jak ważne jest zdrowie rodziny. Zdrowie jest więcej warte niż złoto. Kawa HAG jest nieco droższa, gdyż uszlachetnienie jej wymaga bardzo mozolnego i kosztownego preparowania a nadto doboru najlepszych gatunków. Po pierwszej próbie potwierdzi z pewnością każdy korzyści tej nieszkodliwej kawy ziarnistej, korzyści, które po dwakroć i po trzykroć odpłacą ten nieznacznie większy wydatek.

Kto wątpi i zapatruje się sceptycznie na nasze wywody, winien dla przekonania się raz spróbować, przesyłając nam załączony kupon wraz z zł. —,90 w znaczkach pocztowych, za które wyślemy pocztą próbną paczkę kawy HAG.

KAWA HAG CHRONI

SERCE

KUPON	
Wysłać w zamkniętej kopercie pod adresem Kawa Hag, Warszawa, Zielna 19.	
Załączam w znaczkach pocztowych zł. —,90 i proszę o przysłanie mi 1 próbnej paczki kawy HAG	
Nazwisko: _____	
Miejscowość: _____	
Ullica: _____	

Pw 11 595-10 07

Mieszkania

4-5 pokojowego w śródmieściu, szukam nie wyżej II p. Zgłoszenia z opisem położenia, wysokości czynszu i t. d. upraszam pod zw 13 848 do eksp. Kurjera Poznańskiego.

Sprzedam

gospodarstwo 60 mórg przy Poznaniu. Zgłoszenia. Oredownik Wielkopolski zd 59 053

„Centrala mebli“

Swarzędz naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 11 251-2-30-35/2

BILANS		
Banku Spółdzielczego Urzędników Polskich Sp. z o. o. w Poznaniu za rok 1931.		
STAN CZYNNY	STAN BIERNY	
233.75	Udział	167 446.05
265 661.90	Dywidenda	1 405.55
	Koszty procesowe i adm.	
	Weksele	
	Depozyty	66 796.96
2 615.87	Fundusz rezerwowy	14 322.45
3 674.—	Banki	
	Ruchomości	
609.65	Redyskont	29 245.—
46 141.70	Gotówka	
	Dłużnicy z tyt. zapr. weksli	
	Wierzytele	52 369.64
5 776.76	Sumy przechodnie	
1 150.12	Rach. bl. weksli i zn. stpl.	
5 721.80	Strata netto	
331 585.55		331 585.55

zw 13 857

M. MALINOWSKI

Największy specjalny magazyn konfekcji damskiej

Poznań, Stary Rynek 57

poleca

NOWOŚCI WIOSENNE

Płaszczy — Suknie — Bluski

Spódnice — Swetry

Konfekcję dziecięcą

od skromnych do najwykwintniejszych

Hurt. po najniższych stałych cenach. Detal.

Z powodu własnej fabrykacji
najtaniejsze źródło zakupu!

Tapety Linoleum Ceraty

kupuje się
bardzo korzystnie
przy ul. Pocztowej 31

w firmie

Zb. Waliński
tylko naprzeciw poczty.

dw 2 939-20 a

Na Święta
koniecznie nowe
FIRANY

Okno firan . . . już od 4,50
Narzutka „ 16,—

ST. RACZYK,
Stary Rynek 92, nar. Wronieckiej.
Pw 11 570-11.42

Oprawy kałówek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
T. A. w Torunlu
ul. św. Katarzyny 4.

Magazyn!

przynosimy
nową
cenę

1980

na nasze znane z dobrego gatunku

obuwie męskie

rozpoczynając sprzedaż z dniem dzisiejszym.

Lee

**Magazyn obuwia
ul. 27 Grudnia 3.**

Uwaga!

Za kilka dni przynosimy śliczne
modele wiosenne
obuwia dziecięcego!

Pw 11 612-11.86

KAWA
St. Milachowskiego
dzienne świeżo palona
Specialność:

Kawa nr. 21
Świąteczna
Mieszanka
reklamowa

Cena za 1/4 kg zł 3.00

- „Senatorska“ zł 3.50
- „Indyjska“ „ „ 3.30
- „Mokka“ „ „ 3.10
- „Ekonomiczna“ „ „ 2.30
- Guatemala —
- Dorindana „ 2.70
- Guatemala I. „ 2.50
- Guatemala II. „ 2.40
- Guatemala II. a „ 2.20
- Santos extra prime 2.00
- Santos prime „ 1.80
- Santos superior „ 1.40
- Santos good „ 1.20
- Santos III. „ „ 1.10

WIELKA NOWOCZESNA PALARNIA KAWY

St. Milachowski
Tel. 1604 **POZNAŃ** Fr. Ratajczaka 40
Rok zał. 1904 (nar. ul. 27 Grudnia).

Pw 11 608-11.83

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, 19. b. m., o godz. 2-giej po poł. sprzedam
najwięcej dającym za gotówkę w firmie Express, Małe
Garbary 5:

większą ilość kapeluszy męskich i damskich.
Przetarg odbędzie się nieodwołalnie. nw 9351
Dawid, kom. sąd. Poznań, Śniadeckich 28.

Szanowną moją klientelę zawiadamiam uprzejmie, że
w sobotę, dnia 19 marca otwieram

ODDZIAŁ przy ulicy 27-go Grudnia nr. 3.

Nowy mój magazyn zaopatrzony będzie jak dotąd w bogaty wybór wszel-
kiego rodzaju wyrobów

cukrowych i czekoladowych
pierwszorzędnej jakości.

Składając przy tej okazji moim licznym odbiorcom szczerze podziękowanie
za wydatne poparcie przez zgorą 30 lat, zapewniam dołożenie jaknajwiększych
wysiłków ku akuranej i starannej obsłudze i proszę o łaskawe darzenie mnie
nadal zaufaniem.

WALERJA PATYK, CUKRY i CZEKOLADA
Aleje Marcinkowskiego 6 (przy poczcie)
Oddział 27 Grudnia 3.

Pw 11 607-11.37

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER“ patent gdański: Nr 1919
Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z dwo-
du swoich w ascywość: w rozpaczliwych wypadkach wszystkich
liszaji, nawe liszaji ropnych, ranach o nóg egzemie przy-
czach, wyrzutach wszelkiego rodzaju czerwoności twarzy i no-
sa, odmrożeniach itd. Przy zamów eniach uprzedza się o cel uży-
teczności. Świetne uznania. Jeżeli bez skutku, zwróć pieniądze.
Cena 8.60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zaopry-
bez portorjam. nw 9 082
Chem. Kosm. Laboratorium „KLUSIN“, Gdansk 2. Hundegasse 4j.

W Uzdrawisku Ubezpieczalni Krajowej w Inowrocławiu
wakuje posada

pielęgniarki

(do kąpieli, masażu i elektroterapii).
Kandydatki z odpowiednimi kwalifikacjami, zechca
złożyć podania z odpisami świadectw do Administracji
tegoż Uzdrawiska najpóźniej do dnia 25 marca 1932 r.
dw 3 059

Magistrat miasta Kościerzyny (Pomorze) ogłasza niniejszem
KONKURS

na kontraktową posadę dyrektora rzeźni i bekoniarni miej-
skiej na następujących warunkach:

1. Obywatelstwo polskie.
2. Dyplom ukończonego studjum weterynarji i kilko-
letnia praktyka wet.
3. Pobory wedle 8 klasy poborów urzędników pań-
stwowych.
4. Posada do objęcia z dniem 1 kwietnia 1932 r.
5. Termin konkursu upływa z dniem 25 marca 1932 r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.
dw 3 058

MAGISTRAT

(—) Owśnicki, zastępca burmistrza.

PRZETARG MASY UPADŁOŚCIOWEJ

W sobotę, 19. 3. 1932 r., godz 9-tej rano, św. Marcin 33,
I. sprzedam publicznie najwięcej dającym:

około 1000 żarówek Philipsa, przewody, śrubki,
rurki, armatury, wyłączniki, płytki, oprawki, uchwy-
ty, patrony oraz różne przybory elektryczne, biurko,
stoliki, maszyny do pisania, stoły, krzesła i drobne
sprzęty biurowe. nw 9 352

W. Trzeciak, kom. sądowy Poznań, ul. Młyńska 3, tel. 51-18

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1311 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia oryżymuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Parcele
od 50 groszy za mkw., kredyt budowlany 6% Kościński, Czartoria Pw 11 263-232

Krawaty
ostatniej nowości za bezcen sprzedaje Ceglowski ul. Pocztowa, nr 9 345

Kapelusze
modne najtaniej sprzedaje Ceglowski, Pocztowa, nr 9 344

Koszule
na miarę wykonuje, materiały własne, Ceglowski, Pocztowa 5, nr 9 343

Kawliarnię i pasztyciarnię
doskonale prosperująca fabryka w miejscowości Solankowa korzystnie sprzedaje. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 333

Majątek
540 morgów ziemi buraczanej, budynki dobre inwentarze nadkompletne, cena 125 000, wpłaty 50 000, blisko Poznania, Zgłoszenia Rutkowskiego Grobla 29, zdw 39 117

Meble w Swarzędzu
najkorzystniejsze źródło zakupu Wiktor Nowacki Dworcowa 15, zdw 31 663

Jajka drażetkowe
napelnień i twarde poleca najtaniej Wytwórnia cukrów i drażetek L. Siedziński, Poznań, Wroniecka 16, telefon 1242, zdw 39 231

Antyki, meble używane
sprzedaje i kupuje Wielkie Garbary 39, Pw 11 595-54-155

Parcel
kalka, bardzo ładna miejscowość, przy hali Zepelina, na sprzedaż wprost od właściciela, Hotel Britania, 10-11 i 3-4, Informuje portier, jw 2 761

Miód
kuracyjny złoty 17, orzechy włoskie 14, luszczony 31, pięciokolorowe opakowanie franko załączka Bracia Baltuch, Zaleszczyki, zdw 33 719

Nie kupuj mebli
sam zwiędz Centrall mebli Swarzędz, gdzie tam najniższe ceny, Pw 11 260-1-45-68-70

Sypialnie
sprzedaje najkorzystniej Stolarnia Rybaki 15, nr 8857/8

Półszorek
tanie na sprzedaż, Grochowe Łąki 4, restauracja, zdw 39 546

Gramofon
tuba sprzedam, Adres Kurjer Poznański zdw 39 433

Rower
męski używany korzystnie, Woźna 19 (sklep), zdw 39 471

Wózek
dziecięcy sprzączym, Śniadeckich 30, m. 6, zdw 39 459

Gramofon
walizkowy, Piekary 7, m. 4, zdw 39 487

Meble
przy dalszej niższej cen poleca centralnie ogryzanych magazynów zów „Dom Mebli”, Woźna 12, zdw 38 235/6

Domek
morga ośrodka, blisko Poznania, sprzedam korzystnie, Poznań, 46/48, m. 8, zdw 39 530

Konto
robocze, Zwierzyniecka 29, zdw 39 536

Skład
kolonialny w dobrym miejscu, dobrze prosperujący sprzedam, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 404

Gospodarstwo
100 morgów buraczanej, inwentarze kompletne, przy Poznaniu, 40 000, wpłaty 15 000, „Krakus”, Pozań, Pocztowa 30, zdw 38 935/6

Pianina
przechodzone Blüthnera „Spes. tego”, Schmeila” okazynie, św. Marcin 22 (partier wysoki), zdw 39 429/30

Gospodarstwo
8 morgów blisko jeziora, nadające się na letnisko, sprzedam, Stanisław Karmelita, Huciska, stacja Murwana Gosiłna, zdw 39 551

Nowy
wóz diekarski natychmiast na sprzedaż, Tomaszewski, Zabikowo Spokojna 64, zdw 39 365

Stół
okrągły tano, Adres Kurjer Poznański zdw 39 565

Płaszcz
damskie najnowsze fasony po cenach fabrycznych poleca Stary Rynek 53/54, I. piętro, wejście Jędrzejka, zdw 39 209/10

Płyty marmurowe
2 1/2 x 60, Aleja Czechosłowacka 2, Debiel, zdw 39 519

Radjoaparaty
wybory za bezcen sprzedam, Dabrowskiego 79, Bytner, zdw 39 609

Rower
nowy tano sprzedam, Słowackiego 48, II. prawo, jw 2 769 70

Kolonjalkę
dobrze prosperującą centrum odda Bzdrega Jaskółca 10 a, mieszkanie 10, zdw 39 603

Pościeł
puchowa tano, Piekary 18, mieszkanie 5, zdw 39 602

Sprzedam
urządzenia sakonowe, antyki, obrazy polskich malarzy, świeczki i święte etc. Gwarna 11, III, 15-17, zdw 39 518

Maszynę
damską, Singera, prawie nową, tano sprzedam, Woźna 45, I, 1, zdw 39 554

Telefon 22-55

Maszynki do mięsa emalje kuchenna
rozsprzedaje tano „Przewodnik”, św. Marcin 30, Pw 11 295-11-34

Powiatowa rakarnia
w tem trzynastu morgów roli z pełnym inwentarzem, z powodu choroby do sprzedania, wpłaty 8-10 tysięcy zł, Zgłoszenia agencji Kurjera Poznańskiego, Gniezno 43, nr 9 239

Torebki damskie modne skórkowe
3.50; 4.75; 5.50 Parasole 4.50; modne od 5.75; rekawiczki skórkowe 3.50; kołnierzyki nowości 0.65; 0.95; 1.35; pantalon jedwabne 1.75; młoneż 3.50; kombinacje jedwabne 3.75; koszule dzienne od 0.95; nocne od 2.50; bluzki jedwabne 6.75; zempy jedwabne nowości 3.75, Warszawski skład fabryczny Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40, naprzeciw Woźnej, zdw 39 486

Pończochy z likwidacji fabryki
wyprzedaje za połowę ceny fabrycznej, Bemberga oryginalne 2.35, 2.65; prima Bemberg 3.25; złoty Bemberg 3.50; strzałka 2.75; 3.25; maco 0.75; Fildesca 1.00; skarpety modiste nielanki 0.35; wisiogłowe 0.25; chemizanka 0.75. Nowości prima 1.20; jedwabne 0.75. Największy wybór, najniższe ceny tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40, naprzeciw Woźnej, zdw 39 486

Zajaczki i baranki
czekoladowe i cukrowe, jajka drażetkowe, jajka napelnień z czekoladką poleca najtaniej w swych składach fabrycznych L. Siedziński, Wroniecka 16, Wielka 15 i Stary Rynek 35 (wejście z Wiankowej), zdw 39 278

Pianino
sprzedam, Wierzbice 6, m. 6, zdw 39 432

Samochód
„Chevrolet” koncesja, zegarem, dobrym stanie korzystnie sprzedam, Zgłoszenia Kurjer Poznański, zdw 39 439

Psa
młodego spica sprzedam, Fabryczna 4, mieszkanie 5, zdw 39 442

Cały Poznań
podziwia piękne tania kapelusze z firmy A. Pietrzykowski, ulica Wielka 8, Pw 11 604-9-87

Samochód
kryty Dodge 25 000 km sprzedam korzystnie, Oferty Kurjer Poznański, zdw 39 395

Sprzedam
kompletne biuro 2 biurka z centralnym zam, biblioteka, szafa składana, szafa żaluzjowa krzesła i t. d., maszyna Ideal, Skład lamp, Dabrowskiego 2, zdw 39 382

Radjo
kompletne, lodownia mała, kłosec do sera, puszkę do kawy i herbaty tano sprzedam, Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 39 373

Gloria
do samochodu nowa sprzedam tano, Woźna 19, sklep, zdw 39 470

Meble stylowe
gabinety, jadalnie oraz biurka, dębowe poleca po cenach niebywałych wytwórnia mebli Szczęśliwicka, Piaskowa 3, zdw 39 476

Fortepian
na metalowej płycie korzystnie sprzedam, Dabrowskiego 72, mieszkanie 3, zdw 39 500

Radjo
3 lampowe głośnikiem Nora, akumulatorem, anoda z 100, sprzedam, Górna Wilda 65, mieszkanie 19, zdw 39 509

Pończochy tu kupisz najtaniej
Bemberga prima 2.10-2.50 złoty Bemberg strzałka 3.50; bez bledów skarpetki, męskie 0.15 0.25 0.35; prima 1.20; koszule męskie 2.25; białe kaesony 1.50; torebki skórkowe 2.25; eleganckie 4.50. Wielkie Garbary 10, skład z Woźnej na prawo, zdw 39 501

Zamienie
2 resztki prywatne 500 morgów przy Starogardzie 50 morgów przy Bydgoszczy i stacji inwentarze, zabudowania dobre po 12 pokoi na inny folwark lub sprzedam, Właściciel Mucha, Pawówek, Bydgoszcz, zdw 39 504

Samochód Chevrolet
oryginalna limuzyna 6 45, w bardzo dobrym stanie za gotówkę tano na sprzedaż, Piaskowa 2, mieszkanie 6, zdw 39 477

Continental
maszynę do pisania korzystnie, Waly Jana III 10, sutereny, zdw 39 499

Maszynę
„Singer”, damska, jak nowa, 300 zł sprzedam, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 553

Salon
stylowy, klubowy garnitur tano sprzedam, Grobla 19, m. 9, nr 4 941

Samochód
Ford, rok 29, bardzo dobrym stanie, sprzedam tano, Zapytania: Garaże, Grochowe Łąki 2, u portiera, nr 4 951

Gospodarstwo
55 morgów pszennej ziemi, budynki murowane, kościół, szkółka miejsc, od miasta, Szamoty 7 kilometrów, cena 23 000, wpłaty 10 000, reszta 10 lat, 2 kom. 6 krów, 10 świń, wozzka maszynowa, Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, telefon 18-97, zdw 39 523

Gospodarstwo
125 morgów ziemi pszenno-buraczanej, jedynym planie, 6 morgów ląki, 2 ogrody, drewniane, od Poznania 9 kilometrów, 5 koni, 12 bydła, 20 świń, martwy komplet, cena 45 000, wpłaty 20 000, budynki murowane, dom 4 pokoje, kuchnia, Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, telefon 18-97, zdw 39 521

Skład
trykotów i pończoch w centrum bardzo korzystnie do nabycia, Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 39 533

Obuwie
własnego wyrobu w najnowszych fasonach z pierwszorzędnych surowców poleca po najniższych cenach Jan Nerek, Wrocławska 20, zdw 39 547

Sprzedaje
złoto, srebro, brylanty, „Occasion”, Aleje Marcinkowskiego 23, zdw 39 545

Pokój męski
jak nowy dywan 3x4, aparat Elekrolux korzystnie sprzedam, Grobla 6, mieszkanie 7, zdw 39 552

Torebki damskie
0.95 1.- 1.50 3.- 4.50; Bagnad 13.75; Parasole 3.00, 4.50, 5.50, 7.-; Ceny o 50% obniżone! W. Czysa, Szkoła 11, pl. Wolności 5, Pracownia własna, Pw 11 297-11-85

Fortepian
600 zł sprzedam, Staszica 26, mieszkanie 6, zdw 39 596

Muzealne
przedmioty drobne sprzedam bardzo tano, Sobota 9-13, Wielkie Garbary 8, mieszkanie 11, zdw 39 535

Jadalnię
stylową bardzo tano, Stolarnia, Bukowska 9, zdw 39 539

Noże, widelce, łyżki Masielnicki — Pólmiski Menażki — Kieliski Kompotjerki — Talerze
do ciast porcelanowe — szklowane — Serwis obiadowy 12 osobowy porcelana tylko 59, Całkowite wyprawy najtaniej poleca wprost Hurtownia Porcelany Wroniecka 24, podwórce, (Niedziela otwarta), zdw 39 585

Drukarnię
maszynę pospieszną sprzedam tano, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 39 577

Skład
komisowy i pokój centrum tano na sprzedaż, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 560

Sprzedam
50 morgowe gospodarstwo, Oferty Kurjer Poznański zdw 38 869

Holenderską
wagę do zboża nowa i waga decymalna na 100 kg tano sprzedam, Zgłoszenia 9-15, Sienkiewicza 3, mieszkanie 2, zdw 39 610

5 KUPNA

Lodówkę
kupie okazynie, Antoni Bielawski, rzeczniowa, 75, przy Kłopoty, zdw 3 303

Jadalnię
kupie, Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 36 905

Kupie
używany motor 3-4 km, na benzynę, ropę, kombinowana pła taśmowa, przyległa tarasówka, świdenkiem, frezarka, Zgłoszenia do Kurjera Pozn., zdw 39 293

Wille
kupie gotówką 20 000 zł, Pośrednicy wykluczeni, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 409

Samochodowe
narzędzia opony kupie do Chevroletu, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 402

2 lampy
używane nowoczesne młeczne Philips dla składu kupie, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 39 440

Rower
używany w dobrym stanie okazynie kupie, Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 39 357

Rehpinczerka
rasowego tano kupie, Podanie ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 39 374

Żelazniak
sumienny pracownik z długoletnią praktyką poszukuje posady w składzie żelaza, porcelany, sprzętów kuchennych itp. Miejscowość obojetna, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 599

Poszukuje
kwaśna 200-300 morgów ziemi pszenno-buraczanej blisko kolei, miasta, Gotówka zaraz Szczegółowe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 39 574

Dźwigary
4 sztuki używane 4 50 m, długość, 20 cm wysokości kupie, Oferty do agencji Kurjera Poznańskiego, Nowy Tomyśl, nr 9 412

6 KAMIENICE

Kamienica
centrum nowoczesna cena 70 000, wpłaty 40 000, Zgłoszenia Rutkowskiego Grobla 29, zdw 39 118

Administracji
kamienicę poszukuje były dyrektor handlowy i sekretarz adwokacki, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 356

Kamienica
dwupiętrowa donosi 450 miesięcznie, Cena 30 000, wpłaty 15 000, „Dom Złoci”, Szkoła 6, III, zdw 37 311

Willa
amortyzacja 25 lat, Malecki, Rybaki 20 a, zdw 39 463

Kamienicę
narożnikową w Poznaniu spiesznie sprzedam Maciejewski, Dąbrowskiego 88, Telefon 62-66, nr 4 947/48

Willa Puszczykowo
cena 20 000, dochód 2 500, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 594

Willa kamienica
ulica Matejki, cena 65 000, wpłaty 30 000, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 593

7 PIENIADZ

Poszukuje
1 500 zł na I. hipotekę, dam 15% Oferty Kurjer Poznański zdw 39 419

1 500
pożyczkę na rok poszukuje, gwarancja skład towarem, umowa u notariusza, Wiadomość do Kurjera Poznańskiego zdw 39 362

Żyta
400 otr. pod zastaw nowego zboża, Zgłoszenia Kurjer Poznański jw 2 771

10 000 zł
wypożyczyć na I. hipotekę na dom w Poznaniu, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 492

Wspólniczki
do biura z gotówką 500-1 000 zł, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 581

40 000 — 50 000
poszukuje zaraz na I. hipotekę domu, Stary Rynek, wartości 250 tysięcy, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 579

8 — 10 000
złoty wkłucie w rzetelnym przedsiębiorstwie, handlu, lub spłacie za dobrem zabezpieczeniem uciążliwe długi, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 569

3 DO WYNAJĘCIA

2
pokoje i kuchnię w willi odstąpię za cenę minimalną, Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 39 394

5
centrum oddam, Adres Kurjer Poznański zdw 39 474

Dla lekarza
6 pokojowe mieszkanie przy Moście Teatralnym, partier, po lekarzu z całkowitem urządzeniem gabinetu lekarskiego i poczekalni za zgodą gospodarza korzystnie do nabycia, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 497

Mieszkanie
3 pokojowe, słoneczne, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 39 507

Mieszkanie
trypokojowe, łazienka, ogródzie, wydzierżawie, Właściciel, Górczyńska 7, zdw 39 598

Dwa
pokoje kuchnia natychmiast oddam, Adres Kurjer Poznański zdw 39 543

Pięciopokojowe
mieszkanie do wynajęcia, zgoda gospodarza, Patrona Jackowskiego, go 36, mieszkanie 10, zdw 39 564

3 SZUKA MIESZK.

Szukam
3 pokojowego mieszkania, komfortowego, w centrum lub przedmieściu, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 38 876

Poszukuje
2-pokojowego wygodami wprost od gospodarza rok zgóry, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 433

Poszukuje
1-2 pokoi z kuchnią od gospodarza, czynsz pół roku zgóry, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

2-3 pokoi
miesięczny czynsz ewentualnie Puszczycyko szukam, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 393

4-5
pokoi blisko centrum szukam Rok zgóry, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 456

Urządnicę
państwowy poszukuje 2-4 pokojowego mieszkania, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 454

2
biuro adwokackie do II. Pocztowa, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 480

Mieszkania
2-3 pokojowego z kuchnią w śródmieściu poszukuje, Oferty do Kurjera Pozn., zdw 39 503

Poszukuje
pokoiu i kuchni wprost od gospodarza, Oferty Kurjer Pozn., zdw 39 410

2-3
pokojowego mieszkania od gospodarza zaraz lub 1. V. 1/2 roku zgóry, Oferty Kurjer Pozn., zdw 39 600

1-2
do II. Matejki, Łazarz, Wilda, Oferty, Kurjer, Pozn., zdw 39 481

Poszukuje
1 do 3 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza, — Piace czynsz zgóry, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 550

2-3
pokojowego mieszkania komfortem poszukuje zaraz, — Ewent. czynsz zgóry, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 526

2-3
pokoi szuka bezdzietne małżeństwo, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 561

Mieszkania
2-3 pokojowego z wygodami czynszem zgóry od gospodarza poszukuje, Oferty Kurjer Poznański zdw 39 615

Mieszkania
4-3 pokojowego poszukuje początek Jeżyc, dzierżawa zgóry, najchętniej od gospodarza, Młyńska 9, mieszkanie 8, telefon 2728, zdw 39 614

Inżynier
poszukuje mieszkania 3-4 pokojowego komfortowego, bez odstepnego w okolicy Wierzbicze, Oferty Kurjer Pozn., zdw 39 611

11 POKOJÓW UMEBL.

Centrum
pokój dwie osoby zaraz lub 1. 4, Kreta 22, m. 10, zdw 38 864

Pokój
zaraz, Spokojna 24, mieszkanie 10, zdw 39 300

Pokój
elektryczność, Wielkie Garbary 29, mieszkanie 10, zdw 39 441

Dwuosobowy
Aleje Marcinkowskiego 29, mieszkanie 16, zdw 39 424

Niekrepujący
frontowy umeblowany względnie dwa osobna kuchnia gaz, także małżeństwo, Strzelecka 19, mieszkanie 11, zdw 39 423

Pokój
Prusa 2, m. 8, zdw 39 390

Pokój
Zygmunta Staroego 6, mieszkanie 10, zdw 38 184

Umeblowany
wynajme, Śniadeckich 20, mieszkanie 5, zdw 39 461

Pokój
z centralnem zaraz, Śniadeckich 20, mieszkanie 3, zdw 39 473

Pokój
2 panom inteligentnym korzystnie, Długa 3, m. 4, zdw 39 496

Tania stancja
Klasztorna 4, mieszkanie 7, zdw 39 549

Ładny
frontowy 1-2 osobom, Młyńska 12 a, m. 6, zdw 39 559

Poszukuje
sie świadków którzy byli przy najechnaniu przez samochód pocztowy rowerzysty Jana Ryszkiewicza. dnia 15-go o 10-tej przy ul. Marszałka Focha 15. Zgłoszenia Baczyńska Kanałowa 7. mieszkanie 13. zdw 39 530

21 ZGUBY
Nagroda
Zgubiono woreczek pieniędzy od Wojciecha — Przepadku, Komisariat IV. Kreta. zdw 39 366

Zaginął
wilk (suka) Zwrot za wynagrodzeniem. Meisnerowski, Wielkie Garbary 41.

Pan
który z wilkiem prowadził czarnego rehiniczka na Nowym Rynku, prosimy o zwrot. Wodna 8. m. 9. rw 4 942

22 ROZMAITE

Przyjezdne Panie
kupują z pełnem zaufaniem szykowne wiosenne kapelusze damskie — najtaniej tylko u „Zofii”, Poznań, św. Marcina 78 a. zdw 39 495

Bufet
w klubie do wydzierżawienia. kaucja. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 39 606

Firanki
wieszam gustownie. Szefranek, Staszica 19, mieszkanie 11. zdw 39 520

23 OŻENKI

Dla
córki lat 23, posiadającej 10 tys. mającej przejąć skład białawów z nieruchomości, szukam odpowiedniej partii z gotówką do 20 tysięcy. Poważne oferty wraz fotografią Kurjer Poznański zdw 39 339

Przemysłowiec
lat 26, katolik, blondyn, mający własne przedsiębiorstwo, poszukuje znajomości pań celem ożenku. Panie od lat 18—23, przystojne, miłego usposobienia i muzykalne, władające językiem polskim i niemieckim zechcą nadać swe zgłoszenia możliwie z fotografią. Majątek w gotówce do 50 000 zł pożądany. Dyskrecja zapewniona. Pośrednictwo krewnych miłe widziane. Kurjer Poznański zdw 39 342

TEATRY

Teatr Polski: Dziś — „Romeo i Julia”
Sobota, 19. 3. — „Romeo i Julia”

Niedziela, 20. 3. godz. 15. „Rozwół” — Ceny popól.
O godz. 20. „Romeo i Julia”

Teatr Nowy: Dziś — „Włamanie” — występ gościnnie Junoszy Stępowskiego
Sobota, 19. 3. „Włamanie” — Występ gościnnie Junoszy Stępowskiego
Sobota, 19. 3. o godz. 10,30 „Kobieta i Handel” odczyt Magdaleny Samozwaniec
Niedziela, 20. 3. „Azais” występ Junoszy Stępowskiego
Początek o godzinie 8. wieczorem.

Teatr Wielki: Dziś — „Kraina Uśmiechu”
Sobota, 19. 3. „Cyrylik Seiwilski” — Pożegnalny występ Ewy Bandrowskiej-Turskiej i A. Wiśniewskiego
Niedziela, 20. 3. o godz. 3. „Cnotliwa Zuzanna” — Ceny niższe

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „św. Antoni Padewski”.
Aurora: „Biali Indianie i Postrach Złoczyńców”.
Corso: „Umarły czy zaginiony”.
Colosseum: „Feralna Trzynastka”.
Metropolis: „Kłątwa rodu mandarynów”.
Muza: „Kobieta”.
Nowości: „Chrystus”.
Odeon: „Kochanka Generała”.
Orzeł: „Szajka Wykolejenców i Zakochany Nieboszczyk”.
Renaissance: „Postrach salonów”.
Roxy: „Jarmark miłości”.
Słońce: „Obcym wolno całować”.
Sfinks: „Gehenna Miłości” (Orlow).
Tęcza: „Trujące usta”.
Wilsona: „Diana”.

Panią
z akademickim wykształceniem, przystojną poważnie traktującą życie demokratycznych poglądów, pragnie poznać celu matrymonialnym trzydziestokilkoletni kawaler poważny, podobno przystojny na wyższym stanowisku na Kresach Wschodnich. Sprawy traktuje poważnie. Zapewniam bezwzględna dyskrecję. Łaskawe zgłoszenia możliwie z fotografią Kurjer Poznański zdw 39 387

24 NAUKA

Lekcje
matematyki niższej, wyższej, elektrotechniki (radjotechniki), mechaniki fizyki. 3 Maja 3. mieszkanie 20. godz. 6—8. zdw 38 448

Laciny
greki francuskiego udziele. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 355

Korepetytor
udzieli lekcji. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 354

Korepetytor
dla ucznia klasy piątej wydziałowej potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 516

25 MUZYKA

Trio damskie
wolne od II-go święta lub 1 kwietnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 568

26 ROZRYWKA

Kino „Muza”
Focha 23 — Lazzar, Kobieta z Norma Talmadge. zdw 39 348

Kino Roxy
Jarmark Miłości. zdw 39 452

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Żelazniak
mający 10 lat praktyki, poszukuje zaraz posady. Oferty skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 38 917

Kasjerka
pierwszorzędna siła dobrze polecona, biegła w księgowości i korespondencji przyjmie zaraz posadę w majątku. Oferty Kurjer Poznański zdw 38 445

Książkowy
biżnasia obeznany w sprawach podatkowych i sądowych poszukuje posady od 1. 5. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 018

Magister farmacji
przeszło półtora roku praktyki — Poznańczyk szuka posady w Poznaniu lub Poznaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 068

Panienska
lat 21, córka rolnika z ukończoną szkołą rolniczą i 2 letnią praktyką w gospodarstwie domowym poszukuje posady w mniejszym majątku lub na probostwie. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 39 057

Pomocnik
fryzjerski młodszy poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 496

Inteligentna
pani, z najlepszymi referencjami, przyjmie posadę zarządczyni w mieście lub na wsi. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 163

Kucharka
lat średnich czysta z dobrym gotowaniem oraz wszelkich prac domowych poszukuje posady samodzielnej. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 246

Elew
zbożowy, z dłuższą praktyką, dzielny w swym zawodzie, poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 39 341

Panna
lat 23, umiejąca czytać, w cukierni sprzedawcą, znająca polskie i niemieckie, poszukuje posady zaraz. Chętnie obejmie posadę jako pomocnica pani na wsi. Zgłoszenia: Katarzyna Srokówna, Ciechocim, poczta Reda, zdw 39 344

Mogę
polecić uczciwego szofera, kołodzieja kawalera. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 38 783

Szofer
kawaler, lat 23 z dwuletnią praktyką, mogę dać 400 zł kaucji szuka posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 417

Dziewczyna
uczciwa, szuka posady zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 39 542

Szofer - monter
kilkuletnia praktyka, 7 lat w ostatniej posiadzie dobrymi poleceniami poszukuje posady 1. 4. — Oferty Kurjer Poznański zdw 39 449

Poszukuje
posady od zaraz z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 435

Wychowawczyni
młoda, wesoła wykształcona, znajomość języka niemieckiego, pielęgnacji niemowląt, bardzo dobre świadectwa poszukuje posady od 15 kwietnia. Pomoc w nauce. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 39 434

Lekarz - dentystka
zdolna poszukuje posady asystentki w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 431

Dziewczyna
młoda poszukuje posady zaraz do pomocy pani. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 352

Ogrodnik
żonaty poszukuje posady 1. IV. lub 15. V. z dobrymi świadectwami i dłuższą praktyką. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 39 464

Kreślarz
techniczny z dłuższą praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 391

Gospodyni
kucharka z bardzo dobrym poleceniem, znająca wykwiłną kuchnię, pieczenie ciast poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 375

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Szofer
kawaler z 7 miesięczną praktyką przed wojskowością i 18 miesięcy praktyki w wojsku szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 422

Gospodyni
młoda sprytna znająca wykwiłną kuchnię, pieczenie ciast, zaprawy chów drobiu, szuka posady na wieś. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 39 396

Kreślarz
techniczny z dłuższą praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 391

Gospodyni
kucharka z bardzo dobrym poleceniem, znająca wykwiłną kuchnię, pieczenie ciast poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 375

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Gospośnia - kucharka
poszukuje posady do kasyna. — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 443

Pomocnik
fryzjerski na sobotę. Św. Wojciech 5. zdw 39 488

Cherche
jeune française pour deux enfants 7 et 11 ans si possible avec musique. Twardowska, Woynowo, p. Długa Goślina. zdw 39 570

Posługi
młodszej bez gotowania poszukuje samotny pan, zamian odda pokój. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 619

Wspólnik
potrzebny gotówka 5 000 (lub list hipoteczny). Oferty Kurjer Poznański zdw 39 618

Zastępcem
kosmetyków dodamy artykuł. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 39 613

Dziewczyna
z dobrym świadectwami z gotowaniem własna pościela od zaraz Różana 12 4 p. m. 9 zdw 39 399

Bielżniarka
biegła potrzebna Jankowska Przecznicza 6 IV. p. m. 12 zdw 39 397

SREBRA
po bardzo niższych cenach
12 łyżek stalowych . . . 165.—
12 widelcy . . . 165.—
12 noży . . . 110.—
12 widelcy deserowych . . . 115.—
12 noży . . . 88.—
12 łyżek kompotowych . . . 95.—
12 łyżek do herbaty . . . 68.—
12 łyżek do kawy . . . 50.—
łyżka wazowa . . . 53.—
łyżka do sosu . . . 25.—
łopatka do tortu . . . 40.—
para półmiskowych . . . 59.—

SREBRNE PAPIEROSNIKI
od zł 32,— pocz.
Wielki wybór fasonów.
Towar pierwszorzędny.

W. SZULC
w POZNANIU, PL. Wolności 5.
Pw 11 614-11 88

Uczeń
ogrodnicy potrzebny natychmiast Zgłoszenia Ogrodnictwo Zamość Wronki. zdw 39 207

Poszukuje
ekspedjentki do białawów i konfekcji damskiej zaraz. Wroniecka 92 skład 4. zdw 39 372

Dzielny
pomocnik piekarski potrzebny. Praca stała, kaucja najmniej tysiąc zł. z oprocentowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 575

Gotowe Płaszczki Damskie
oraz różnego rodzaju
skórki futrzane i lisy
w wielkim wyborze i tanio, poleca
F. WOŹNIAK
POZNAN, ul. Rynkowa (Kramarska 16).
Pw 11 575-11 49

Humor zagraniczny

Pytanie logiczne.
Sędzia: — Jak pan mógł oszukać ludzi, którzy mieli tyle zaufania do pana?
Oskarżony: — Przepraszam pana sędziogo — ale jakby można oszukać tych, którzyby do mnie zaufania nie mieli?
(Trib. III., Rzym). S. F.

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Pan (1)
poważny reflektant posiadający 200 złotych na towary otrzyma korzystnie przedstawicielstwo pokupnego artykułu galanterijnego. Konopnickiej 3 m. 1. zdw 39 350

Marszantka
samodzielna z dłuższą praktyką zaraz potrzebna do większego miasta powiatowego. Oferty Kurjer Poznański zdw 39 450

Służąca
z dobrem gotowaniem praniem, do wszystkiego zaraz Poczta 31 m. 7 godz 3—5 zdw 39 585

Początkującej
maszynistki poszukuje. Pierwszy miesiąc bezpłatny celem wprowadzenia się. Oferty Kurjer Pozn. zdw 39 512

Służąca
potrzebna. Skarbowa 17. m. 4. zdw 39 484

Pomocnik
fryzjerski. Półwiejska 38. zdw 39 506

Dziewczyna
posługi zaraz. Skarbowa 3. mieszkanie 6. zdw 39 523

Ekspedjentki
samodzielnej do nowo utworzonej owocarni (prowinca), gotówka do 500.— poszukuje. Oferty fotografja Kurjer Pozn zdw 39 532

Panienska
inteligentna lub higienistka, która już pracowała u lekarza dentysty, potrzebna od 1. 4. 27 Grudnia 9. m. 3. zdw 39 578

Pomocnicy gastronomiczni
z kaucją do pierwszorzędnej restauracji potrzebni zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 39 580

Wspólniczki
do biura z gotówką 500—1 000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 39 582

Pomocnika
krawieckiego. Piekary 10. 3. zdw 39 612

Dwóch akwizytorów
wykwalifikowanych w branży papierniczej uczciwych, mogących dać gwarancje, na solidnych warunkach poszukuje poważna hurtownia materiałów piśmennyh. Oferty do Kurjera Poznańskiego nr 9 414

</